

ΝΕΟΛΟΓΟΥ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ.

Τιμάται γρ. άργ. 2.

τιμάται γρ. άργ. 2.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, 5 'Ιανουαρίου 1892.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Πολιτική 'Επιθεώρησις.—Οί γάμοι τῆς Σοφίας Παλαιολόγου. — Πουκίλα. — Αί ρωσικαὶ Μεγαλοπόλεις. — Ἡ Ρωδία ὑπὸ οἰκονομικὴν ἔποψιν. — Ὁ Πλάστης Προγόνων (διήγημα).

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Κατὰ τὴν λήξαν ἐβδομάδα οὐδὲν σχεδὸν νέον ἐξελίχθη ζήτημα σπουδαῖον, καὶ δυνατόν εἶπεν ὅτι τὰ ὑπὸ τοῦ τύπου συζητηθέντα ἀντικείμενα ἦσαν κληρονομία τῆς παρελθούσης ἐβδομάδος καὶ ἡ προσοχὴ ἐπομένως τοῦ διπλωματικοῦ κόσμου περιστρέφετο περὶ τὸ γαλλοβουλγαρικὸν ζήτημα, περὶ τὸ μαροκινὸν καὶ περὶ τὸ αἰγυπτιακόν, τὸ ἀνακινθὲν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ χεδίβου Τεφφὶκ πασσᾶ. Ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις, μεθ' ὅλην τὴν ἑαυτῆς μετριοπάθειαν καὶ σύνεσιν ἐν τῇ πρὸς τὴν βουλγαρικὴν ἡγεμονίαν διαφωνία ἐπὶ τῇ ἐξῴσει τοῦ γάλλου ἀνταποκριτοῦ κ. Σαδούρν, ἐμμένει εἰς τὴν ἱκανοποίησιν αὐτῆς καὶ ἀξιοῖ τὴν ἀνάκλησιν τοῦ κατὰ τοῦ ὑπνκίου μέτρον· οὐδεμίαν ὀπισθοβουλίαν ἔχουσα, οὔτε εἰς ἀπειλὰς προσφεύγουσα, παρὰ τὰ θρυληθέντα ὑπὸ τῶν μεγάλων τῆς Βουλγαρίας φίλων, πιστευσάντων ὅτι εἶναι δυνατὴ ναυτικὴ τις διαδύλωσις τῆς Δημοκρατίας, ὥστε οἱ βουλγαρικοὶ λιμένες ἐν ἀνοικτῇ εὐρίσκοντο θαλάσῃ, διὰ μεμετρομημένης γλώσσης διεκδικεῖ τὸ δίκαιον αὐτῆς, ὅπερ ἐπὶ ὠρισμένων ὄρων τῆς βερολινείου ἐδράζεται συνθήκης καὶ ἐπικυροῦται παρὰ πάντων τῶν ἀμερολήπτως τὰ πράγματα κρινόντων καὶ ἀδυνατούντων ἐπομένως νὰ μὴ ἀνομολογήσωσιν ὅτι ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς τῆς Βουλγαρίας, ἐπόμενος ταῖς διαταγαῖς τοῦ κ. Σταμπούλωφ, ἐνήργησε παρὰ τὰς διεθνεῖς συμβάσεις καὶ συνθήκας. Σπουδαῖον ὡσαύτως τυγχάνει καὶ τὸ μαροκινὸν ζήτημα, τὸ ἀνακινθὲν ἐκ τῆς πολιτείας τῶν περὶ τὴν Ταγγέρην φυλάρχων, σφόδρα δυσαρεστηθέντων κατὰ τοῦ διοικητοῦ αὐτῆς, ἅτε κατηγορουμένου ἐπὶ κακῇ διοικήσει ἢ μᾶλλον ἐπὶ συμπαθείᾳ πρὸς τοὺς ξένους μᾶλλον ἢ τοὺς ἰθαγενεῖς. Καὶ ναὶ μὲν τὸ ζήτημα, οὕτως ἐξεταζόμενον, φέρει ὅλως ἐσωτερικὸν χαρακτῆρα καὶ δύναται νὰ ἐξομαλισθῇ διὰ συννενοήσεως τῶν ὑπουργῶν τοῦ αὐ-

τοκράτορος τοῦ Μαρόκου, ἀλλ' ὁ τῶν δυνάμεων πόθος τοῦ φυτεῦσαι τὰς σημαίας αὐτῶν οὐχὶ πλέον ἐπὶ τῶν ἀδεσπότην, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ αὐτῶν ἐτι τῶν ὑπὸ ξένην κυριαρχίαν διατελούντων μερῶν τῆς μαύρης ἡπείρου προκαλεῖ πολλοὺς τοὺς ἐνδοιασμοὺς τοῦλάχιστον ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἀκεραιότητος τῶν χωρῶν τοῦ Μούλεϋ-Χασάν. Τρεῖς κυρίως δυνάμεις, ἡ Ἀγγλία, ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἰσπανία, φιλοτιμοῦνται νὰ ὑπερακοντίσωσιν ἀλλήλας ἐν τῇ ἀποστολῇ θωρηκτῶν σκαφῶν εἰς Ταγγέρην, λόγῳ μὲν πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν οἰκείων ὑπνκίων, καὶ μάλιστα μετὰ τὴν διαρπαγὴν καὶ κακοποίησιν σπουδαίας μαροκινῆς ἐμπορικῆς συνοδίας, ἔργῳ δὲ πρὸς ἀναπέτασιν τῶν οἰκείων σημαιῶν ἐν ταῖς Καναρίαις νήσοις, ἢ ἐν τινι παρακτιῷ πόλει, ἢ τέλος ἐν σημείοις ἐπὶ τῶν μεθωρίων Ἀλγερίας καὶ Μαρόκου. Ὁ τῆς Ταγγέρης λιμὴν ἀποβαίνει οὕτω τὸ ἐντευκτήριον μοιρῶν θωρηκτοῦ στόλου, καὶ οἱ ἀτυχεῖς ὑπουργοὶ τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Μαρόκου βλέπουσιν αὐτῆς ἐπικρεμᾶμενον ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν ὡς ξίφος Δαμοκλέους τὸν κίνδυνον ἀποβάσεως ξένων στρατιωτῶν καὶ ἐγκαταστάσεως αὐτῶν ἐν ὠρισμένοις σημείοις. Τὸν φόβον αὐτῶν οἱ σύμβουλοι τοῦ Μούλεϋ-Χασάν θεωροῦσιν ἐτι οὐχὶ ὄλως ἀνυπόστατον, συνεπεῖα τῆς συμπνοίας τῶν δύο κυβερνήσεων, τῆς ἰσπανικῆς καὶ τῆς γαλλικῆς, ἀγωνιζομένων, κατὰ τινὰς πληροφορίας, ὅπως ἀντιμετωπίσωσι τὴν Ἀγγλίαν, ἐπιμόνος σχεδὸν ζητοῦσαν νὰ κρατήνῃ τὴν ἐν Γιβραλτῆρ ἔθειν αὐτῆς διὰ κτήσεως τινος παρὰ τὴν ἰσπανικὴν Κέουταν ἐν τῇ ἀφρικανικῇ ἀκτῇ.

Σπουδαιότερον ἴσως ἀμφοτέρων τούτων τῶν ζητημάτων τούτων εἶναι ἡ ἐν Αἰγύπτῳ ἐπελθοῦσα μεταβολὴ ἐν τῇ προσώπῳ τοῦ κατέχοντος τὸν θρόνον αὐτῆς. Ἡ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ εἰς τὸν πάμπον τοῦ νέου Χεδίβου ἐκδοθέντος τῷ 1866 διατάγματος ἐπελθοῦσα ἐγκαθίδρυσις τοῦ Ἀμπὰς πασσᾶ πολλὰς προῦκάλεσε τὰς φήμας περὶ τῆς ἐν τῇ βορειοανατολικῇ Ἀφρικῇ παρουσίας τῶν ἐρευθροχιτώνων στρατιωτῶν, αἰτινες, ἐπαληθεύουσαι, δύναται νὰ προκαλέσωσι τὰς διαμαρτυρίας τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ρωσίας, καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἀνάκλησιν τοῦ σὴρ Ἐβελν Βάριγκ Οὐόλφ, τοῦ μικροῦ δεῖν διοριζομένου διαδόχου τοῦ σὴρ Οὐάϊτ, ἐὰν μὴ ὑπῆρχεν ἡ ἰδέα ὅτι ὁ νέος ἐνταῦθα ἀντιπρόσωπος τῆς ἀνάσσης σὴρ Φόρδ διετέλει τοσοῦτον στενὸς τοῦ γάλλου πρεσβευτοῦ φίλος, ὥστε νὰ ἐλπίζηται ἐπίδρασις τῆς διπλωματικῆς ἐκείνου τέχνης ἐπὶ τῶν διαβημάτων τούτου. Ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ τῆς μεγάλης Βρετανίας πολιτεία, ἡ διατρανουμένη ἐν

τοῖς γραφομένοις τῶν κυριωτέρων κυβερνητικῶν ὀργάνων, μέγαν προκαλεῖ πάταγον ἐν τοῖς πολεμίοις τοῦ συντηρητικοῦ κόμματος, οἵτινες πειρῶνται νὰ ὑποδείξωσιν ὅτι ἡ παράτασις τοῦ νῦν καθεστῶτος ἀντιβαίνει εἰς τε τὰ διεθνή νόμιμα καὶ εἰς τὰς πανδήμους ἐπαγγελίας τοῦ μαρκησίου Σαλισβουρη, τοῦ κηρύξαντος ἐπανεληλυμένως ὅτι ἡ παράτασις τοῦ καθεστῶτος τούτου βαίνει κατ' εὐθὴν λόγον πρὸς τὴν παλινόρθωσιν τῆς ἐσωτερικῆς ἡσυχίας καὶ τῆς τάξεως.

Πρὸ τῶν ὑποσχέσεων τούτων μικρὸν βαρύνουσιν οἱ δυσχυρισμοί, οἱ προκύπτοντες ἐκ φαντασιῶδων ἢ καὶ πραγματικῶν περιπλοκῶν ἐν ταῖς παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου χώραις, ὡς καὶ τὰ ἐπιχειρήματα ὅτι αἱ τοιαῦται προσωπικαὶ μεταβολαὶ συντείνουσιν εἰς τὴν παράτασιν τῆς προθεσμίας, τῆς ταχθείσης πρὸς πραγμάτων καὶ ἐκτέλεσιν τῶν ὑπεσχημένων. Ἡ κοινὴ ἐν Ἀγγλίᾳ γνώμη, συνδουλιζομένη ὑπὸ τῶν σπουδαιότερων ἡγετῶν τοῦ φιλελευθέρου κόμματος, μετὰ δυσθυμίας προτρέπει εἰς τὴν ἐκπάτριον τῶν τῆς πατρίδος τέκνων, λόγῳ παγίωσης τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς τάξεως ἐν ξένῃ χώρᾳ, καὶ εὐχεται τὴν συγκέντρωσιν τῆς προσοχῆς τῶν ἰθυόντων τὰ τοῦ βασιλείου εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς τύχης τῶν ἐργατῶν καὶ εἰς τὴν ἐπούλωσιν τῶν χαινουσῶν κοινωνικῶν πληγῶν ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ. Πράγματι, ἐν σπουδαίαις τῆς μεγάλης Βρετανείας πόλεσι τὸ ἐργατικὸν κίνημα συνδουλιζέται ὑπὸ τῶν ἐπικινδυνωδεστέρων ἀρχηγῶν τῶν ἀναρχικῶν, οἵτινες ἀπομιμούμενοι τοὺς ἐν Ἰσπανίᾳ ὀμόφρονας, ἀποπειραθέντας οὐχὶ ἀναίμακτον τόλμημα ἐν τῇ μεγαλοπόλει τῆς χερσονήσου, καταφεύγουσιν εἰς πᾶν δυνατὸν αὐτοῖς μέσον πρὸς διατήρησιν τῶν δικαίων αὐτῶν ἀξιώσεων καὶ πρὸς ἐφαρμογὴν ὀρθῶν διακελεύσεων τῆς ἀγγλικῆς νομοθεσίας, θεσπιζούσης ὅτι οὐδεὶς ἄγγλος ἀποθνήσκει ἐκ πείνης καὶ ὅτι οἱ εἰς ἐσχάτην ἀνάγκην περιερχόμενοι δικαιοῦνται νὰ ζητήσωσιν ἀπὸ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν τὴν προσήκουσαν ἀρωγὴν πρὸς πρόληψιν τοῦ ἀπειλοῦντος αὐτοὺς θανάτου ἐξ ἀστίας. Αἱ ἔμπρακτοι διαδηλώσεις τῶν ἐργατῶν καὶ ἀναρχικῶν, αἱ ὑπομιμνήσκουσαι τὰς ἐν τοῖς διαφόροις τῆς Στέναμ καὶ ἄλλων ἀγγλικῶν πόλεων ὀλοποιεῖαις δοκιμαῖαι καὶ τὸν ἐξ αὐτῶν προκύπτοντα θόρυβον, ἐν δυσχερεῖ περιστάσει ἐπισυμβαίνουσι καὶ ἀνησυχουσι σφόδρα τοὺς συμβούλους τῆς ἀνάσεως Βικτωρίας, προσκρούοντας νῦν κατὰ τῆς πάλης τῶν φιλελευθέρων, ὑποδουλιζόντων παρὰ ταῖς ὑποδεστέρας τοῦ λαοῦ τάξεσι τὸ τῆς παλινοστήσεως αἶσθημα ὑπὲρ τῶν ἐκπατρισθέντων ἀδελφῶν, πρὸς ἐπάνοδον τῆς τάξεως καὶ τῆς ἡσυχίας ἐν χώρᾳ, ὅπου ὁ τοῦ αἰῶνος γίγας λέγων τοῖς ὑπ' αὐτὸν ὅτι τεσσαράκοντα αἰῶνες ἀτενίζουσιν εἰς ὑμᾶς ἐξῆπτε τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν ἀνδρείαν τῶν στρατιωτῶν καὶ ἐξησφάλιζε τὸν θοῖαμβον τῶν γαλλικῶν τετραγώνων κατὰ τοῦ ἀτάκτου πλῆθους. Τὰ ὄργανα τοῦ Γλάδστωνος, ἐπαναλαμβάνοντα τὴν τελευταίαν δὴλώσιν τοῦ γηραιοῦ τούτου πολιτευτοῦ, εἰπόντος, «ἐλπίζω ὅτι τὸ ὑπουργεῖον Σαλισβουρη πρὶν ἢ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ παραδῶσθαι θ' ἀπαλλάξῃ τὸ φιλελευθέρου κόμμα ἀπὸ τῶν σοβαρῶν περιπλοκῶν σπουδαίου ζητήματος», ἅπαξ ἔτι ὑποδεικνύουσι τοὺς κινδύνους τῆς παρατάσεως τοῦ νῦν καθεστῶτος καὶ συμβουλεύουσι τὴν κυβέρνησιν ὅπως μὴ πραγματοποιήσῃ τὴν διὰ τῶν ὀργάνων αὐτῆς διατυπωθεῖσαν εὐχὴν περὶ διατηρήσεως τῆς ἐνεστώσης τῶν πραγμάτων καταστασεως ἐν τῇ ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Ἀμπᾶς πασσᾶ ὑποβαλλομένη χώρᾳ. Τὸ φρόνημα τῶν φιλελευθέρων ὑπαγορεύει ἢ πιθανότης συνασπισμοῦ Γαλλίας καὶ Ρω-

σίας ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ πρὸς ἀντεκδίκησιν τῆς ἐν τῇ βουλγαρικῇ περιπλοκῇ ἐπιγενομένης θέσεως τῇ μεγάλῃ τοῦ Βορῶ δυνάμει καὶ ἀνακίνησιν τοῦ ὅλου προβλήματος τῆς Βερολινείου συνθήκης, τῆς ἐπανεληλυμένως ἀθετηθείσης διὰ τῆς σπονδῆς καμπανίτου ἐπὶ τοῖς βουλγαρικοῖς πραξικοπήμασιν.

ὑπὸ τὴν ἐποψὴν δὲ τῶν ἐσωτερικῶν ἐν τοῖς κυριωτέροις τῆς Εὐρώπης κράτεσι, καταλεκτέον πρῶτον τὴν Γερμανίαν, ὅπου τὸ μεγαλεῖον τῆς Πρωσίας, ἀποτυφλώσαν ἐπὶ τινα χρόνον τὰ τὴν γερμανικὴν ὁμοσπονδίαν ἀποτελούντα κράτη, ἐκπίπτει βαθμυδὸν σὺν τῇ πτώσει τοῦ πρῶτον ἀρχιγραμματέως, τοῦ καὶ θεμελιωτοῦ τοῦ εἰρημῶν μεγαλείου, καὶ ἡ φιλοδοξία τῶν λοιπῶν ὁμοσπόνδων κυβερνήσεων, κεντηθεῖσα διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ βασιλείου τῆς Βαυαρίας, παρέχει ὑποψίας μὴ σπουδαιότερας λάβη διαστάσεις καὶ πρὸς ταῖς λοιπαῖς ἐσωτερικαῖς περιπλοκαῖς νέαν ἄμὰ καὶ σοβαρωτέραν προκαλέσῃ. Ὅτε Γουλιέλμος ὁ Α' ἐστέφετο αὐτοκράτωρ τῆς ἠνωμένης Γερμανίας καὶ ἀνίδρυνεν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ἐν Σεδὰν ταφείσης ναπολεοντείου αὐτοκρατορίας τὴν τῶν Χοχεντζόλερν, μεγάλως ἐμερίμνησεν ὅπως μὴ θιγῇ ἡ φιλοτιμία τῶν ὁμοσπόνδων κρατῶν παρὰ τὴν ὑπέροχον ἐν τῷ συγγέσμῳ θέσιν τοῦ πρωσικοῦ βασιλείου. Σύμβουλον ἔχων τὸν συνετὸν Βίσμαρκ, μετὰ προσοχῆς ἀπέφυγε τὴν εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῶν ὁμοσπόνδων κυβερνήσεων ἀνάμειξιν καὶ ἐπεσπάσατο οὕτω τοὺς ἐπαίνους καὶ τὰ ἐγκώμια τῆς ἀνωτέρας κοινωνίας τῶν διαφόρων βασιλείων καὶ μεγάλων δουκᾶτων, καίτοι ἡ συνετὴ αὕτη καὶ λελογισμένη ἐνέργεια ἥκιστα συνετέλεσεν εἰς τὸ συμπῆξαι τὴν γερμανικὴν ἐνότητα καὶ καταστῆσαι ἀδιάρρηκτους τοὺς πρὸ ἐνὸς καὶ εἴκοσιν ἐτῶν συνδεδεμένους δεσμοὺς τῆς αὐτοκρατορίας τῶν Χοχεντζόλερν. Ἀτυχῶς οἱ τοῦ πρίγκιπος Βίσμαρκ διάδοχοι, μικρὸν ἐκ τοῦ παραδείγματος τῆς τοιαύτης πολιτείας συνετισθέντες, ἔγνωσαν νὰ ἐπιβάλωσι τοὺς πρωσικοὺς νόμους ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὁμοσπόνδων κρατῶν· καίπερ δὲ προσκρούσαντες ἐναντίον μεγάλης ἀντιστάσεως ἐν Βαυαρίᾳ κατὰ τὸ ζήτημα τῆς στρατιωτικῆς διαδικασίας, οὐχ ἥττον δὲν ἀπέστησαν τῆς σκολιαῆς αὐτῶν πολιτικῆς καὶ ἐπειράθησαν νῦν νὰ ἐπιβληθῶσιν ἐπὶ τοῦ μεγάλου δουκάτου τοῦ Μεκλεμβούργου, συνεπεῖα καθείρξεως στρατιώτου τοῦ ἐν τινὶ πόλει τοῦ δουκάτου σταθμεύοντος πρωσικοῦ συντάγματος· λέγεται μάλιστα ὅτι αἱ ἐν Βερολίῳ στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ εἰς τοσαύτας προέβησαν αἰθαιρεσίας, ὥστε, ἄδικον θεωρήσασαι τὴν καθείρξιν, ἔπαυσαν τὸν διευθυντὴν τῶν στρατιωτικῶν τοῦ μεγάλου δουκάτου καὶ ἀντικατέστησαν διὰ πρόσου ἀξιωματικοῦ. Κατὰ νεωτέρας μάλιστα εἰδήσεις, ἀναγραφόμενας ὑπὸ τῶν σπουδαιότερων γερμανικῶν ἐφημερίδων, ὅσον οὕτω συνάπτονται διαπραγματεύσεις περὶ τροποποιήσεως τῆς ἀπὸ 19 δεκεμβρίου 1872 ὑφισταμένης στρατιωτικῆς συμβάσεως τῆς Πρωσίας καὶ τοῦ μεγάλου δουκάτου, τὴν πληροφορίαν δὲ ταύτην ἐνισχύει ἢ ἀπό τινος ἐν Βερολίῳ παρουσία τοῦ φόν Μάλττσαχν, ἀρχηγοῦ τοῦ στρατιωτικοῦ τμήματος τοῦ Μεκλεμβούργου. Ἄλλ' αἱ ἐπανεληλυμέναι αὐται αἰθαιρεσῖαι τῶν περὶ τὸν αὐτοκράτορα Γουλιέλμον, αἱ ἀποτελοῦσαι ἀντίφασιν πρὸς τὰ δημοσίως ὑπεσχημένα τῆς Α. Μ., κηρυξάσης ἀναφανδὸν κατὰ τὴν ἀνάγκην ὅτι λίαν σεβαστὰ θὰ ᾖσι τὸ τε γερμανικὸν σύνταγμα καὶ οἱ ἰδιαιτέρου νόμοι τῶν τὴν αὐτοκρατορίαν ἀποτελούντων ὁμοσπόνδων κρατῶν, οἱ δεινοὶ σφετερισμοὶ τῶν ἐν Βερολίῳ καὶ αἱ ἐπεμβάσεις αὐτῶν εἰς τὰ τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως τῶν κρατῶν τούτων, ἔτι μᾶλλον

ὑποσκάπτουσι τὰ θεμέλια τῆς γερμανικῆς ἐνότητος, ἢν περὶ πλείστου ποιούμενος ὁ κόμης Καπρίβης ὤφειλε νὰ βαδίσῃ ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ προκατόχου, τοῦ ἀποθανέντος πολλῶν ἐν ἐπίγνωσιν τοῦ χωλαίνοντος πράγματι καταρτισμοῦ τῆς ὁμοσπονδίας τῆς βορείου Γερμανίας, ὅτι μεγίστη ἀπαιτεῖται προσοχὴ ἐν τῷ ζητήματι τοῦ σεβασθῆναι τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν ἐθνικὴν περιφιλαυτίαν τῶν ὁμοσπόνδων κυβερνήσεων. Εὐτύχημα ὄντως ὅτι τὸ πρῶγμα ἀνακινούμενον ἐν ταῖς ἐπιτοπίαις διαίταις παραιοπάται ἐν τε τῇ πρωσικῇ βουλῇ, ὅπου ἀρξαμένων τῶν ἐργασιῶν τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ συζητηθήσονται ἐσωτερικὰ ὅλως ζητήματα τοῦ βασιλείου, καὶ ἐν τῷ γερμανικῷ κοινοβουλίῳ, ὅπου αὐθιμερὸν ἐπαναληφθεισῶν τῶν ἐπὶ ταῖς ἐφορταῖς διακοπεισῶν συζητήσεων τὰ πρῶτιστα ἀνακινησόμενα ζητήματα τυγχάνουσιν αἱ μετὰ τῆς ἐλβετικῆς ὁμοσπονδίας ἐμπορικαὶ συνθήκαι καὶ αἱ ἑκτακοὶ ὑπὲρ τῶν ὑπουργείων τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν ναυτικῶν πιστώσεις.

Ἐν Αὐστροουγγαρίᾳ τὰ σπουδαιότερα τῶν ἐσωτερικῶν ζητημάτων εἶναι καὶ αὐτῆς ἐν μὲν τῇ Αὐστρίᾳ ὁ φυλετικὸς ὀργανισμὸς, ἐν δὲ τῇ Οὐγγαρίᾳ ἡ ἐκλογικὴ κίνησις. Ἐν τῇ αὐτῇ ἐθνικῇ ἀντιπροσωπείᾳ, ὅπου ὁ νεοσέχος Γρέγορ σφόδρα κατηνέχθη κατὰ τῶν μετὰ τῆς Γερμανίας ἐμπορικῶν συνθηκῶν τῆς μοναρχίας, ἕτερος ὁμόφρων, ὁ Κραμάρτζ, σφοδρότερον αὐτοῦ ἐπετέθη κατὰ τοῦ ἐμπορικοῦ τούτου συνασπισμοῦ καὶ κατέδειξεν ὅτι ἡ Γερμανία πειράται νέους νὰ δημιουργήσῃ κλάδους ἐν Αὐστρίᾳ καὶ ἐν τῇ χερσονήσῳ τοῦ Αἴμου καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἑαυτῆς βιομηχανίαν ἐπὶ βλάβῃ τῆς αὐστριακῆς, ὅτι οἱ ἐν Βιέννῃ παραγωνοῦντες τὴν πολιτικὴν ταύτην τῆς συμμάχου προλειπνοῦσι τὴν ὁδὸν εἰς σοσιαλιστικὰ κινήματα, παραπλίσια πρὸς τὰ τὴν Γερμανίαν μαστίζοντα. Ὁ λόγος τοῦ νεοσέχου βουλευτοῦ, κατακρίναντος καὶ τὰς γενομένας εἰς τοὺς ἰταλικοὺς οἴνους παρὰ χωρήσεις μεγάλῃ ἐνεποίησεν αἰσθησὶν οὐ μόνον ἐν Βιέννῃ, ὅπου ὁ τύπος σύμπας σφόδρα ψέγει τὸν δεινὸν ῥήτορα, ἀλλὰ καὶ ἐν Βερολίνῳ, ἔνθα ἠλπίζετο χαλάρωσις τοῦ κατὰ τῶν συνθηκῶν πολέμου ρεύματος μετὰ τὴν ἀνασκευὴν τῶν διπλώσεων τοῦ κ. Γρέγορ παρὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ κόμης Τάαφφε. Ὡσαύτως καὶ ἐν Οὐγγαρίᾳ ἡ ἐκλογικὴ κίνησις πολλὰς προκαλεῖ μερίμνας τῇ κυβερνήσει. Ἡ ὡς βεβαία θεωρουμένη ἐκλογὴ τοῦ κόμης Τσάπαρη δὲν δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν πλειονοψηφίαν τῆς συμπολιτεύσεως, ὡς ὄντως γίνεται ἐκ τῆς βεβαίας ὡσαύτως θεωρουμένης νίκης τοῦ κυριωτέρου τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἡγέτου, τοῦ κόμης Ἀπονύν, οὗ ἡ δύναμις πληρέστατα εἶχε καταδειχθῆ κατὰ τὴν ἐν τῇ οὐγγρικῇ βουλῇ συζήτησιν τὴν ἀπολήξασαν εἰς τὴν ἀποχώρησιν τοῦ κόμης Τίσα κατὰ μῆρτιον τοῦ 1889. Ἡ ἀντιπολιτεύσις μεγάλῃν καταβάλλει προσπάθειαν ὅπως τύχη τῶν ἀπὸ πολλοῦ ὑποδαυλιζομένων πόθων, τῶν κατατεινόντων εἰς τὴν διάρρηξιν τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ 1867 ἢ τοῦλάχιστον εἰς τὴν κατάπνιξιν παντὸς ἐτέρου ἐθνικοῦ συναισθήματος παρὰ τοῖς λοιποῖς λαοῖς, τοῖς ὑπαγομένοις μὲν ὑπὸ τὸ στέμμα τοῦ ἁγίου Στεφάνου, ἀλλὰ καὶ πάντοτε ἀγωνιζομένοις νὰ λυτρωθῶσιν ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου.

Ἐν Ἀγγλίᾳ τὰ ἐσωτερικὰ ζητήματα, τὰ προκαλούμενα ὑπὸ τῆς πολιτείας ἀναρχικῶν καὶ ἀντιπροσώπων τῆς ἐργασίας ἐναντίον τοῦ κεφαλαίου, ἐπεσκιάσθησαν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ δουκὸς τῆς Κλαρεντίας καὶ τῆς Ἀβονδάλης, πρεσβυτέρου υἱοῦ τοῦ τῆς Ἀγγλίας διαδόχου, πρίγκιπος τῆς Οὐαλλίας καὶ ἄγοντος τὸ 28ον ἔτος

τῆς ἡλικίας αὐτοῦ. Ὁ θάνατος τοῦ δουκὸς, προσβληθέντος ἐξ ἠφλουέντας, τῆς λυμαιομένης τὰς ἀνωτάτας κυρίως τάξεις τῆς κοινωνίας, ἐπελθὼν κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ ἡμεναίου αὐτοῦ μετὰ τῆς οἰκογενίας Τέκ, εἰς ἄφατον ἐδύθισε πένθος τὸν Τζὼν Βούλ, τὸν προπαρασκευασθέντα τὸ μὲν εἰς λαμπρὰν πανήγυριν τῶν γάμων τῆς Α. Υ., τὸ δὲ εἰς ἐπιψήφισιν σημαντικῆς ἐπιχορηγήσεως τοῦ ἀποχωρισθέντος ζεύγους.

Ἐν Γαλλίᾳ μετὰ τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς τακτικῆς συνόδου τῶν νομοθετικῶν σωμάτων, ὅπου ἐξελέγησαν τὰ αὐτὰ προεδρεῖα, ὁ κύριος Φλοκὲ δηλονότι ἐν τῇ βουλῇ καὶ ὁ κύριος Λεροαγὲ ἐν τῇ Γερουσίᾳ, τὸ σπουδαιότερον ζήτημα εἶναι ἢ ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν στρατιωτικῶν ληφθεῖσα ἀπόφασις, καθ' ἣν τῶν προσεχῶν μεγάλων στρατιωτικῶν γυμνασίων θὰ μετὰσχωσιν ἢ τε ἐφοδρεῖα καὶ ἢ πολιτοφυλακὴ καὶ τὸ ζήτημα τῆς Ἀλσατίας καὶ Λοθαρηγίας. Πολλὲς πράγματι κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας γίνεται λόγος ἐν Γαλλίᾳ περὶ ἀνταλλαγῆς τῶν δύο τούτων ἐπαρχιῶν, αἰτινες ἐπιστρέφονται δῆθεν εἰς τὴν Γαλλίαν, ἀντὶ τοῦ Τογκίνου, παραχωρουμένου εἰς τὴν Γερμανίαν, μέγας δὲ προὐκλήθη πάταγος ἐν σπουδαίᾳ τάξει τῆς ἐν Παρισίοις κοινωνίας, τῇ κατακρινούσῃ σφόδρα τὴν τοιαύτην ἀνταλλαγὴν. Τὰ ἐκφερόμενα ἐπὶ τούτῳ σχόλια οὐχὶ ἀσίμαντα τυγχάνουσιν. Ἡ Ἀλσατία καὶ Λοθαρηγία κατοικοῦνται ὑπὸ 1,600,000 κατοίκων, τούναντιον δὲ τὸ Τογκίνον ὑπὸ 15—25,000,000. Ἐπομένως ἢ ἐν τῇ ἄκρᾳ Ἀνατολῇ γαλλικῆ αὐτῆ ἀποικία εἶναι δεκαπενταπλασία τῶν ἀδελφῶν ἐπαρχιῶν καὶ δύνата ἡμέραν τινὲ νὰ διαδραματίσῃ, ὡς ἀπεφάνθη καὶ ὁ περιώνυμος Ἰούλιος Σιμών, τὸ αὐτὸ ὅπερ καὶ ἡ Ἰνδικὴ διαδραματίζει ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς Ἀγγλίας πρόσωπον.

Ἐν Ρωσίᾳ ἡ κυριωτέρα προσοχὴ στρέφεται περὶ τὸν δημοσιευθέντα προϋπολογισμὸν τοῦ 1892 καὶ περὶ τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἀναγκῶν τῶν ὑπὸ τῆς σιτοδείας μαστιζομένων ἐπαρχιῶν. Ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος περὶ πλείστου ποιεῖται τὴν ἀνακούφισιν τῶν δεινοσθημάτων τῶν λιμωττόντων ὑπνικῶν αὐτοῦ καὶ ἐπιθυμεῖ ὅπως, πρὸς πρόληψιν οἰασδήποτε καταχορήσεως, ἢ εἰσπραξίς τῶν ὑπὲρ τούτων συνδρομῶν καὶ τῶν ἐράνων ὡς καὶ ἡ διανομὴ αὐτῶν διεξάγῃται ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ διαδόχου μεγάλου δουκὸς Νικολάου, ὅστις καὶ ἐμελλε ν' ἀπέλθῃ ἐπὶ τόπου, ἀλλ' ἀνεχαιτίσθη ἐν τῇ ἀπελεύσει συνεπείᾳ τῆς ἀσθενείας τῆς μητρὸς, προσβληθείσης ὑπὸ τῆς ἠφλουέντας. Οἱ ἐν Πετροπόλει καὶ τῇ λοιπῇ Ρωσίᾳ ἐπισημότεροι κύκλοι λίαν ἐξαιροῦσι τὰ τοιαῦτα φιλόδηρα αἰσθήματα τοῦ αὐτοκράτορος αὐτῶν καὶ τὰς ὑπὲρ τῶν ὑπνικῶν καταβαλλόμενας ὑπ' αὐτοῦ προσπάθειας ἐκτιμῶντες εἰς ἄκρον προσάγουσιν ὡς ἐπιχείρημα κατὰ τῶν πλεονεκτημάτων τῶν ἐν Βερολίνῳ καὶ Βιέννῃ, ὅπου τὰ ἐν Ρωσίᾳ δι' ἀπαισίον ὅλως βλέπονται βλέμματος καὶ δῆθεν μὲν ἐξαγγέλλονται συλλήψεις ταραξιῶν, δῆθεν δὲ καταγγέλλεται ἢ διευθύνσις τῶν σιδηροδρόμων ἐπὶ ἀκνδία περὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν σιδηρῶν ἐλασμάτων ἀπὸ πάσης κακοβούλου ἐνεργείας τῶν εἰρημένων ταραξιῶν. Οἱ ἀμεροδίπτως τὰ πράγματα κρίνοντες ἀνευρίσκουσιν ἐν πάσι τούτοις ἀντεκδίκησιν τῆς ἀπαθοῦς πρὸς τὰς δυνάμεις τῆς τριπλῆς συμμαχίας πολιτείας τοῦ ἀνακτοβουλίου Πετροπόλεως, κρείσσον ἡγουμένου τὸ βύειν τὰ ὄτα εἰς τὰ κατ' αὐτοῦ λεγόμενα καὶ τὸ συμπληροῦν τὸ ἐν τοῖς δυτικοῖς μεθορίαις ἀμυντικὸν σύστημα.

Ἐν Ἰταλίᾳ ἀρξαμένων τῶν βουλευτικῶν ἐργασιῶν, ἡ

κυβέρνησις τὸ μὲν πειράται νὰ τύχη τῆς πλήρους ἐπιψηφίσεως καὶ ἐπικυρώσεως τῆς μετὰ τῶν συμμάχων κρατῶν ἐμπορικῆς συνθήκης, τὸ δὲ νὰ πείσῃ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ ἔθνους ὅτι τὰ οἰκονομικὰ τῆς χώρας ἔχουσι καλῶς καὶ δὲν φέρουσι τὸν χαρακτῆρα, ὃν ἀποδίδουσιν αὐτοῖς οἱ τῆς κυβερνήσεως πολέμοι. Σπουδαῖαι ὡσαύτως τυγχάνουσι καὶ αἱ διαδιδόμεναι φῆμαι περὶ συνεντεύξεως τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου Ἰωσήφ καὶ τοῦ βασιλέως Οὐμβέρτου, ἡ δ' ἐν τῇ φήμῃ ταύτῃ σπουδαιότης ἐγκείται οὐχὶ τόσον ἐν τῇ δικαιολογίᾳ τῆς συνεντεύξεως διὰ τοῦ πόθου τοῦ καισαροβασιλέως, ὅπως ἀνταποδώσῃ τὴν ἀπὸ ἐτῶν γενομένην ἐπίσκεψιν τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας πρὸς αὐτόν, ὅσον ἐν τῷ ἐπιχειρήματι ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Φραγκίσκος Ἰωσήφ πειράται νὰ συνδιαλάβῃ τὸ Κυρινάλιον μετὰ τοῦ Βατικανοῦ. Τὸ πρᾶγμα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ φαίνεται ἀδύνατον, παρὰ τὴν ἀνάμιξιν καὶ τῆς Ἀμερικῆς εἰς τὸ ρωμαϊκὸν ζήτημα, συνεπεία τῶν ἀδιαλλάκτων καὶ ἀσυμβιδάστων ὅλως ἀξιώσεων τῆς παπωσύνης καὶ τῶν περὶ τὸν βασιλέα Οὐμβέρτον, τούτων μὲν οὐδένα λόγον ἀνεχομένων περὶ τῆς πρωτεουσῆς αὐτῶν, ἐκείνης δὲ ἐμμενουσῆς εἰς τὸ πρὸ τῆς 20 Σεπτεμβρίου 1870 καθεστῶς ἐν τῇ ἀθίκῳ Ρώμῃ.

Ἐκ τῶν τοῦ Αἴμου κρατῶν ἡ Σερβία ἔχει τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Σκουπτινῆς καὶ τὴν πρὸς τὴν Βουλγαρίαν διαφωνίαν συνεπεία τῶν ἀξιώσεων ταύτης πρὸς παράδοσιν τῶν ἐν Βελιγραδίῳ βουλγάρων προσφύγων, τῶν κατηγορουμένων ἐπὶ τῷ ὅτι πολλὰ τὰ κακὰ ἐξυφαίνουσι κατὰ τῶν περὶ τὸν πρίγκιπα Φερδινάνδον καὶ τὸν πρωθυπουργὸν αὐτοῦ Σταμπούλωφ. Τὸ παράδοξον ἐν παντὶ τούτῳ τῷ τελευταίῳ ζητήματι εἶναι ἡ πολιτεία τῆς Αὐστροουγγαρίας καὶ τῆς Ἰταλίας, αἵτινες ἀξιοῦσαι τὴν παράδοσιν τῶν κατηγορουμένων ταραξιῶν ἐπεμβαίνουσι εἰς τὰ τοῦ σερβικοῦ βασιλείου, καίτοι ἐν τῷ ζητήματι τοῦ ἐκ Σοφίας ἐξωσθέντος γάλλου ὑπνίκου κ. Σαδούρν ὠρμῶντο ἐξ ἀντιθέτου ὅλως ἀρχῆς. Ἡ Ρουμανία προπαρασκευάζεται εἰς τὰς κοινοβουλευτικὰς ἐκλογάς, τὰς ἀρχομένας τῇ 1 Φεβρουαρίου, καὶ τὰς προκαλοῦσας μεγάλην καὶ σπουδαίαν κίνησιν, συνεπεία τῶν ἐνεργειῶν τοῦ συντηρητικοῦ κόμματος, τοῦ ἐμμένοντος εἰς τὴν πατροπαράδοτον τῶν Βογιάρων πολιτικὴν, παρὰ τὰς προσπάθειάς τῶν ὑπερμάχων τῆς τριπλῆς συμμαχίας καὶ τὰς γενομένας φιλοφρονήσεις τῷ βασιλεῖ Καρόλῳ κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ παρουσίαν ἐν ταῖς πρωτεουσῆσαις τῶν τριῶν συμμάχων κρατῶν. Ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχουσι αἱ διεξαχθεῖσαι ἀναπληρωματικαὶ ἐκλογαί, ἀπολήξασαι ὑπὲρ τῆς συμπολιτεύσεως καὶ τέλος ἐν Τουρκίᾳ αἱ πρὸς διοργάνωσιν διαφόρων δημοσίων ἔργων προσπάθειαι.

ΟΙ ΓΑΜΟΙ

ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ.

(Συνέχεια· ἴδε ἀριθμὸν 8).

Ε'.

ΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ΤΟΥ ΤΡΕΒΙΖΑΝΟΥ.

Τὴν ἑορτὴν τῶν γάμων τοῦ Ἰβάν εἶχε ταραξεί ἐπεισόδιον, ὅπερ μικροῦ δεῖν ἐπέφερεν ὀλέθρια ἀποτελέσματα. Ὁ ἀναγνώ-

στης ἐνθυμεῖται ὅτι ἡ ἐνετικὴ πολιτεία εἶχεν ἀποστείλει εἰς Μόσχαν κατ' ἀπρίλιον τοῦ 1471 τὸν Ἰωάννην Μπατίσταν Τρεβιζάνον μετὰ τῆς διπλῆς ἐντολῆς νὰ ἐξακριβώσῃ ἐπιτοπίως τὴν ἀλήθειαν τῶν παραστάσεων τοῦ Γισλάρδου καὶ τοῦ Βόλπ καὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Χρυσὴν Ὀρδὴν, ὅπως διαπραγματευθῇ πρὸς τὸν χάνην τῶν Τατάρων περὶ τοῦ πολέμου, ὁ διπλωμάτης δὲ οὗτος διαπίστοι ὅτι ὁ Βόλπ οὐδαμῶς ἐδικαίωσε τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς Γερουσίας, ἄτε τὰ πατριωτικὰ αὐτοῦ αἰσθήματα ὑποτάσσων τῇ πρὸς τὸ κέρδος ἐπιθυμίᾳ, τῆς ταταρικῆς δὲ συμμαχίας μελλούσης νὰ πορίσῃ αὐτῷ μεγάλα προσωπικὰ κέρδη. Τῆς τοῦ μεγάλου πρίγκιπος ἐπεμβάσεως δυναμένης ν' ἀνατρέψῃ τοὺς πλεονεκτικούς ὑπολογισμούς αὐτοῦ, ἔδει νὰ διαφύγῃ αὐτὴν ἐκ παντὸς τρόπου· ὁ πονηρὸς λοιπὸν Ἰταλὸς περιεβλήθη διὰ μυστηρίου, παρέστησε δὲ τὸν Τρεβιζάνον ὡς τινα ἀνεπιὸν αὐτοῦ μεταβάντα πρὸς διακανόνισιν οἰκογενειακῶν ὑποθέσεων· ἐπεφυλάσσετο νὰ συνοδεύσῃ αὐτῷ αὐτοπροσώπως εἰς τὴν Χρυσὴν Ὀρδὴν, ἀλλὰ βραδύτερον, διότι ἔδει πρότερον ν' ἀπέλθῃ αὐθις εἰς Ἰταλίαν καὶ ὀδηγήσῃ εἰς Μόσχαν τὴν ἡγεμονοπαίδα Ζωὴν. Ὁ Τρεβιζάνος μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ συμπατριώτου του περιέστη εἰς σκληρὰν ἀπομόνωσιν· ἀγνοῶν τὴν γλώσσαν τοῦ τόπου, θεωρῶν ἑαυτὸν προδομένον ἢ ὡς ὄμηρον παραδομένον, ἐξεδίλωσε τοὺς φόβους αὐτοῦ πρὸς τοὺς κυρίους του, οἵτινες τόσφ μᾶλλον συνεμερίσθησαν αὐτοῦ, ὅσφ ὁ Βόλπ ἀντὶ προσελθὼν νὰ παρασῇ σαφεῖς ἐξηγήσεις, διδοῦν τὴν Ἰταλίαν, ἐπιμελῶς ἀπέφυγε τὴν Βενετίαν. Ἡ Γερουσία ἐταράχθη μεγάλως, ἐγκαταλείπουσα δὲ τὰς πρὸς τοὺς Τατάρους διαπραγματεύσεις, τῇ 17/27 ἀπριλίου διέταξε τὸν γραμματέα αὐτῆς νὰ ἐπανακάμψῃ οἴκαδε Οὐτός, νοσήσας, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀπέλθῃ παραχρῆμα, μικροῦ δεῖν δὲ τὴν βραδύτητα ταύτην ἐξέτινε διὰ τῆς ζωῆς. Ἡ ἀποστολὴ ἐν τούτοις ἦν λεπτοτέρα καὶ κινδυνωδετέρα ἢ ὅτι ἐφαίνοντο ὑποπευθόντος οἱ Ἑνετοί.

Καὶ ὄντως αἱ τῆς Μόσχας καὶ τῆς Χρυσῆς Ὀρδῆς σχέσεις, τεταμένα ἀπὸ τινος, ἀπέβαινον ὀσμῆραι ἐχθρικώτερα. Οἱ ῥῶσοι πρίγκιπες δὲν ἐπεδαψίλευον πλέον τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν εἰς Σαράνιον, προσφάτων νικῶν ἐμβαλλουσῶν μᾶλλον τὴν ἐλπίδα τελείας ἀποσείσεως τοῦ ταταρικοῦ ζυγοῦ. Τῇ 1472 ὁ χάνης, παροξυνθεὶς ὑπὸ τῶν ἀποτυχιῶν καὶ ὑποκινούμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως Καζιμίρ, ἠγούμενος μεγάλης δυνάμεως, εἰσέβαλεν εἰς Ρωσίαν. Αἱ αἱματηρόταται συγκρούσεις ἐγένοντο ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Ὀκα, οἱ Τάταροι δὲ, στερηθέντες τῆς ἐπικουρίας τῶν Πολωνῶν, ἐπὶ τῆς ὁποίας πλειότερον τοῦ δέοντος εἶχον ἐρείσθῃ, κατετροπώθησαν καὶ εἰς ταχεῖαν ἐτράπησαν φυγὴν. Τῇ 13/23 αὐγούστου ὁ Ἰβάν ἐπανέκαμψεν εἰς τὴν πρωτεύουσάν αὐτοῦ νικητῆς μὲν τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ μὴ περατώσας τὸν πόλεμον. Ἡ Χρυσὴ Ὀρδὴ δὲν ἀφωπλίζετο, ὁ χάνης δὲ παρέμενεν ἀδιάλλακτος τῆς Μόσχας πολέμος. Ἡ πρὸς αὐτὸν λοιπὸν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ μεγάλου πρίγκιπος διαπραγματεύσεις ἐπὶ οἰφθήποτε σκοπῷ ἦν ἐπιχειρησὶς παρακεκινδυνευμένη. Ὁ Τρεβιζάνος ὤφειλε νὰ δώσῃ λόγον, οὐδενὶ δὲ ἀπεκάλυπτε τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ. Ὁ Ἰβάν οὐδὲν ὑπόπτειεν, ὅτε ἀθυροστομία τις ἀπεκάλυψε τὰ πάντα.

Λίγοντος τοῦ ἔτους 1472, μόλις ἀφικόμενοι εἰς Μόσχαν μετὰ τῆς Σοφίας Παλαιολόγου οἱ Ἕλληνας καὶ Ἰταλοὶ τῆς συνοδείας αὐτῆς, ἐξεπλάγησαν λίαν ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ Τρεβιζάνου. Ἐπῆλθον ἔριδες καὶ συζητήσεις, νέοι δὲ ἐλθόντες κατήγγειλαν τὸν Ἑνετὸν παρὰ τῷ μεγάλῳ πρίγκιπι. Ὁ Τρεβιζάνος, εἰπον αὐτῷ, ἀπεστάλην ὑπὸ τοῦ δόγου Νικολάου Τρόνου παρὰ τῷ χάνῃ τῆς Χρυσῆς Ὀρδῆς, ὅπως προσενέγκῃ αὐτῷ δῶρα καὶ ἐξεγείρῃ τοὺς Τατάρους εἰς πόλεμον. Τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Πῆρλιγγ μελετηθέντα ἔγγραφα τῆς Βενετίας καταμέμφονται ἐπὶ τούτῳ ἐνὸς μόνον ἀνδρός, ὑποδηλοῦσι δὲ καὶ τοὺς εἰς τὴν προδοσίαν ὠθήσαντας αὐτὸν λόγους. Ἡ Γένουα ἀντιγωνίζετο πάντοτε πρὸς τὴν Ἑνετίαν, ὁ ἐπίσκοπος δὲ Ἀντώνιος Βονούμβριος ἦν Γενουάτης· οὗτος λοιπὸν ἀπεκάλυψε τοῖς Ῥώσοις τὰ σχέδια τῶν Ἑνετῶν. Εὐχερῶς δύναται τις νὰ φαντασθῇ τὴν ἐκπληξιν καὶ ἀγανάκτησιν τοῦ Ἰβάν, ὅτε οὗτος ἔμαθεν ὅτι ξένος ἀπεσταλμένος, αὐτοῦ οὐδὲν γινώσκοντος, συνεκοινώνει τῷ θανασίμῳ αὐτοῦ ἐχθρῷ. Δὲν ἦτο τοῦτο κατάχρησις τῆς φιλοξενίας, ἀθέτησις τοῦ διεθνοῦς δικαίου, πρόκλησις ἀντιποίνων; Ἡ διαταχθεῖσα ἀνάκρισις διεπίστωσεν ἐν πάσῃ τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἀποκαλύψεων, γνωρίσασα ἐπὶ πλέον τῷ μεγάλῳ πρίγκιπι ὅτι ὁ Βόλπ, μεμνημένος τὰ κα-

νήματα ταῦτα, προϋτίθετο νὰ ὀδηγήσῃ κρούφα τὸν Τρεβιζάνον παρὰ τῆ Ὀρδῆ. Ἡ μυστηριώδης αὕτη πολιτεία, ὑποπτος κατὰ πάντα, ἐξήγειρε τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ Ἰβάν, ὃς τὸν μὲν Βόλπ ἐξώρισεν εἰς Κολόμναν, διατάξας αὐστηρὰν τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ἐπιτήρησιν καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς διαπραγῆν παραδοὺς, εἰς δικαστήριον δὲ παρέδωκε τὸν Τρεβιζάνον, καταδικασθέντα εἰς θάνατον, μόλις δὲ σωθέντα τῆ μεσολαβήσει τοῦ Βονουρβρίου καὶ ἄλλων ξένων. Ὁ μέγας πρίγκηψ, καμψθεὶς ὑπὸ τῶν παραστάσεων τούτων, συγκατετέθη νὰ ἐρωτήσῃ τὸν ὀδῆν, μεταξὺ δὲ ὁ Τρεβιζάνος σιδηροδέσιμος παρεδόθη εἰς τὴν φρούρησιν τοῦ Νικίτα Βεκλεμίχεφ.

Οὕτως ὁ Ἰβάν ἀπνύθηεν πρὸς τὴν Γερουσίαν διαλλακτικὴν μὲν καὶ φιλοφρονητικὴν, ἀλλὰ πλήρη εὐκρινείας ἐπιστολῆν. Καθ' ὅσον δύναται τις νὰ κρίνῃ ἐκ τῆς πρὸς αὐτὴν ἀπαντήσεως τῆς ἐνετικῆς πολιτείας, αὐτοῦ τοῦ κειμένου ἀπολογούμου, ὁ Τρεβιζάνος κατηγορεῖτο ἐπὶ λαθραῖαις σχέσεσι πρὸς τοὺς Τατάρους, τοῦ φακέλλου δὲ κομιστῆς ἐγένετο αὐτὸς ὁ Ἀντώνιος Γισλάρδης, πρῶτος ὑποκινῆσας τὸ μέγα τοῦτο ζήτημα ἐν Βενετία, ἀλλ' οὐδὲν διακινδυνεύσας ἐν τῷ Κρεμλίω, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην αὐτόθι παρασχὼν ὑπόνοιαν. Ἡ Γερουσία δὲν ἐβράδυνε νὰ διῶδῃ ὅτι τὸ ἐπεισόδιον τῆς Μόσχας ἀπῆλθε σοβαρὰν μελέτην καὶ διακριβώσιν, ἔλαβε δὲ τὰς ἀναγκαῖας πληροφορίες παρὰ τῶν ἐν ταῖς ἀπωτάταις ἐκείναις χώραις διατριψάντων Ἰταλῶν. Ὁ Γισλάρδης μετὰ τὰς ἐκδρομὰς αὐτοῦ εἰς Ρώμην καὶ Νεάπολιν ἐξηπάσθη αἰθίς, οἱ ἠγέται δὲ τοῦ συμβουλίου τῶν δέκα, ἐντεταλμένοι ὑπὸ τῶν πρεσβειῶν τῆς Ἀνατολῆς, δὲν ὠκνησαν νὰ διαπραγματευθῶσι πρὸς αὐτόν. Οὗτος, ἴσα τῷ θείῳ αὐτοῦ ραδιοῦργος, ἐγίνωσκε νὰ ἐπωφελεῖται ἐκ τῆς εὐκαιρίας, ἣν παρεῖχον αὐτῷ αἱ μακρὰί τῆς Γερουσίας συζητήσεις, μεταβάς δὲ παρὰ τῷ πάπα, εἶχεν εἰπεῖ αὐτῷ ὅτι οἱ Ρῶσοι ἐπιθυμοῦσι δῆθεν ζωηρῶς ὅπως ἀναγνωρίσωσιν αὐτὸν ὡς ἀρχηγὸν τῆς Ἐκκλησίας καὶ διάδοχον τοῦ ἁγίου Πέτρου, πρᾶγμα, ὅπερ παρέσχεεν αὐτῷ σπουδαίας ποντιφικῆς ἀποστολᾶς παρὰ Ἰβάν τῷ Γ', καθ' ἣ αὐτὸς ὁ Σίξτος Δ' ἔδωκεν ἐν τῇ ἀπὸ 1 νοεμβρίου 1473 ἐπιστολῇ αὐτοῦ πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Νυρεμβέργης.

Οἱ Ἐνετοὶ μετὰ τῆς ὀξείας ἐκείνης ἐπιμονῆς, μεθ' ἧς ἐπεδίωκον τοὺς σκοποὺς αὐτῶν, ἐπανῆλθον εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ταταρικῆς συμμαχίας· δὲν ἤθελον ν' ἀπολίπωσι τοὺς μαχίμους τούτους ἐπικούρους, ἢ συνεννόησιν δὲ τόσῳ μᾶλλον εὐχερῆς ἐφαίνετο, ὅσῳ ὁ Γισλάρδης ἦν ἔτοιμος αὐτὸς νὰ προβῆ εἰς τὰ ἀναγκαῖα διαδήματα. Σχετικῶς πρὸς τὸν Τρεβιζάνον, ἡ Γερουσία ἀπεφάσισε νὰ γράψῃ πρὸς τὸν μέγαν πρίγκηπα, ὅπως ἀπαλλάξῃ τὸν δύστηνον γραμματέα, τύχη χάριτος ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῆς ἀδείας ὅπως μετὰ τοῦ Γισλάρδη μεταβῆ παρὰ τῷ χάνῃ τῶν Τατάρων. Αἱ ἀποφάσεις αὗται ἐληφθῆσαν τῇ 8/20 νοεμβρίου 1473 διὰ μεγίστης πλειονότητις. Προτεινόμεν, ἔλεγον οἱ γερουσιασταὶ, νὰ γραφῆ πρὸς τὸν «δοῦκα τῆς Μόσχας» καὶ δηλωθῆ αὐτῷ ὅτι ἡ τοῦ Τρεβιζάνου ἀποστολὴ ἐσκόπει μᾶλλον ν' ἀπομακρύνῃ τῆς Ρωσίας τοὺς Τατάρους, νὰ στρέψῃ αὐτοὺς πρὸς τὸν Εὐξεινον καὶ τὴν Βλαχίαν· εἰδικώτερον δὲ διετύπων τὰ διὰ τοῦ προσφάτου συνοικεσίου περιερχόμενα δῆθεν εἰς τὴν Ρωσίαν δικαίωματα. Ὑπὲρ τοῦ Βόλπ οὐδὲ λέξις.

Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀποφάσεων τούτων, ὁ Γισλάρδης ἐπανελάβε τὴν εἰς τὴν Μόσχαν ἀγούσαν, φέρων ἄφθονα δῶρα τῷ μεγάλῳ πρίγκηπι καὶ τῷ χάνῃ, συστατήριον ὑπὲρ τῶν Ρώσων, οἵτινες θὰ μετέβαινον εἰς Βενετίαν, ἐπιστολὴν τῆς δημοκρατίας πρὸς τὸν Ἰβάν, ἑτέραν πρὸς τὸν Τρεβιζάνον μετὰ ἐγκλειστοῦ ἀντιγράφου τῆς προηγουμένης καὶ τελείαν πληρεξουσιότητα, ὅπως διαπραγματευθῆ πρὸς τὴν Χρυσὴν Ὀρδῆν. Ἐκ τῶν ἐγγράφων τούτων ὁ κ. Πήρολιγγ ἀνεῖρε μόνον τὰς ἀπὸ 4 δεκεμβρίου 1473 δύο ἐπιστολάς, τὰς ἀπευθυνόμενας πρὸς τὸν Ἰβάν καὶ τὸν Τρεβιζάνον, ἐν τῇ πρώτῃ δὲ ἡ ἐνετικὴ πολιτεία ἀφθόνως παρέχει τῷ μεγάλῳ πρίγκηπι τοὺς ἐπαίνους, τὰς περὶ εὐκρινεστάτης φιλίας διαβεβαιώσεις καὶ τὰς εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ ἐπιεικείᾳ αὐτοῦ πρὸς τὸν νομιζόμενον ἔνοχον. «Τάσσομέν σε ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ἡμετέρων φίλων, λέγουσιν οἱ Ἐνετοὶ πρὸς τὸν Ἰβάν, καὶ ἐπιθυμοῦμεν νὰ σε τιμῶμεν ἀναλόγως». Καθὰ δικαιολογήσιν τοῦ ὑπόπτου γραμματέως ἦρκει ἡ ἀπλὴ καὶ καθαρὰ ἀποκάλυψις τῆς ἀληθείας, ὅπερ ἄλλως τε ἐπέτρεπε κολακευτικὸς ὑπαιτιγίους περὶ τῶν ἀπὸ τοῦ συνοικεσίου τῆς Σοφίας ἀπορροουσῶν ἐλπίδων. Τούτων

οὕτως ἐχόντων, ἡ Βενετία νομίζει ὅτι ἐπιτρέπεται αὐτῇ νὰ ἀιτηθῆται τὴν ἀποστολὴν τῶν πρακτόρων αὐτῆς παρὰ τῷ χάνῃ. Οὐδὲν, λέγει, οὐδὲν δύναται νὰ ἦ ἀρεστότερον τούτου παρὰ τῷ παντοδύναμῳ Θεῷ, οὐδὲν εὐκλεέστερον τῷ πρίγκηπι τῆς Μόσχας, οὐδὲν εὐαρεστότερον τοῖς ἀρίστοις αὐτοῦ φίλοις, τοῖς Ἐνετοῖς. Ἐν περιπτώσει ἀπροόπτου κωλύματος ὁ Τρεβιζάνος τοῦλάχιστον, ἀποδοθῆναι τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ τῇ ἐλευθερίᾳ. Ἐν τούτοις ἡ Γερουσία, τολμηρῶς αἰσιοδοξοῦσα περὶ τῆς ἐκβάσεως τῶν διαπραγματεύσεων τούτων, παρέχει τῷ γραμματεῖ αὐτῆς τὰς ἀναγκαῖας περὶ τῆς παρὰ τῷ χάνῃ ἀποστολῆς ὀδηγίας, ἐνταῦθα δὲ ἡ γλῶσσα τῶν γερουσιαστῶν ἀποβαίνει ἐκτάκτως θερμῇ, ἕτε προκειμένου νὰ μεταδοθῆ ἄλλοις φιλοπόλεμος ὀρμῇ, δυναμένη νὰ ὑπηρετήσῃ τὰ συμφέροντα τῆς Βενετίας.

Ὁ Ἀντώνιος Γισλάρδης ἀπῆλθε συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Παύλου Ὀνιδένου, μεταβαίνοντος εἰς Περσίαν, ὅπως διατηρήσῃ τὸν Οὐζοῦν Χαδάν ἐν τῇ στάσει αὐτοῦ, τοῦ πολωνοῦ ἱστορικοῦ Δλοῦγοτς δὲ ἰσχυροζομένου ὅτι εἶχε καὶ παπικὴν ἐντολὴν παρὰ τῷ Ἰβάν, ἐχωρίσθησαν δὲ ἐν Κρακοβία κατὰ φεβρουάριον τοῦ 1474.

Ἐν Μόσχᾳ ὁ τῆς Ἐνετίας ἀπεσταλμένος ἐπέτυχε πληρόστατα, τυχὼν ὑπὲρ τοῦ ὁμοεθνοῦς αὐτοῦ παντός ὁ τὴ ἡ Γερουσία ἐπεθύμει. Ὁ Τρεβιζάνος, ἀπαλλαγείς τῶν δεσμῶν καὶ ἀποκατασταθείς εἰς τὰ καθήκοντα αὐτοῦ, ἔλαβεν ἐπὶ πλέον καὶ δῶρον ἐξδομύκοντα ρουβλίων, κατὰ ἰούλιον δὲ τοῦ 1474 ἀπῆλθεν εἰς τὴν Χρυσὴν Ὀρδῆν μετὰ τοῦ διακόνου Δημητρίου Λαζαρέφ καὶ ἐνὸς ἀπεσταλμένου τοῦ χάνου, ἐπανερχομένου εἰς Σεράιον.

Κατὰ τὰς ρωσικὰς πηγὰς, ὁ Λαζαρέφ ἐπανεκάμψεν εἰς Μόσχαν ἀγγέλλων ὅτι ὁ Τρεβιζάνος δὲν κατώρθωσε τὴν διομολόγησιν τῆς μελετωμένης συμμαχίας, ἀλλ' αἱ πληροφορίες αὗται βραδύτερον μόνον ἐμελλόν νὰ κυρωθῶσιν· ἐπὶ τοῦ παρόντος ὑπῆρχον ἐλπίδες.

Καὶ ὄντως, τῷ 1476 ὁ Τρεβιζάνος ἐπανεκάμψεν εἰς Βενετίαν συνοδευόμενος ὑπὸ δύο τατάρων πρεσβευτῶν, τοῦ Ταχίρ, πεμφθέντος ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Χίνου, καὶ τοῦ Βροννάχου Βαθίρ, μεταδόντος ἐκ μέρους τοῦ Ταμίρ, εὐνοουμένου τοῦ χάνου στρατηγοῦ. Οἱ τάταροι οὗτοι διπλωμάται προέτειναν τοῖς Ἐνετοῖς νὰ ὤσιν οἱ φίλοι τῶν φίλων καὶ οἱ ἐχθροὶ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, ἔλεγον δὲ εἶναι ἔτοιμοι πρὸς στρατείαν καὶ ἀπῆλθον κατὰ τὸ προσφιλές τοῖς ἔθνεσι τούτοις ἔθος δῶρα εἰς κοσμήματα, στολάς καὶ πρὸ πάντων εἰς στίλβοντα χρυσόν. Ἡ Γερουσία, γινώσκουσα ν' ἀποτρέπῃ τὰς ἀποτυχίας διὰ γενναιοδωριῶν, ἐδέξατο μετὰ χαρᾶς τὰς προτάσεις τῶν Τατάρων, τῇ 30/10 μαΐου τοῦ 1476 δὲ ἐξήψισε ποσὸν δισχιλίων περίπου δουκάτων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Πρὸς τούτοις ταχυδρομῶς ἀπῆλθε πρὸς τὸν χάνην, προαγγέλων αὐτῷ ὅτι οἱ πρεσβεῦται αὐτοῦ θὰ ἐκόμισον αὐτῷ εὐνοικὰς ἀπαντήσεις.

Οὕτως ἡ δημοκρατία ἐπανελάμβανε τὰς πρὸς τὴν Χρυσὴν Ὀρδῆν διαπραγματεύσεις, αἵτινες παρὰ μικρὸν τέως ἀπετύγχανον· ἀλλὰ νῦν τὸ κέντρον τῆς ενεργείας ἀπὸ τῆς Μόσχας μετετέθη εἰς Πολωνίαν. Ὁ βασιλεὺς Καζιμίρ ὁ Δ' εἶχε δεχθῆ μέχρις ἐκείνου εὐμενεστάτος· δὲν ἦτο πιθανώτατον ὅτι καθολικὸς ἡγεμὼν θὰ πύσσει τοιοῦτο σχέδιον; Μεσοῦντος τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1476 ὁ Τρεβιζάνος διετάχθη νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς μεμακροσμένης αὐτοῦ ἀποστολάς. Ὁφείλε νὰ συνοδεύσῃ τοὺς πρέσβεις τῶν Τατάρων διὰ τῆς Πολωνίας καὶ τῆς Λιθουανίας, νὰ ἐπιστῇ δ' εἴτα ἐν Βίλνα, ὅπως συνδυάσῃ τὰ περαιτέρω ληφθησόμενα μέτρα. Ὁ δόγης Μανδραμῆνος, περιμνῶν ὅπως μὴ ἐκφοβῆσῃ τὸν Καζιμίρ, ἐνετείλατο τῷ ἀπεσταλμένῳ οὗτοῦ ἵνα ἐπὶ τούτου ἰδίᾳ τοῦ σημείου ἐνδιατρίψῃ, ὅτι οἱ Τάταροι οὐδέποτε θὰ ἐγγίδωσιν οὔτε τὴν Πολωνίαν, οὔτε τὴν Λιθουανίαν, ὅτι δὲ τὰ ἄτακτα στίφη αὐτῶν θὰ προβῶσι δι' ἄλλης ὁδοῦ.

Ἄλλ' ἡ πρόνοια αὕτη ἀπέβη ἀνοφελής, διότι ἐνῶ ὁ Τρεβιζάνος κατὰ τὰς ὀδηγίας αὐτοῦ ἤρχετο τῶν σχεδίων αὐτοῦ ἐν Πολωνίᾳ, ἀπεσταλμένος τοῦ βασιλέως Καζιμίρ ἠνάγκαζε τὴν Γερουσίαν τῆς Βενετίας ν' ἀποστῆ τῆς ταταρικῆς συμμαχίας. Ὁ πολωνὸς οὗτος ἀντιπρόσωπος ἦν ὁ Φίλιππος Βονακόρσκις, γνωστότερος ὑπὸ τὸ ὄνομα Καλλιμάχου τοῦ Ἐμπειρικοῦ, ὁ ἀρχαῖος φίλος τοῦ Πομπωνίου Λαίτου, εἰς δὲ τῶν κορυφαίων τῆς ρωμαϊκῆς ἀκαδημίας τῶν ἀνθρωπιστῶν. Σοβαρῶς ἐνοχοποιήθει ἐν τῇ κατὰ τοῦ πάπα τῷ 1468 συνομοσίᾳ, ἀποδράς τῆς φυλακῆς, ἐν ἣ εἶχε ρίψει αὐτὸν Παῦλος ὁ Β', ἀφοῦ ἐπὶ μακρὸν ἐπλανήθη εἰς ξένας χώρας, ἔτυχεν ἐπὶ τέλους λαμπρᾶς ὑποδοχῆς ἐν τῇ αὐτῇ Καζιμίρ τοῦ Δ', ὃς ἐπέτρεψεν αὐτῷ

τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων αὐτοῦ καὶ ἐχρίσατο αὐτῷ εἰς διπλωματικὰς ἀποστολάς. Τῷ 1477 ἀποσταλεὶς πρὸς Σίξτον τὸν Δ' ὁ συγχωρηθεὶς προγεγραμμένος, ἐπέστη ἐν Βενετία, ὅπως ἐκθέσῃ τὰς ἰδέας τοῦ κυρίου αὐτοῦ περὶ τῆς ταταρικῆς συμμαχίας, ἣν εἰκόνισε διὰ τῶν ζοφερωτάτων χρωμάτων. Τρεῖς ὁ εὐγλωττος ἀνθρωπιστὴς ἐξῆρε τὰ πολλὰ ἄτοπα τῆς συμμαχίας ταύτης, τρεῖς δὲ παρεσχέθη αὐτῷ ἡ διαβεβαίωσις ὅτι οἱ Τάταροι ἐπ' οὐδεμιᾷ περιπτώσει θὰ διήρχοντο τὰ μεθόρια τῆς Πολωνίας. Ἐν τούτοις ἡ Γερουσία τῆς Ἑνετίας, ἵνα μὴ ἐπιμείνῃ ἀντιφρονοῦσα πρὸς ἕλιαν δύναμιν, συγκατετέθη νὰ διατρέψῃ, τῇ δὲ 8/18 μαρτίου τοῦ 1477 ὁ Τρεβιζάνος ἀνεκλήθη. Ἀνάλογοι διαπραγματεύσεις ἐπανελήθησαν βραδύτερον, ἀλλ' εἰς οὐδὲν πρακτικὸν ἀποτέλεσμα κατέληξαν.

Τὰ ἴχνη τοῦ Τρεβιζάνου ἐξαφανίζονται ἀπὸ τῆς ἐκ Πολωνίας ἀναχωρήσεως αὐτοῦ, τούτου μόνον γνωστοῦ ὄντος, ὅτι ὁ Ἰβάν διετέλει ὢν πάντοτε δῆδρα κατ' αὐτοῦ ὄργισμένος, ὡς τοῦτο διακρίβωσεν ὁ Κονταρίνης, ὅτε κατὰ τύχην ἀφίκετο εἰς Μόσχαν. Ὁ διάσημος οὗτος πατριῆκος, περιβεβλημένος τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν ὁμογενῶν αὐτοῦ, εἶχεν ἀποσταλῆ εἰς Περσίαν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος, καθ' ὃ καὶ ὁ Παῦλος Ὀνιβένης, ἀλλὰ μετὰ σπουδαιότερας παρὰ τῷ Οὐζοῖν Χασάν ἐντολῆς. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οὕτω μακρὰ ἐκδρομὴ ἦν τραχεῖα δοκιμασία· ὁ Ἀμβρόσιος Κονταρίνης παρεσκευάσθη ὡς ἐπὶ θανάτῳ· ἐξωμολογήθη, μετέλαβε τῶν ἀχράντων μυστηρίων, εἶτα δέ, συνοδευόμενος ὑπὸ ἐφημερίου, ὃς ἐχρονσίμευεν αὐτῷ ὡς γραμματεῦς, ὑπὸ διεργμῶνος καὶ δύο ὑπηρετῶν, ἐπελάβετο θαρραλέως τῆς ὁδοῦ. Αἱ στερεῖσεις, οἱ πόνοι καὶ οἱ κίνδυνοι δὲν ἔλειψαν. Οἱ ὁδοιπόροι διὰ τῆς Γερμανίας, τῆς Πολωνίας, τῆς Μικρᾶς Ρωσίας καὶ τῆς Ταταρίας ἀφίκοντο εἰς Καθῆδᾶν, διέπλευσαν τὸν Εὐξείνιον διὰ πλοίου καὶ ἔξιπποι ἐπανελάβον τὴν ὁδὸν διὰ τῆς Μιγγρελίας, τῆς Γεωργίας καὶ τῆς Ἀρμενίας μέχρι τῆς Περσίας ἐν Ταυρίδι καὶ περαιτέρω. Ὁ Κονταρίνης, περὶ τὰς τὰς πρὸς τὸν Οὐζοῖν Χασάν διαπραγματεύσεις, ἐπανελάβε τὴν αὐτὴν ὁδὸν, ἐπανακάμπτων εἰς Ἰταλίαν· ἀλλ' ὅποια ὑπῆρξεν ἡ ἀμνηχανία αὐτοῦ, ὅτε ἐν Ποτιῷ ἔμαθε τὴν μεταβολὴν, τὴν ἐπιγενομένην ἐν Καθῆδᾶ, ἀκμαία τέως ἀποικία τῶν Γενουατῶν! Τὸ διαγεγραμμένον δρομολόγιον αὐτοῦ ἀπέβαινεν ἐφεξῆς ἀνεφάρμοστον· ἐδέσσε ν' ἀναστρέψῃ, ἐν τῇ ἀμνηχανίᾳ δὲ αὐτοῦ ἀπεφάσισε νὰ ἐπιχειρήσῃ μακρὰν λοξοδρομίαν μέχρι Μόσχας, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Μόρκου Ρώσου, ἀπεσταλμένου Ρώσου, μεθ' οὗ συννιτήθη ἐν Ταυρίδι. Συνδιέπλευσαν τὴν Κασπίαν, «τὴν μεγάλην ταύτην τῆς Ἀσιατικῆς Σαρματίας ἔρημον», τῇ δὲ 16/26 Σεπτεμβρίου 1476 ἀφίκοντο αἰσίως εἰς Μόσχαν διὰ Ριαζάν καὶ Κολόμνας.

Ἐν τῷ Κρεμλίῳ ὁ τῆς Βενετίας πρεσβευτὴς ἐγένετο δεκτός, ἂν μὴ μετὰ τιμῶν, τοῦλάχιστον μετὰ τῶν εἰς τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ ἀρμοξουσῶν περιποιήσεων. «Ὅπως πότ' ἂν ἦ, ἀπὸ τῆς πρώτης ἦδη ἀκροάσεως, ἐνῶ αὐτὸς συγκεχυμένος νύχαρισται τῷ μεγάλῳ πρίγκιπι, οὗτος διέκοψεν αὐτὸν ἀποτόμως καὶ, μεταβάλλων ὕφος, ἐξέφρασε πικρὰς κατὰ τοῦ Τρεβιζάνου μομφάς. Μετὰ τινος ἡμέρας οἱ Βογιάροι ἐπανῆλθον εἰς τὸ αὐτὸ ζήτημα καὶ ἐπανελάβον τοὺς αὐτοὺς λόγους. Ὁ Κονταρίνης οὐδὲν λέγει πλεיותרον ἐν τῇ ἐξιστορήσει τῆς ἐκδρομῆς αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ κ. Πῆρλιγγ εἰκάζει ὡδε τὴν αἰτίαν τῆς ὀργῆς τοῦ Ἰβάν. «Οἱ Πολωνοί, λέγει, ἐξέπεμπον ἐνίοτε τοὺς Τάταρους κατὰ τῆς Μόσχας καὶ διὰ χρυσοῦ ἐπλήρουν τὰς αἱματηρὰς αὐτῶν ἐκδρομὰς· ὁ μέγας πρίγκιπι θὰ ἔμαθεν ὅτι ὁ Τρεβιζάνος ἐξηκολούθει ἐν Πολωνίᾳ τὰς πρὸς τὴν Ὀρδὴν διαπραγματεύσεις, ἡ περίστασις δὲ αὐτὴ, ἐξεγείρουσα τὰς ἀρχαίας ὑπονοίας, κατ' ἀνάγκην ἐπεκέρου αὐτὰς ἰσχυρῶς».

Ἐν τούτοις οὔτε ἡ δημοκρατία, οὔτε ὁ ἐν Μόσχᾳ ἀποτυχὸν ἀντιπρόσωπος αὐτῆς ἦσθοντο τὸ βῆρος τῶν ἀδαισίμων ἄλλως ὑποψιῶν τούτων τοῦ Ἰβάν. Τῷ Κονταρίνῳ παρεσχέθη πᾶσα εὐκολία εἰς ἀπότισιν τῶν χρεῶν, ἅτινα εἶχε διωμολογήσει καθ' ὁδόν, ὄσῳ δ' ἐπεδαψιλεύθησαν αὐτῷ, τυχόντι καὶ ἀκροάσεως παρὰ τῇ Σοφίᾳ Παλαιολόγου, ἥτις φιλοφρονητικώτατα πρὸς αὐτὸν προσπνέθη. Κατὰ τὸ ἀποχαιρετητήριον δεῖπνον ὁ Ἰβάν, εὐπροσθηγρότερος παρὰ τὸ σύνθηες, συνδιελέξατο ἐπὶ μακρὸν μετὰ τοῦ ξένου αὐτοῦ, ἐπέδειξεν αὐτῷ τὰς χρυσοποικιλτοὺς ἐκ σίμωνος μιλωτὰς αὐτοῦ καὶ τὴν εὐμένειαν ἐπεξέτεινε μέχρι τούτου, ὥστε ν' ἀπαλλάξῃ αὐτὸν δυσχεροῦς διατυπώσεως. Περὶ τὸ τέλος δηλαδὴ τοῦ δειπνοῦ προσδιένεγκαν τῷ κεκλιμένῳ, ἐμπεπλησμένῳ

ἦδη διτίων καὶ ποτῶν, πελώριον ἀργυροῦν ποτήριον πλῆρες ὑδρομέλιτος. Ἡ ἐθιμοτυπία ἀπῆται ἵνα ἀμυστὶ ἐκκενώσῃ αὐτὸ εἰς ὑγίειαν τοῦ ξενίζοντος αὐτόν. Τοῦ Βενετοῦ μόλις κατορθώσαντος νὰ ἐκπῆρ τὸ τέταρτον, ὁ Ἰβάν ἐχαρίσατο αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ λοιποῦ καὶ ἐδωρήσατο τὸ ποτήριον.

Ἡ τῷ Κονταρίνῳ γενομένη εὐμένειος δεξιῶσις ἀπέβη κατὰ τοῦτο τοῦλάχιστον ἐπωφελής, ὅτι ἐνεθάρρυνε καὶ ἄλλους ὁμογενεῖς αὐτοῦ νὰ ὀδεύσωσι πρὸς Βορρᾶν, τῆς Μόσχας ἄλλως τε κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἀποδείσεως τοῦ μογγολικοῦ ζυγοῦ καὶ τῆς συντελέσεως τῆς χωρογραφικῆς αὐτῆς ἐνόητος αἰθανομένης τὴν ἀνάγκην, τῆς πρὸς τὴν ἀναγεννωμένην Δύσιν προσεγγίσεως. Πράγματι δὲ διὰ τῶν πανταχόθεν ἀδραῖς δαπάναις τῆς παρορμηθεῖ τῆς ἑλληνίδος ἡγεμονίδος κληθέντων ξένων ἡ πρώτη ἀκτὴς τῆς Ἀναγεννήσεως εἰσέδυσεν εἰς τὴν «ἀγίαν Ρωσίαν», περὶ τούτων δὲ θὰ λαλήσωμεν ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ.

(Ἀκολουθεῖ).

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Στατιστικὴ τοῦ πολέμου.—Ἡ περιέργως πάντοτε στατιστικὴ ὑπελόγησεν ὅτι ἡ ἑταιρία Λίγημπιγκ κατὰ τὸ ἀπὸ 26 περίπου ἐτῶν διάστημα τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς ἔσφαξεν ἐν Φραῦ-Σάντος, τῇ πόλει ταύτῃ τῆς Οὐρουγουάης, ἐν ἣ εὐρηναὶ τὰ ἔργαστάσια αὐτῆς, πλείονας βόας παρ' ὅσους ὁ πόλεμος προφάσιν εἰς Ἀδὴν ἄνδρας ἐν Εὐρώπῃ ἀπὸ τοῦ 1789 μέχρι τοῦ 1889. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐν τοῖς πεδίοις τῶν μαχῶν φονευθέντων ὑπολογίζεται εἰς ἕν ἑκατομμύριον ἐνῶ κατὰ τὸ διάστημα μιᾶς μόνον εἰκοσιπενταετίας ἡ ἑταιρία Λίγημπιγκ ἔσφαξεν ἐν Φραῦ-Σάντος πολλῶν μείζονα ἀριθμὸν βοῶν.

Οἱ στατιστικολόγοι ὑπολογίζουσι πρὸς τούτοις ὅτι πᾶς ἀνὴρ πίπτων ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης, στοιχίζει εἰς τὸ κράτος τοῦλάχιστον 200,000 φρ. διότι, λέγουσι, τοῦ σκοποῦ τοῦ πολέμου ὄντος τοῦ φονεύειν, ὁ προῦπολογισμὸς στρατοῦ τινος. τὸ ὕλικόν αὐτοῦ, τὰ ἄπειρα ποσά, ἅτινα δαπανῶνται ἐν Εὐρώπῃ διὰ τοῦ μονίμου στρατοῦ, κατατείνουσι ἐπὶ τέλος εἰς οὐδὲν ἄλλο ἢ εἰς τὸν φόνον ἀριθμοῦ τινος ἀνδρῶν. Ἡ πρὸς θανάτωσιν ἀνδρῶν τινος ἀναγκαῖα δαπάνη δὲν συνίσταται μόνον εἰς τὰς περισσοτέρας ἢ ὀλιγωτέρας λίτρας πυρίτιδος καὶ σφαιρῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ τί στοιχίζει εἰς τὸν λαὸν ἢ τῶν στρατῶν διατήρησις δέον νὰ προστεθῇ εἰς τὸν λογαριασμόν.

Πρέπει λοιπὸν ἄρα νὰ θεωρήσωμεν ὡς ματαίας τὰς σπουδαίας δαπάναις, ἅσπερ ἀπαιτεῖ ὁ θάνατος ἀνδρῶν τινος ἐν τῷ πεδίῳ τῶν μαχῶν ἢ δέον μᾶλλον νὰ φωνήσωμεν μετὰ τοῦ Βοαλώ, ἐν τῇ σατύρῳ ἣν ἀφιέρωσε τῷ ἀββῆ Μορέλ, διδάκτορι τῆς Σορβόννης :

«Τὸ ἀνοητότερον ζῶον, κατὰ τὴν γνώμην μου, εἶναι ὁ ἄνθρωπος!»

Τὶ στοιχίζουσιν οἱ στρατοί.—Γερμανοὶ τινες σπουδαιολόγοι φαντασιώδεις ἐθεώρησαν τὰς αἰσθητὴν ἐμποησάσας εἰδήσεις, καθ' ἃς Γουλιέλμος ὁ Β' θὰ ἐλάμβανε τὴν πρωτοβουλίαν προτάσεως ἀφοπλισμοῦ. Οὐδέποτε κατ' αὐτοὺς τοιαύτη ἰδέα ἐκυφορήθη ἐν τῷ πολυφρόντιδι πνεύματι τοῦ νεαροῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας. Κατὰ τινος παροιμίαν ὅμως, δὲν ὑπάρχει καπνὸς ἄνευ πυρός· σήμερον δὲ φαίνεται ὅτι δλόκληρον τοῦτο τὸ ζήτημα τοῦ ἀφοπλισμοῦ σοβαρὰν ἔχει ἀφορμὴν. Ἡ ὑπὲρ τοῦ ἀφοπλισμοῦ ἐκστρατεία ἀφορᾷ κυρίως εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ ἀσκοπεῖ εἰς τὸ ν' ἀποδώσῃ αὐτῇ πᾶσαν τὴν εὐθύνην ἐπὶ τῇ δυσαρτέῳ καὶ ἀνησυχητικῇ καταστάσει, ἣν ἡ Εὐρώπη διέρχεται, καταπιέζουσα τοὺς φορολογουμένους ὑπὸ τὸ βῆρος τῶν ἐξοπλισμῶν. Βαθυτάτην ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν τῷ τῆς Γερμανίας αὐτοκράτορι ἡ ἀνάγνωσις ἔργου «Περὶ τῶν ἐσόδων καὶ δαπανῶν τῶν ἐπὶ μεγάλων δυνάμεων τῆς Εὐρώπης ἀπὸ τοῦ 1882 μέχρι τοῦ 1888», ὅπερ ἀνεκοινώσατο αὐτῷ ὁ λόρδος Σαλισβουρῆς. Τὸ ἔργον τοῦτο, ἐμπιστευτικὸν ὑπόμνημα, προέρχεται ἐκ τοῦ καλῶμου τοῦ κ. Δαίριγκ, γραμματέως ἦς ἐν Ρώμῃ κρετίζετο. Ἰστὶ τὰ κυριώτερα μέρη τοῦ ἐν λόγῳ ὑπομνήματος :

Αἱ ἑπτὰ μεγάλα δυνάμεις, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν βᾶσιν τῆς σπουδαίας ταύτης καὶ περιεκτικῆς μελέτης, εἰσὶν : ἡ Γαλλία, ἡ Αὐστροουγγαρία, ἡ Μεγάλη Βρετανία, ἡ Ρωσία, ἡ Γερμανία, ἡ Ἰσπανία καὶ ἡ Ἰταλία.

Ὁ κ. Δαίριαγκ, ἐξετάζων τὴν κίνησιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν ἑπτὰ τούτων κρατῶν ἀπὸ τοῦ 1882 μέχρι τοῦ 1888, ἐκτίθησιν ὅτι ἀπὸ 302 ἑκατομ. ἀνῆλθεν ἐντὸς ἐξαετίας εἰς 319 ἑκατομ. ὅτι τῷ 1882 ὁ πληθυσμὸς οὗτος ἐπλήρωνε 13,788,827,700 φράγκα φόρων, ἦτοι 45 φρ. 50 κατ' ἄτομον, ἐνῶ τῷ 1888 οἱ φόροι οὗτοι ἀνῆλθον εἰς 47 φρ. 15 κατ' ἄτομον. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἐν διαστήματι ἐξ ἑτῶν ὁ μὲν πληθυσμὸς ἠῤῥησε κατ' ἀναλογίαν 5, 6 0/0. οἱ δὲ φόροι, εἰς οὓς ὑποβάλλεται, κατ' ἀναλογίαν 9, 15 0/0.

Ὡς δ' εὐνόητον, ὁ ἀγγλὸς διπλωμάτης διαβεβαίωσθε ὅτι ἡ γιγαντιαία αὕτη ἀνάπτυξις τῶν φορολογικῶν βραῶν ὀφείλεται εἰς τὴν αὔξησιν τῶν ἐκ τῶν γεγονότων προκαλουμένων δαπανῶν, αὔξησιν ἧτις ἀνέρχεται εἰς 33 0/0 διὰ τὴν ὑπ' ὄψιν ἐξαετίαν !

Ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τούτου προκύπτει ὅτι τὸ ἐν συνόλῳ χρέος τῶν ἑπτὰ δυνάμεων ἠῤῥησε κατὰ 10, 36 0/0. οἱ δὲ πληρωτέοι τόκοι κατὰ 13, 30 0/0. Μετὰ χρέους ἀνερχομένου ἐν συνόλῳ εἰς 83 δισεκατομμύρια οἱ προϋπολογισμοὶ δὲν ἠδυνήθησαν ν' ἀπολήξωσιν εἰς ἰσοζύγιον, τὸ δὲ σύνολον τῶν ἑλλειμμάτων αὐτῶν ἀνῆρχετο κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1888 εἰς τὸ οὐκ εὐκαταπρόνητον ποσὸν τοῦ ἡμίσεος δισεκατομμυρίου !

Ἴδου ἐν συνόλῳ τί αἱ ἑπτὰ δυνάμεις ἐδαπάνησαν διὰ τὸν στρατὸν καὶ τὸ ναυτικὸν ἀπὸ τοῦ 1882 μέχρι τοῦ 1888, ἦτοι ἐντὸς ἐξαετίας :

	Στρατὸς	Ναυτικὸν	Τὸ ὅλον
Γαλλία	4,205,853,475	1,555,025,125	5,760,378,600
Γερμανία	3,162,520,065	347,443,375	3,509,963,650
Αὐστροουγγαρία	1,933,988,825	158,773,125	2,092,761,950
Μεγάλη Βρετανία	2,484,566,350	1,599,736,700	4,084,303,050
Ρωσία	4,851,904,575	824,845,375	5,676,749,950
Ἰσπανία	934,294,725	243,052,225	1,177,346,950
Ἰταλία	1,590,638,225	475,252,675	2,065,890,900

Ἐν συνόψει αἱ ἑπτὰ δυνάμεις ἐδαπάνησαν ἐντὸς ἐξαετίας διὰ τὸν στρατὸν καὶ τὸ ναυτικὸν ὑπὲρ τὰ 24 δισεκατομμύρια φράγκων. Ἐκ τούτου φαίνεται ὅποια καταπληκτικὰ ποσὰ κατεπόθησαν ὑπὸ τῶν ἐξοπλισμῶν τῶν ἑπτὰ δυνάμεων, οὐδὲν δὲτὸ παράδοξον ἂν τοσοῦτον εὐγλωττος εἰκὼν διήγειρε τὴν ἰδέαν ἀροπλισμοῦ, μόνου μέσου τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ ἰσοζυγίου ἐν τοῖς προϋπολογισμοῖς καὶ ἀνακουφίσεως τῶν φορολογουμένων ἀπὸ τοῦ καταπιέζοντος αὐτοῦ βάρους.

Ὁ ἐν Σικάγῳ μέγας πύργος.—Περὶ τοῦ ἐν Σικάγῳ ἀνεγερθόσμου πύργου, ὅστις ἀποθῆσεται ἐν τῶν θαυμάτων τῆς Παγκοσμίου ἐν Σικάγῳ ἐκθέσεως τοῦ 1893 ἡ ἐξῆς φέρεται σχεδιαγραφικὴ περιγραφή.

Τὸν πύργον θ' ἀνεγείρῃ ὁ ἐκ Πιτσοῦργης Ἀνδρέας Κάρντζη. Ἡ χωρητικότης αὐτοῦ ἔσται τοιαύτη ὥστε ὑπὲρ τὰ ἑικοσιπεντασχίλια ἄτομα θὰ δύνανται νὰ παρερισκωνται ἐν αὐτῷ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, δύο δὲ τῶν ἀνελευστῆρων θ' ἀνέρχονται ἀπὸ τῆς βᾶσεως εἰς ὕψος 1000 ποδῶν, χωρὶς ν' ἀναστῆλθαι ποῦ ἢ μετατρέπηται ἡ κίνησις αὐτῶν, κατ' εὐθείαν εἰς τὸ μέρος, ὁπόθεν δύνανται τις νὰ ἐπισκοπήσῃ τὰ περίξ. Τὸ πλάτος τοῦ Πύργου ἐν τῇ βᾶσει ἔσται 440 ποδῶν ἐν ἐκάστη πλευρᾷ, ὑπάρχει δ' ἡ πρόθεσις νὰ κυματίξῃ ἡ ἀμερικανικὴ σημαία καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐκθέσεως ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ πύργου, ἦτοι ἐξ ὕψους 1120 ποδῶν ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους, τοῦ ἀνωτέρου ἐξ ὧων ποτὲ σημαία ἀνεπετάσθη καὶ ἐκυμάτισε. Μετὰ μακρὰν καὶ προσεκτικὴν μελέτην τὰ σχέδια συνεπληρώθησαν ὑπὸ τοῦ ἐκ Σικάγου μηχανικοῦ Γεωργίου Σ. Μόρισσον, ὅστις ὑποτίθησιν ὅτι αἱ πρόσοδοι αὐτοῦ ἔσονται τετραπλάσιοι περίπου τῶν τοῦ πύργου Ἐφφέλ. Ἡ πραγματικὴ δαπάνη θ' ἀνέλθῃ εἰς 300,000 περίπου λίρ. στερλ., τῆς διὰ τὸν πύργον Ἐφφέλ ἀπαιτηθείσης δαπάνης ἀνελευστῆς εἰς 340,000 λ. στ.

Ἡ διαφορά αὕτη προκύπτει ἐκ τῆς μείζονος ἀπλότητος τοῦ σχεδίου τοῦ ἀμερικανικοῦ πύργου καὶ ἐκ τῆς τιμῆς τοῦ χρησιμοποιηθησομένου χαλύβου. Τὰ τρία πρὸς ἀπόβασιν τῶν ἐπισκεπτῶν τμήματα θὰ ἴναι κυλοτερῆ ἐπίπεδα, τὸ μὲν πρῶτον 250 ποδῶν διαμέτρου εἰς ὕψος καὶ

200 ποδῶν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, τὸ δὲ δεύτερον 150 ποδῶν διαμέτρου καὶ εἰς ὕψος 400 ποδῶν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους καὶ τὸ τρίτον, τὸ ἀρμοδιώτερον καλούμενον φανός, 60 ποδῶν διαμέτρου καὶ εἰς ὕψος 1000 ποδῶν ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους.

Ἐν τῷ πρώτῳ ὀρόφῳ θὰ ὑπάρχῃ μέγα περιστύλιον περίξ τοῦ ἐξωτερικοῦ τμήματος, πλάτους μὲν 15, μέσης δὲ περιφερείας 730 ποδῶν. Ἐν τῷ περιστυλίῳ τούτῳ θὰ δύνανται νὰ συμπαρίστανται κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον 4 - 5,000 λαοῦ. Ἐστῶθεν τοῦ περιστυλίου τούτου θὰ ὑπάρχῃ χώρος, ἐκτὸς τοῦ χώρου τοῦ ἀπαιτουμένου διὰ τοὺς ἀνελευστῆρας καὶ τὰς μηχανάς, ἐπαρκῆς πρὸς ἐγκατάστασιν τεσσάρων ξενοδοχείων. Ἐκτὸς τῶν ξενοδοχείων θὰ ὑπάρχωσι καὶ πολλὰ περίπτερα ἢ παραπήγματα, ἀνεγνηγεμένα ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν κανόνων τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, τῶν ρυθμῶν καὶ τῶν συνηθειῶν διαφόρων χωρῶν, ἅτινα θὰ χρησιμοποιηθῶσι διὰ τὴν πώλησιν περιέργων ἀντικειμένων, κοσμημάτων, βιομηχανικῶν προϊόντων καὶ λοιπῶν παραγομένων καὶ κατασκευαζομένων ἐν πάσαις ταῖς χώραις. Ἐντὸς τῶν ξενοδοχείων θὰ ἴναι δυνατόν νὰ παρακάθηνται καὶ νὰ γευματίζωσιν ἢ δειπῶσιν 6000—8000 ξένων, ἐν ἀνέσει καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν πάντοτε χρόνον. Πρὸς τούτοις ἐντὸς τε τῶν ὡς εἴρηται παραπημάτων ἐπιπέδων, ὡς καὶ περίξ ἀμφοτέρων τούτων, θὰ ὑπάρχῃ χώρος, ἐν ᾧ νὰ κινῶνται ἐλευθέρως ὑπὲρ τὰς 3000 προσώπων. Ὁ δεύτερος ὄροφος εἶναι προωρισμένος εἰς τὸ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τόπος μεγάλου περιπάτου καὶ ἐν ἐλευθέρῳ χώρῳ ἐξοχικοῦ, οὕτως εἰπεῖν, γεύματος κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας καὶ ὡς αἴθουσα χοροῦ τὴν ἑσπέραν, θὰ δύναται δὲ νὰ περιλαμβίῃ 5—6,000 προσώπων κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον. Τὸ τελευταῖον τμήμα ἀποβάσεως διαρρυθμισθήσεται ἐν εἶδει χώρου πρὸς ἐπισκόπησιν, θὰ ἀπαρτίξῃται δὲ ἐκ τριῶν ὀροφῶν καὶ θὰ δύναται νὰ περιλάβῃ 1200—1500 πρόσωπα κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, ὑπεράνω αὐτοῦ θὰ ὑπάρχωσι τέσσαρα γραφεῖα χάριν τῆς ὑπηρεσίας τῶν σωμάτων καὶ πρὸς ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας. Ἐπεράνω τούτων πάλιν θὰ ὑπάρχῃ ὁ κυκλικὸς ἠλεκτρικὸς σιδηρόδρομος, φέρων ἠλεκτρικὰ φῶτα τὴν νύκτα καὶ σήματα τὴν ἡμέραν. Ἐπεράνω τούτου θὰ ὑπάρχῃ ὁ φάρος, ὅτι θὰ ἔχῃ τὸ ἰσχυρότερον περιστροφικὸν φῶς τῶν ὅσα ποτε ἐν τοῖς φάροις ἐπετεύχθησαν καὶ ὑπεράνω τοῦ ὁποίου θὰ ὑψοῦται ὁ ἰστός, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ κυματίξῃ ἡ ἀμερικανικὴ σημαία.

Ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ὁ ἕτερος.—Ἐνδιαφέρουσα στατιστικὴ ἡ τελευταία ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις γενομένη ἀπογραφή ἀπέδειξε κατὰ τινὰς τὸ ἐξῆς σπουδαῖον γεγονός ὅτι ἡ τοῦ πληθυσμοῦ διανομὴ διακατανόηται ὑπὸ τῆς ἀφθονίας ἢ τῆς ἐλλείψεως βροχῆς.

Τὸ πλεῖστον τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι διανενημένον ἐν τοῖς τμήμασιν, ἐν οἷς τὸ ἐτήσιον ὕψος τῶν βροχῶν ποικίλλει μεταξὺ 30 καὶ 40 δακτύλων. Τὰ τμήματα ταῦτα περιλαμβάνουσι τὰ τρία τέταρτα τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ ἐλαττοῦται ταχύτατα ἅμα ὡς τὸ ἐτήσιον ὕψος τῆς βροχῆς ἐπαισθητῶς ἀλλοιωθῆ καὶ ἀποστῆ τοῦ μέσου αὐτοῦ ποσοῦ. Ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι μεγίστη ἐν τοῖς τμήμασιν ἐκείνοις, ἐν οἷς ἡ βροχὴ ἀνέρχεται κατ' ἔτος εἰς ὕψος 40 ἕως 50 δακτύλων. Ἡ πυκνότης αὕτη ἐπαρουσίασε τότε 50 κατοίκους κατὰ τετραγωνικὸν μίλλιον. Ἐν τοῖς τμήμασι δὲ, ἐν οἷς ποικίλλει ἡ βροχὴ μεταξὺ 30 καὶ 40 δακτύλων, κατ' ἔτος ἡ μέση πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι 43,1 κάτοικοι κατὰ τετραγωνικὸν μίλλιον. Αἱ ἄγονοι χώραι τοῦ ἀνατολικοῦ τμήματος, ὅπου ἡ κατ' ἔτος πίπτουσα βροχὴ εἶναι κατωτέρα τῶν 30 δακτύλων, καὶ αἱ χώραι αὗται ἀπαρτίξουσι τὸ 2/5 τοῦ ἐδάφους τῶν Ἠνωμ. Πολιτειῶν, δὲν περιλαμβάνουσι ἤδη πλείονα τῶν 3/100 τοῦ πληθυσμοῦ. Ὁ πληθυσμὸς αὐξάνει μετὰ μεγίστης ταχύτητος ἐν ταῖς χώραις, ἐν αἷς ἡ βροχὴ, ἡ κατ' ἔτος πίπτουσα, ποικίλλει μεταξὺ 20 καὶ 30 δακτύλων, ἐν ταῖς μεγάλοις πεδίοις τοῖς ἐκτεινομένοις ἀπὸ τοῦ Τεξᾶς μέχρι τῆς Δακότας, ὅπου ἡ πυκνότης ἠῤῥησεν ἀπὸ 1,6 εἰς 8,11.

Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι δεικνύουσιν ὅτι ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ ἀπαντᾷ ἐν τοῖς μέρεσιν, ὅπου ἐπικρατεῖ μέση θερμοκρασία καὶ πίπτει μέσον ποσὸν βροχῆς κατ' ἔτος.

ΑΙ ΡΩΣΙΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΙΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε προηγούμενον ἀριθμὸν).

Γ'.

Ἀστραχάν, πόλις τῆς εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας, πρωτεύουσα κυβερνείου ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς ὄχθης τοῦ Βόλγα, εἰς ἀπόστασιν 45 χιλιαμέτρων ἀπὸ τῆς Κασπίας. Κάτ. 71,000. Πολεμικὸς λιμὴν καὶ νεώρια· μεγάλα ἀποθῆκαι καὶ ναυπηγεῖα.

Τὸν ΙΔ' αἰῶνα τὸ Ἀστραχάν ἦν μέγα ταταρικὸν χωρίον Χα-τζί-Ταρχάν, καταστραφέν ὑπὸ τοῦ Γκμερλάνου τῷ 1395. Ἡ νέα πόλις ἀνιδρυθεῖσα ἐπὶ τῆς σημερινῆς αὐτῆς τοποθεσίας ἐν τῷ ἀνωτέρω τμήματι τοῦ δέλτα τοῦ Βόλγα, ἐπὶ νήσου ὀρεινῆς μὲν ἐν μέρει, ἐλώδους δ' ἄλλαχθὺ καὶ καλουμένης Μακρᾶς νήσου (Δολγί' Ὀστρόβ), ἀνεπτύξε πάραυτα τὴν σπουδαιότητα αὐτῆς διὰ τοῦ στολισκοῦ αὐτῆς καὶ διὰ τῶν μετὰ τῶν Ρώσων συλλυγῶν, κατὰ δὲ τὸν διαμελισμὸν τοῦ κράτους τοῦ Καπτσάκ ἢ τῆς Χρυσῆς Ὀρδῆς τῷ 1480 προήχθη εἰς περιωπὴν πρωτεύουσας ἀνεξαρτήτου χανάτου. Κατακτηθεῖσα ἄπαξ ὑπὸ τοῦ Ἰβάν Βασιλιέβιτς τῷ 1554, τὸ δεύτερον δὲ ὑπὸ τῶν Κοζάκων τοῦ Δὸν τῷ 1667, ἐχρησίμευσε τῷ 1705 εἰς Πέτρον τὸν Α' ὡς βᾶσις τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ ἐν τῷ μετὰ τῆς Περσίας πολέμῳ. Μετὰ τὸν μέγαν τσάρον, Ἀλέξανδρος ὁ Α' καὶ οἱ διάδοχοι αὐτοῦ ὑπεβοήθησαν ἐπίσης τὴν εὐδαιμονίαν τῆς πόλεως ταύτης.

Τὸ Ἀστραχάν ἀποτελεῖ ὅσιν ἐν τῇ κασπιανῇ στέππῃ· ὁ λιμὴν τῆς πόλεως ταύτης εἶναι ἡ διέξοδος χώρας ἐσχόσης τριπλασίαν ἐπιφάνειαν τῆς Γαλλίας· ἐν τούτοις ἀβαθές στόμιον καὶ ὑφαλοὶ καθιστῶσι δυστυχῶς αὐτὸν ἥμισυτα προσιτόν. Ἡ πόλις αὕτη, ἥτις περιλαμβάνει τὸ Κρεμλίον ἢ τὸ φρούριον, ἡ Λευκὴ Πόλις (Μπιέλοι-Γορόδ) καὶ τὰ προάστεια (σλομπόδυ) παρουσιάζουσι διαφόρους ἀπόψεις ἐν τελείᾳ ἀντιθέσει. Αἱ συνοικίαι καὶ αἱ ὁδοὶ ἔχουσι φυσιογνωμίαν ποῦ μὲν εὐρωπαϊκὴν, ποῦ δὲ ἀσιατικὴν, ἀναλόγως τῶν φυλῶν αἰτινας ἐξελεξάντο τὰ διάφορα μέρη πρὸς κατοικίαν, Ρώσων, Ἀρμενίων, Ἑλλήνων, Περσῶν, Ἰνδῶν, Τατάρων, Τουρκομάνων, Κιργηστῶν καὶ Καλμούκων. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι κατοικοῦσι ἐν τοῖς ἀνατολικῶν προαστείαις ἐν ξυλίνους οἰκίμασι καὶ ἐν Γκιμπίτικαις. Ἐν συνόψει τὸ Ἀστραχάν εἶναι πόλις ὑστεροῦσα τὴν τῶν ὁδῶν στρώσιν, βορβορώδης καὶ ὑποκειμένη εἰς πλημμύρας· τὸναντίον κέκτηται πολλοὺς κήπους ἐντός τε καὶ ἐκτὸς τῆς περιφερείας αὐτῆς. Οἱ κήποι οὗτοι καὶ οἱ τούτων συνέχειαν ἀποτελοῦντες ἀμπελώνες, προμηθεύουσι εἰς τὴν ἡμιασιατικὴν ταύτην πόλιν ποικίλας ὀπώρας. Αἱ διατρίβουσαι αὐτὴν διώρυχες εἶναι κατὰ μέρητοι λέμβων.

Ἐκτὸς τοῦ εὐρέως καὶ ὀραίου μητροπολιτικοῦ ναοῦ τοῦ Κρεμλίνου, οἰκοδομημάτων τοῦ ΙΖ' αἰῶνος μετὰ πέντε τρούλων, οὐδὲν ἀξιοσημείωτον μνημεῖον διεγείρει τὴν περιεργίαν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ πόλει. Ἡ Λευκὴ Πόλις, νεωτέρα, μετὰ κανονικῶν ὁδῶν, λιθοκτιστῶν καὶ πλινθοκτιστῶν οἰκοδομῶν, θέλγει διὰ τοῦ γραφικοῦ τῶν στολῶν, διὰ τῶν ἀγορῶν ἢ χανίων καὶ τῶν δημοσίων οἰκοδομῶν, ὡς πολυαριθμῶν ναῶν μετ' ἐπιχρῶσων τρούλλων, τέμενων, λαμαϊκῶν παγοδῶν κλπ.

Μολονότι ἡ βιομηχανία καὶ ἰδίᾳ ἡ τῆς βύρσας καὶ τῶν ἐκ ταύτης εἰδῶν ἔτυχε ποῖς τινος ἀναπτύξεως, τὴν σπουδαιότητα ὅμως αὐτῆς ὀφείλει κυρίως εἰς τὸ προῖόν τῶν ἀνεξαντλήτων μερῶν ἀλιείας ἐν τῷ Βόλγα. Τὸ χυδιάριον, οἱ ἐξηραμένοι καὶ ἀλίπαστοι ἰχθῦς, ἡ κόλλα τοῦ Ἀστραχάν ἐξαποστέλλονται εἰς ἀπόστασιν ἐν μεγάλῃ ποσότητι ὡς καὶ αἱ μηλωταί.

Δ'.

Ἐλδιγκφόρη (φιλανδιστὴ Ἑλσίνκη) πόλις καὶ πρωτεύουσα τοῦ μεγάλου δουκάτου τῆς Φιλανδίας, ἐπωνομαζομένη ἢ «Γιβραλτάρη τοῦ Βορρᾶ». Κάτ. 55,740. Φοβερὰ ὀχυρωματικὰ ἔργα, δύο φρούρια καὶ ἐκτὸς τούτων τὸ φρούριον Σβίημποργ (εἰς ἀπόστασιν 4 χιλιαμέτρων πρὸς Ν), ἰδρυμένα ἐπὶ βράχων, καθιστῶσι τὴν παράλιον ταύτην πόλιν ἀπόρητον. Ἡ Ἐλδιγκφόρη, συνδεμένη διὰ σιδηροδρομικῆς γραμμῆς μετὰ τῆς

Πετροπόλεως, ἴδρυται ἐπὶ προεξοχῆς τοῦ ἐδάφους ἐν τῷ φιλανδικῷ κόλπῳ· ἀνωκοδομήθη δὲ ἐπὶ τῇ βᾶσει κανονικοῦ σχεδίου ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ρωσικῆς διοικήσεως. Τὰ καθιδρύματα αὐτῆς (Γερουσία, Πανεπιστήμιον), οἱ μετὰ περιστυλίων καὶ τρούλλων ναοὶ αὐτῆς, οἱ περίπατοι αὐτῆς καὶ τὰ ἄλλα, ὁ βοτανικὸς αὐτῆς κήπος καθιστῶσιν αὐτὴν ὀραίαν πόλιν. Τὸ σουηδικὸν στοιχεῖον ἐπικρατεῖ εἰσέτι ἐν ταύτῃ. Τὸ πανεπιστήμιον τῆς Ἀθῶνος, (σπουδαίας πόλεως (27,000 κατ.) κειμένης ἐν τοῖς μεθορίαις τοῦ Βοθνικοῦ καὶ Φιλανδικοῦ κόλπου, μετηνέχθη αὐτόσε τῷ 1828. Ἐκ τῆς ἀνωτέρας ταύτης σχολῆς ἐξαρτῶνται ἕμια βιβλιοθήκη καὶ ἐν μουσεῖον. Τὰ ἐργοστάσια, ἄτινα τροφοδοτοῦσιν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἐπιτόπιον βιομηχανίαν, λειτουργοῦσι διὰ ρευμάτων ὕδατος· ἐνεργῶς ναυσιπλοῖα ὑποβοηθεῖ τὴν ἐμπορικὴν κίνησιν. Ἡ Ἐλδιγκφόρη εἶναι πατρὶς τοῦ διασήμου ἐξερευνητοῦ Νορδενσκιöld.

Ε'.

Καζάν, πόλις τῆς εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας, ἐν τοῖς ὄρεισις τῆς ἀσιατικῆς Ρωσίας, πρωτεύουσα κυβερνείου, ἐπὶ τοῦ Καζάγκα καὶ εἰς ἀπόστασιν πέντε χιλιαμέτρων τῆς ἀνατολικῆς τοῦ Βόλγα ὄχθης. Κάτ. 140,000, ὧν τὸ δέκατον ἀποτελοῦσιν οἱ Τάταροι, τῶν λοιπῶν ὄντων Μογγόλων, Τούρκων, Περσῶν καὶ Ἀρμενίων.

Ἡ πόλις τοῦ Καζάν, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ Βατοῦ Χάν τὸν ΙΓ' αἰῶνα, ἀνωκοδομήθη ἐγγύτερον τοῦ Βόλγα ὑπὸ τοῦ χάνου Οὐλοῦ Ἀχμέτ τὸν ΙΔ' αἰῶνα μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Μεγάλου δουκὸς τῆς Μόσχας ἄλωσιν τοῦ πρώτου Καζάν τῷ 1397. Ἡ χώρα αὕτη ἦν ἡ τῶν ἀρχαίων Βουλγάρων, ἡ Βολγαρία ἢ Μεγάλη Βουλγαρία μέρος τοῦ λαοῦ τούτου τοῦ τὴν αὐτὴν ἔχοντος καὶ οἱ Οὔννοι, οἱ Ἀθάρεις καὶ οἱ Οὐγγούροι καταγωγῆν, ἐγκατέστη ἐν τῇ Κάτω Μοισίᾳ (Ζ' αἰών) ἀφοῦ ἐνέσπειρε φόβον εἰς τὴν βυζαντινὴν αὐτοκρατορίαν διὰ τῶν ἐπιδρομῶν αὐτοῦ· τὸ τμήμα δ' ἐκεῖνο, ὅπερ ἀντέστη εἰς τὰς περὶ μετοικεσίας ἰδέας καὶ οἱ ἀπόγονοι τοῦ ὁποῖου ἀνευρίσκονται ἐν τοῖς Περμιάκταις, τοῖς Ὀστιάκταις, τοῖς Βογούλοις κλπ. ἀπέτελεσε μέρος, τὸν ΙΠ' αἰῶνα, τοῦ κράτους τοῦ Καπτσάκ ἢ τῆς Χρυσῆς Ὀρδῆς. Τῷ 1441 ἡ πόλις Καζάν ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα ἀνεξαρτήτου χανάτου. Διάσημος πολιορκία προὔκλεσε τὴν καθυπόταξιν αὐτῆς εἰς τὴν ἐξουσίαν Ἰβάν τοῦ τρομεροῦ, ἡ δὲ πτώσις αὐτῆς συνεπήγαγε τὴν τῆς ταταρικῆς κυριαρχίας.

Ἡ πόλις Καζάν ἴδρυται ἐπὶ ἐπτὰ λόφων καὶ ἐν μέρει ἐπὶ χθαμαλοῦ πεδίου· ἡ κυρίως λεγομένη πόλις ἥτις περιβάλλει τὸ Κρεμλίον ἢ τὸ φρούριον, εἶναι ἡ κατοικία τῆς ἀνωτέρας τάξεως τῆς ἀριστοκρατικῆς καὶ ἐγγραμμάτου κοινωνίας, τῶν κυβερνητικῶν λειτουργῶν καὶ τῶν πλουσίων ἐμπόρων. Αἱ ξένοι γλῶσσαι καὶ τὰ παίγνια καλλιεργοῦνται αὐτόθι μετ' ἴσης ζήσεως. Ἐν τῇ ἄνω κυρίως πόλει, ὅπου εὐθεῖαι καὶ εὐρεῖται λεωφόροι, εὐρηγται αἱ οἰκοδομαί, οἱ πολυαριθμοὶ ὀρθόδοξοι ναοὶ μετὰ πρασίαν τρούλλων καὶ εἰς κορυφὴν ἀποληγόντων πύργων, ὡς ὁ τῆς Παναγίας τοῦ Καζάν (εἰκῶν), εἰς τῶν μέγας ἀπονόμετα σεβασμίαι, ὁ μητροπολιτικὸς ναὸς τῶν ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, καὶ οἱ ναοὶ τῆς Μεταμορφώσεως, τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ τοῦ Ἀγ. Κυπριανοῦ. Ἡ κάτω πόλις καὶ τὰ προάστεια, ὑπὸ Τατάρων κατοικούμενα, ἔχουσι βορβορώδεις ὁδοὺς καὶ ξυλίνας οἰκίας, ὑπάρχουσιν ὅμως αὐτόθι ἡ μεγάλη ἀγορὰ (Γοτσιννόη-Δβόρ), 12 τεμένη, τὸ νεώριον καὶ αἱ ναυτικαὶ ἀποθῆκαι ὡς καὶ τὰ ἐπιστημονικὰ καθιδρύματα.

Πάντων τούτων τῶν καθιδρυμάτων, τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκαδημίας, τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς τῶν δοκίμων, τῆς ναυτικῆς σχολῆς, τῶν λυκείων ἢ ἰνστιτούτων τῶν ἀρρένων καὶ τῶν θηλέων ὡς καὶ τῶν ταταρικῶν σχολῶν προέχει τὸ Πανεπιστήμιον, ἀξιοσημείωτος διοργανωμένον τὸ ἐν αὐτῷ μάθημα τῶν ἀνατολικῶν γλωσσῶν μεγάλην κέκτηται φήμην. Βιβλιοθήκη, μουσεῖον, χημικὸν ἐργαστήριον, βοτανικὸς κήπος καὶ ἀστεροσκοπεῖον συμπληροῦσι τὸ καθιδρύμα τούτο.

Τὰ ταταρικὰ ἐργοστάσια καὶ καταστήματα εὐοίωνον παρέχουσιν ἐνεργητικότητα εἰς τὴν βιομηχανίαν τοῦ Καζάν, ὅπερ εἶναι ἡ πρώτιστα ἀκμαζούσα ἀποθήκη τοῦ διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου Σινικῆς, Βουχαρίας καὶ Ρωσίας.

ΣΤ'.

Χάρκοβον, πόλις τῆς εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας (ἐν τῷ ΝΔ τμήματι

πρωτεύουσα κυβερνήσεως, ἐπὶ τοῦ Οὐδάχ ἐν τῷ σημείῳ τῆς διασταυρώσεως τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν Κίεβου, Μόσχας, Ταϊγανίου καὶ Ὁδησοῦ. Κἀτ. 172,000.

Τὸ Χάρκοβον, ἰδρυθέν τῷ 1650 ὑπὸ τοῦ Χατμάνου τῶν Κοζάκων Χμιελνίτσκῃ ἡρῶνθη ὑπὸ τῆς αὐτοκρατείας Αἰκατερίνης τῆς Β' καὶ κατέστη ἡ πρωτεύουσα τῆς Οὐκραίνης (ἐν τοῖς μεθορίοις). Ἡ εὐνοικωτάτη αὐτῆς τοποθεσία συνετέλεσεν εἰς συμπλήρωσιν τῆς εὐημερίας αὐτῆς, ἡ πρόδος τῆς ὁποίας δὲν χωρεῖ βραδέως.

Ἡ ἀρχαία πόλις, σκυθρωπὴ τὴν ὄψιν καὶ σιγηλὴ, κακῶς δ' ἐστρωμένη καὶ ἀναλόγως τῆς τῶν τοῦ ἔτους ὠρῶν διαδοχῆς βορβορώδης ἢ καὶ μεστή κονιορτοῦ ἀποτελεῖ ἀντίθεσιν πρὸς τὴν νέαν πόλιν Αἰκατερίνης τῆς Β'. Ἀμφότεραι ὅμως στεροῦνται ποσίου ὕδατος, λίθων καὶ ξύλων. Ἡ πρώτη ἔχει μονοῦρους μόνον οἰκίας μετὰ προσόψεων κεκοσμημένων δι' ἀετωμάτων· ἀλλ' ἐν τῇ νεωτέρᾳ πόλει, κάλλιον ἐστρωμένη καὶ ἑκδομημένη ἐπὶ τῇ βάσει συμμετρικοῦ σχεδίου, αἱ λεωφόροι, αἱ μεγάλαι πλατεῖαι, τὰ ἐν εἴδει ἀνακτόρων μέγαρα διαδέχονται ἀλλήλα· τὰ μέγαρα ταῦτα καὶ πολυτελεῖ δώματα ἀποτελοῦσι τὰ οἰκίματα τῶν εὐγενῶν καὶ τῶν μεγαλειούρων. Λαμπρὸς δημόσιος κήπος κοσμεῖ τὰς νεοτεύκτους συνοικίας. Τὰ ἀξιολογώτερα μνημεῖα εἰσιν: ὁ ὑψηρῆς μητροπολιτικὸς ναός, δύο μοναί, τὸ θέατρον, τὸ πανεπιστήμιον, οὗτινος ἡ βιβλιοθήκη περιλαμβάνει 100,000 τόμους, μετὰ ποικίλων συλλογῶν καὶ βοτανικοῦ κήπου. Ἱερατικὴ σχολή, δύο γυμνάσια, ἰνστιτούτον τῶν εὐγενῶν δεσποινίδων, ὄρφανοτροφεῖον καὶ λοιπαὶ σχολαὶ καθιστῶσι τὴν τῆς Οὐκραίνης πρωτεύουσαν λίαν προέχουσαν ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἐκπαιδεύσεως.

Πολυάριθμα βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ ἐργαστῆρια παράγουσι πλεῖστα ὅσα βιομηχανικὰ προϊόντα· τράπεζαι, εὐρεῖαι ἀγοραὶ, ἰδίᾳ ὅμως τέσσαρες μεγάλαι ποιαῦται, ὅπου τὸ ἔριον καὶ οἱ ἵπποι ἀποτελοῦσι τὸ κυριώτερον ἀντικείμενον τῶν συναλλαγῶν, καθιστῶσι σπουδαιότατον τὸ τοῦ Χαρχόβου ἐμπόριον.

Ζ'.

Κίεβον, πόλις τῆς εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας (Μικρᾶς Ρωσίας), ἡ Κισόβα τῶν Βυζαντινῶν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Δνειπέρου ἢ Δανάπρεως κάτωθι τῆς συμβολῆς τοῦ Δέσνα. Κἀτ. 166,000.

Ἡ ἀρχαία αὕτη πρωτεύουσα, «ἡ μήτηρ τῶν ρωσικῶν πόλεων» καὶ θρησκευτικὴ μητρόπολις τοῦ κράτους, ἔχει ἔνδοξον παρελθόν. Ἡ ἀρχὴ αὐτῆς ἀνάγεται εἰς τὸν Θ' αἰῶνα· κοιτὶς τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν τοῖς σαρματικοῖς πεδίοις, κατέστη μάρτυς τῷ 989 τῆς εἰς τὸν χριστιανισμὸν προσελεύσεως Βλαδιμήρου τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ· τὸν ΙΑ' αἰῶνα περιελάμβανε 400 ναοὺς. Ἀφοῦ δ' ὑπέστη τὰς δηλώσεις τῶν Τατάρων, κατέστη πολωνικὴ κτήσις, ἀλλ' ἀνεκτήθη ὑπὸ τῶν Ρώσων τῷ 1667. Ἡ μοσχοβιτικὴ Ἱερουσαλὴμ ἐκτείνεται ἐπὶ 50 τετραγ. χιλιάμετρα, κατὰ μῆκος δὲ τοῦ Δνειπέρου, ὕπερ λαμπρὰ νεωτέρα γέφυρα ζεύγνυσι, καταλαμβάνει 10 τετρ. χιλιάμετρα. Πολλοὶ Ἰουδαῖοι ὑπάρχουσι ἐν τοῖς κατοικοῖς αὐτῆς. Ἡ πόλις περιλαμβάνει τρία τμήματα, περιβαλλόμενα ἕκαστον ὑπὸ περιεχαρακωμένου χώρου, τὸ δὲ ὅλον προστατεύεται ὑπὸ εὐρέων χαρακωμάτων.

Ἡ ἀρχαία πόλις, κειμένη ἐπὶ ὄροπεδίου κατὰ μῆκος τοῦ Δνειπέρου, περικλείει ἀξιοσημεῖα ἰδρύματα, ὡς τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν τῆς Ἁγ. Σοφίας, μνημεῖον τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, ἐνδιαφέρον ὡς ἐκ τῶν βυζαντινῶν αὐτοῦ μωσαϊκῶν καὶ διὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν αὐτοῦ, τὸν ναὸν τοῦ Ἁγ. Βασιλείου, ἰδρυθέντα ὑπὸ Βλαδιμήρου τοῦ μεγάλου, τὸν τοῦ Ἁγ. Ἀνδρέου καὶ τὸ μέγα ἀκαδημαϊκὸν γυμνάσιον, ἰδρυθέν τὸν ΙΖ' αἰῶνα.

Ἡ κάτω πόλις ἢ Π ο ο λ ε, κειμένη ἐπὶ τῆς πεδιάδος κατὰ μῆκος τοῦ ποταμοῦ, δὲν ἔχει οἰκοδομήματα, ἄξια νὰ ἐφελευσῶνται τὴν προσοχὴν τοῦ ἀρχαιολόγου. Ἀλλ' ἡ συνοικία Π α τ σ ε ρ σ κ η ἢ τοῦ Φρουρίου, ἀνταποκρινόμενη εἰς τὸ Κρεμλῖνον τῶν ἄλλων ρωσικῶν πόλεων καὶ ἀγερώχως ὀρθουμένη πρὸς Ν ἐπὶ ὑψώματος κατὰ 100 καὶ 130 ἔτι μέτρων ὑπεράνω τοῦ Δνειπέρου, δὲν εἶναι μόνον ἰσχυροτάτη ἀκρόπολις ἀλλὰ πρὸ πάντων «ἀγία» πόλις. Κατ' ἔτος 300 ἕως 500,000 προσκυνητῶν προσέρχονται εἰς προσκύνησιν ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, ἥτις εἶναι κτίριον, περιλαμβάνον ὅμιλον ὄλων πολλῶν ἰδρυμάτων, ὡς καὶ τὰ λείψανα 80 ἁγίων τετοποθετημένα ἐν ἀνοικτοῖς κιβωτίοις,

ἐν ταῖς εὐρείαις κατακόμβαις, ταῖς λελαξευμέναις ἐν τῷ ἀπορρογῇ βράχῳ, ὅστις δεσπόζει τοῦ ποταμοῦ. Ἡ περιχρῆστος τοῦ φρουρίου περιλαμβάνει τὸ μέγαρον τοῦ διοικητοῦ, τὸ ὄπλοστάσιον, τὰς ἀποθήκας καὶ τοὺς στρατώνας.

Τὸ Κίεβον κέκτηται πανεπιστήμιον (τὸ λεγόμενον τοῦ Ἁγ. Βλαδιμήρου), ἱερατικὴν σχολὴν, γυμνάσια, ἄλλας σχολὰς, χρηματιστήριον καὶ θέατρον. Εὐρεῖαι ὁδοὶ διασχίζουσιν αὐτό, ἀπέρανται δὲ ἐκτάσεις ἐδάφους καὶ πολλὰ ἐρεπίτια, ἅτινα τανῦν ζημιοῦσι τὴν εὐπρόσωπον αὐτοῦ παράστασιν, ἀντικατασταθήσονται ἡμέραν τινὰ ὑπὸ ἐξωραϊστικῶν ἰδρυμάτων, προβλεφθέντων ἤδη. Ἡ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον τῆς μητροπόλεως τῆς μικρᾶς Ρωσίας εἰσι σπουδαῖα.

Η'.

Νίζνι-Νοβογορόδ (ἡ νέα κάτω πόλις) πόλις τῆς εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας, πρωτεύουσα κυβερνήσεως κατὰ τὴν συμβολὴν τοῦ Βόλγα καὶ τοῦ Ὁκου, τέρμα τῆς σιδηροδρ. γραμμῆς Μόσχας· Κἀτ. 67,000.

Ἰδρυτὴς τῆς πόλεως ταύτης ἦν ὁ μέγας πρίγκηψ τοῦ Βλαδιμήρ Γιουρίη Βσεβολόδοβιτς (1221), ὅστις ἔκτισεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς θέσεως βουλγαρικῶν στρατοπέδου· ὁ αὐτὸς πρίγκηψ ἵδρυσεν τὴν μονὴν Πετασέρσκη, ἐπὶ τοῦ Βόλγα (εἰς ἀπόστασιν 2 χιλιαμ. πρὸς ΝΑ). Καταστραφεῖσα ὑπὸ τῶν Μογγόλων τῷ 1378 ἀνέκυψεν ἐκ τῶν ἐρειπίων αὐτῆς καὶ προσηρητήθη εἰς τὸ μέγα δουκάτον τῆς Μόσχας τῷ 1390. Τῷ 1506 ἀντέστη εἰς τὰς ἐπιθέσεις τοῦ χάνου τοῦ Καζάν, τῷ δὲ 1608 εἰς τὰς προσβολὰς τῶν ὀπαδῶν τοῦ ψευδοδημητρίου. Αὕτη εἶναι ἡ πόλις, ἐν ἣ τῷ 1611 ὁ ἀσπὸς Μινὴν διοργάνωσε τοὺς ἐφέδρους, οἵτινες ἀπέλλαξαν τὴν Μόσχαν τοῦ πολωνικοῦ ζυγοῦ. Ὁ τραπερὸς λοιμὸς τοῦ 1658 καὶ ἡ καταστρεπτικὴ πυρκαϊὰ τοῦ 1665 ἀναφαίνονται ἐν τοῖς χρονικοῖς τῆς πόλεως ταύτης.

Τὸ Κρεμλῖνον μετὰ τῶν μετ' ἐπάλξεων τειχῶν αὐτοῦ (ΙΑ' αἰῶν), τειχῶν, προφυλασσομένων ὑπὸ 11 πύργων, κατέχει τὸν χώρον ὑψώματος, οὗτινος οἱ πρόποδες βρέχονται ὑπὸ τῶν συνηνωμένων ὕδατων δύο ποταμῶν· σύνδενδρος γῆρος περιβάλλει τὸ ἰσχυρὸν τοῦτο τεῖχος. Ἡ ἄνω πόλις κεῖται ἐπὶ τῶν ὑψώματων, τῶν εὐρισκομένων περὶ τοῦ κεντρικοῦ τούτου ἰδρύματος, ἡ δὲ κάτω πόλις ἐκτείνεται κατὰ μῆκος τῶν προκυμαίων. Πέραν τῆς κινητῆς διὰ τὰ ἀτμόπλοια γεφύρας, ἥτις ζεύγνυσι τὸν Ὁκαν, ἐπὶ ἀκρωτηρίου περιοριζομένου ἐκ τῆς μιᾶς πλευρᾶς ὑπὸ τοῦ Βόλγα, παρουσιάζεται ἡ περίπτωτος πλατεῖα τῆς ἀγορᾶς, ὅπου 200,000 ξένων συρρέουσιν ἀπὸ τῆς 25 ἰουλίου μέχρι τῆς 10 Σεπτεμβρίου· διωρῆς ἔχουσα σχῆμα πετάλου περιβάλλει τὴν ἀξιολογούμενον ἀγορὰν ταύτην, ἥτις ἔχει 12 στοὰς μετὰ 2,530 καταστημάτων· τῆς ἐσωτερικῆς ταύτης ἀγορᾶς μὴ ἐπαρκούσης, ἡ ἐξωτερικὴ ἐπεκτείνεται εἰς τὴν πεδιάδα, ὅπου διατίθενται 3,500 καταστήματα. Τὰ ἐμπορεύματά εἰσιν αὐτῇ τεταξινομημένα κατὰ κατηγορίας, ὡς ἐν ἐκθέσει· σήμερον οἱ Ἀσιανοὶ ἐπισκέπτονται αὐτὴν πλείοτερον ἢ οἱ Εὐρωπαῖοι. Πρὸς Ν. τῆς πλατείας τῆς ἀγορᾶς εὐρηται τὸ πρόξστηον Κουναβῖνον. Ἀγγλικὸν ἄλσος πρὸς Β ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ Βόλγα καὶ δημόσιος κήπος πρὸς Ν κοσμοῦσι τὴν ἄνω πόλιν.

Ἐκτὸς τοῦ Κρεμλ, ὕπερ περικλείει ἐν τῷ χώρῳ αὐτοῦ τὰ ἀνάκτορα, τοῦ ὀβελίσκου τοῦ Μινίν, ἔχοντος ὕψος 24 μέτρων, τῶν μητροπολιτικῶν ναῶν τῆς Μεταμορφώσεως καὶ τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, τοῦ ὄπλοστασίου, τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς, ἡ ἄνω πόλις δύναται ν' ἀριθμῆται ἐν τοῖς σπουδαίοις μνημείοις καὶ τὰς ἐν εἴδει ἀψίδων πύλας αὐτῆς. Ἡ Νίζνι-Νοβογορόδ κέκτηται 43 ναοὺς, τρεῖς μονὰς, δύο τεμένη, μίαν συναγωγὴν, δύο θέατρα, τρία νοσοκομεῖα, μίαν ἱερατικὴν σχολὴν, ἕν γυμνάσιον καὶ ἕν ἰνστιτούτον τῶν εὐγενῶν δεσποινίδων.

Ἡ βιομηχανία καὶ ἰδίᾳ ἡ μεταλλουργία, ἡ ναυπηγία κλπ. ἔτυχον σπουδαίας ἀναπτύξεως, ἀναλόγου δὲ πρὸς τὴν ἐνεργητικότητά τῆς πόλεως ταύτης.

Θ'.

Νοβογορόδ ἡ μεγάλη (Βελίχη), πόλις τῆς εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας, πρωτεύουσα κυβερνήσεως ἐπὶ τῶν δύο ποταμῶν, τοῦ Βολκόβου, οὗ

μακράν τῆς λίμνης Ἴμεν καὶ ἐπὶ διακλαδώσεως τῆς σιδηροδ. γραμμῆς Πετροπόλεως-Μόσχας. Κἀτ. 25,000.

Ἡ πόλις αὕτη ἰδρύθη τῷ 862 ὑπὸ τοῦ Ρουρίκ καὶ κατέστη ἡ κοίτης τοῦ ρωσικοῦ κράτους· ἡ θέσις αὐτῆς ἐπὶ τῆς ἀπὸ τῆς Βαλτικῆς εἰς τὸν Βόλγαν καὶ τὸν Εὐξείνιον ὁδοῦ καὶ ἄλλα τινὰ ἠΰξησαν ταχέως τὴν εὐημερίαν αὐτῆς καὶ ἐπέξετειναν τὴν ἰσχύϊν αὐτῆς μέχρι τῶν Οὐραλίων, μολοντί ἡ ἔδρα τοῦ μεγάλου δουκάτου εἶχε μετενεχθῆ εἰς Κίεβον τῷ 980. Κατὰ τὴν παράδοσιν περιλάμβανε πληθυσμὸν 400,000 κατοίκων, δύνανται ὅμως ν' ἀποδοῶσιν αὐτῇ τοὺλάχιστον 70,000. Ἀποτελέσασα δημοκρατίαν, ὡς τινες πόλεις τῆς Ἰταλίας, πολλάκις διαταράχθη ὑπὸ ἐσωτερικῶν σπαραγμῶν, οὕτως ὥστε ὁ μέγας δούξ Ἰβάν Βασιλιέβιτς συνήγαγε ταύτην τῷ 1478 μετὰ τῶν κτήσεων αὐτοῦ, ἐνῶ ὁ τσάρος Ἰβάν ὁ Τρομερῆς ἐτιμώρησε τῷ 1570 τὴν στασιάζασαν πόλιν διὰ τῆς σφαγῆς τῶν κατοίκων αὐτῆς, ὃν μέρος εἶχεν ἤδη μετενεχθῆ εἰς Μόσχαν.

Ἡ νέα πόλις, ἥτις καὶ δευτέραν φοράν ἀπώλεσεν ἰκανὸν τμήμα τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Πετροπόλεως (18^{ου} αἰῶν), διετήρησεν εὐγλωττα ἔγχνη τοῦ πάλαι μεγαλείου αὐτῆς. Ἀποτελεῖται δὲ ἐκ δύο μερῶν: 1) τοῦ Κρεμλίνου, εὐρέως φρουρίου μετὰ πλινθίνων παχέων καὶ ὑψηλῶν τειχῶν, προστατευομένων ὑπὸ 9 πύργων, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Βολκόβου καὶ 2) τῆς πόλεως τῶν ἐμπόρων, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς κειμένης ὄχθης. Ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Κρεμλίνου ὑφούται σεβαστὸν μνημεῖον τοῦ 18^{ου} αἰῶνος, ὁ μέγας μητροπολιτικὸς ναὸς τῆς Ἁγ. Σοφίας μεθ' ἑξ ἐπιχρῶσων τρούλων, πλούσιος ἐν εἰκόσιν, ἱεροῖς λειψάνοις καὶ ἀναθήμασι. Τὸ μέγαρον τοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ τὸ μνημεῖον τοῦ Ρουρίκ γειτνιάζουσι τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ.

Ἡ συνοικία τῶν Ἐυπόρων, συνηνωμένη μετὰ τοῦ Κρεμλίνου διὰ λαμπρᾶς νεωτέρας λιθίνης γαφύρας, περιλαμβάνει ἐν τοῖς ὄριόις αὐτῆς τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν Ζναμνέσκη (18^{ου} αἰῶν), τὴν διάσημον μονὴν τοῦ Ἁγ. Ἀντωνίου (18^{ου} αἰῶν) καὶ τὸ δημαρχεῖον.

Νοβογροδ ἡ μεγάλη ἔχει καὶ 40 ἄλλους ναοὺς, πολλὰς μονὰς, μίαν ἱερατικὴν σχολήν, τρία νοσοκομεῖα, ἕν λύκειον, ἕν θέατρον, μίαν μεγάλην ἀγορὰν ἢ ἐμπορεῖον καὶ ἕνα δημόσιον κίπρον κατὰ μῆκος τοῦ Βολκόβου.

Γ.

Ὄδησός, παράλιος πόλις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας (κυβερνεῖον τῆς Χερσῶνος) ἐν τῷ ὁμώνυμῳ κόλπῳ (ἐν τῷ Εὐξείνῳ). Κἀτ. 242,000, ἐν οἷς πολλοὶ ξένοι, Μολδαυοί, Ἰουδαῖοι, Βούλγαροι, Ἀρμένιοι, Ἕλληνες καὶ Γερμανοὶ ὡς καὶ κυμαινόμενος πληθυσμὸς Τατάρων καὶ Καυκασίων.

Τῷ 1789 τὸ φρούριον Χατζῆ βέη καὶ τὸ προσκειμένον ταταρικὸν χωρίον, ἐκτισμένα ἐπὶ θέσεως λίαν κινδυνώδους, ἐξελέγησαν ὡς πυρὴν παραλίου πόλεως, κληθείσης Ὄδησος τῷ 1794 εἰς ἀνάμνησιν ἀρχαίας ἐλληνικῆς ἀποικίας. Ἡ πόλις αὕτη, νεωτάτη ἄλλως, τὴν ἀνάπτυξιν καὶ διακόσμησιν τῆς ὁποίας ἐπεδίωξεν ὁ διοικητὴς αὐτῆς δούξ τοῦ Ρισελιέ, ἐπὶ μακρὸν διετέλεσεν ἐλεύθερος λιμὴν· τρεῖς τεχνητὰ λεκάναι, περιβαλλόμεναι ὑπὸ προκομαίας, ἀποθῆκαι καὶ σιδηροδρομικῆ γραμμῆ, συνδεομένη μετὰ τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν τῆς μικρᾶς Ρωσίας καὶ τῆς Γαλιτίας, ἐξυπηρετοῦσι τὰς ἀνάγκας τοῦ ἐμπορίου.

Ἡ Ὄδησός εἶναι ἐκτισμένη συμμετρικῶς ἐπὶ κεκλιμένῳ ἐπιπέδῳ, ὅπερ κατέρχεται ἐξ ὑψώματος 47 μέτρων εἰς τὴν παραλίαν. Ἡ ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις περιλαμβάνει παμμεγέθη καταστήματα καὶ ἐργοστάσια ἢ προέχουσα καὶ πολυτελῆ συνοικία, μετὰ βουλευθάρτων ἐχόντων ἑκατέρωθεν ἀνακίας, εὐρῆται ἐν τῷ χεῖλει τῆς ἀποκρήνου ἀκτῆς· λαμπρὰ κλίμαξ ἐκτείνει τὰς βαθμίδας αὐτῆς μέχρι τῆς θαλάσσης. Εὐρεῖται πλατεῖαι, δημόσιοι κήποι, ἄλση, ὠραῖα ἐπαύλεις καὶ ὁ εὐρύχωρος βοτανικὸς κήπος, ἅτινα πάντα ἐκτείνονται πρὸς νότον, παρέχουσι αὐτῇ εὐρωπαϊκὴν φυσιογνωμίαν. Δύο προάστεια πρὸς Β κατὰ μῆκος τῆς ἀκτῆς καὶ τρίτον πρὸς Δ κατοικοῦνται κυρίως ὑπὸ Μολδαυῶν.

Ἰδραγωγεῖον, μήκους 40 χιλιαμέτρων, χορηγεῖ εἰς τὴν πόλιν πόσιμον ὕδωρ. Αἱ πρὸς λιθόστρωσιν τῶν ὁδῶν πλάκες κομίζονται ἐκ Μελίτης, ἐξ Ἰταλίας, ἐκ τῆς Οὐαλλίας, τῶν κογγυλιοειδῶν λίθων τῆς χώρας κατασυντριβομένων ἐντὸς μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος. Αἱ οἰκίαι εἰσὶν ὑ-

ποδομημέναι κατὰ τὰ ἰταλικά πρότυπα. Τὸ θέρος ἡ κόνις ἐπικρατεῖ ἐν τῇ πόλει.

Ἡ Ὄδησός κατατάσσεται ἐν ταῖς ὠραίαις πόλεσι, χάρις εἰς τὰ πολυάριθμα δημόσια οἰκοδομήματα καὶ καθιδρύματα, δι' ὃν ἔστι πεπρωκισμένη· τοιαῦτα δ' εἰσὶν: Ὁ μέγας μητροπολιτικὸς ναὸς φέρων ὑπερμεγέθη τρούλον, τριακοντάς ἄλλων ναῶν, τῶν πλείστων εἰς τὸ ὁρθόδοξον ἀνηκόντων πλήρωμα, εἴκοσι συναγωγαί, τὸ ἀνάκτορον, τὸ μέγαρον τοῦ ναυαρχείου, τὸ μέγαρον τῶν ἀπομάχων, μεγαλοπρεπεῖς αἴθουσαι, τὸ μνημεῖον τοῦ δουκὸς τοῦ Ρισελιέ, τὸ χρηματιστήριον, τὸ νέον μελοδραματικὸν θέατρον, τὸ πανεπιστήμιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνάγονται ἑξ γυμνάσια, μία βιβλιοθήκη, ἀστεροσκοπεῖον, μουσεῖον ἀρχαιοτήτων, ἰνστιτούτον τῶν κωφαλάων, ναυτικὴ σχολή, δημοσία βιβλιοθήκη κλπ.

Ἡ τῆς Ὄδησος βιομηχανία, παικίλη καὶ ἐν μεγάλῃ ἐνεργείᾳ, μετὰ ἄλλως συντελεῖ εἰς τὴν τοῦ ἐμπορίου αὐτῆς ὠθησιν, ἤνπερ ὑπεδοήθησε καὶ ἡ διωρυξ τοῦ Σουέξ.

ΙΑ'.

Ρίγα (λιθουανιστὶ Ρίγε), πόλις τῆς εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας, πρωτεύουσα τοῦ κυβερνεῖου τῆς Λιθωνίας (ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Βαλτικῆς) ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Δύνα, εἰς ἀπόστασιν 12 χιλιαμέτρων τῆς Βαλτικῆς (κόλπος τῆς Ρίγας), σημεῖον συνενώσεως πολλῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν. Κἀτ. 476,000, Γερμανοί, Λιθουανοί, Ρῶσοι καὶ Πολωνοί.

Ἡ πόλις αὕτη ὀφείλει τὴν ἰδρύσιν αὐτῆς εἰς τὸν ἐπίσκοπον τῆς Λιθωνίας Ἀλβέρτον Δάπελδερν (1201), ἀπετέλεσε μέρος τῆς ἀνσεατικῆς ἐνώσεως καὶ ἐξώπλισε πολεμικὰ σκάφη ὡς καὶ ἐμπορικά. Αἱ πολιτικὰ μεταβολαὶ προστήρησαν αὐτὴν ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὴν Πολωνίαν (18^{ου} αἰῶνα), εἰς τὴν Σουηδίαν (19^{ου} αἰῶνα) καὶ εἰς τὴν Ρωσίαν (1710).

Μολοντί τὸν χειμῶνα ὁ λιμὴν αὐτῆς καθίσταται ἀπρόσιτος συνεπιεί τῶν πάγων, ἡ Ρίγα εἶναι ὡς πρὸς τὴν σπουδαιότητα μετὰ τὴν Πετρούπολιν καὶ Ὄδησὸν ὁ τρίτος λιμὴν τῆς Ρωσίας. Λιμὴν διὰ πλοῖα καὶ ὑδραγωγεῖον 745 μέτρων συνδέουσι τὰς δύο ὄχθας τοῦ Δύνα. Ὀχυρωματικὰ ἔργα ἀπαγορεύουσι τὴν προσπέλασιν, ἀλλ' ἡ ἀρχαία ἀκρόπολις κατηρῆσθη καὶ τὸ ἀρχαῖον ὄχυρόν τεῖχος ἀπετέλεσε τὸν ἀντικαταστήσαντα αὐτὸ τόπον περιπάτου. Ἡ καρδιά τῆς πόλεως, ὅπου καθορίζεται τὸ μέγαρον τῶν τευτόνων ἱποποτῶν (18^{ου} αἰῶν), ἡ νῦν ἔδρα τοῦ διοικητοῦ καὶ τὰ μέγαρα τῶν δημοτικῶν σωματείων, ἐτήρησε τὴν μεσαιωνικὴν αὐτῆς φυσιογνωμίαν. Τὰ τρία νεώτατα προάστεια ἔχουσι εὐρείας καὶ εὐθυτενεῖς ὁδοὺς, ὑπάρχουσι δὲ πρὸς τοῦτοις δημόσιον ἄλτος καὶ αὐτοκρατορικὸς κήπος. Ἐνδεκα ἀρτεσιανὰ φρέατα καὶ ἕν ὑδραγωγεῖον συντελοῦσιν εἰς τὸ προμηθεῖσαι ὑγιεινὸν ὕδωρ τοῖς κατοίκοις. Τὰ σωματεῖα, οἷς ἔστιν ἀνατεθειμένη ἡ δημοτικὴ διοίκησις, κέκτηται ἰκανῶς εὐρέα προνόμια.

Ἡ Ρίγα εἶναι πεπρωκισμένη διὰ πολλῶν ἰδρυμάτων, ἐφελκύντων τὴν τῶν ξένων προσοχὴν· ἐκτὸς τοῦ ἀρχαίου τευτονικοῦ μεγάρου, ὑπάρχουσι αὐτόθι ὁ μητροπολιτικὸς ναὸς (18^{ου} αἰῶν), ὁ ναὸς τοῦ Ἁγ. Πέτρου (18^{ου} αἰῶν), τὸ δημαρχεῖον, τὸ μνημεῖον τοῦ πολέμου ἢ τῆς νίκης (στήλη ἐκ γρανίτου), τὸ νέον χρηματιστήριον καὶ τὸ ὀπλοστάσιον.

ΙΒ'.

Βαρσοβία (πολωνιστὶ Βαρσζάβια), πόλις τῆς εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας, ἀρχαία πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τῆς Πολωνίας, ταυτὴν πρωτεύουσα τοῦ γενικοῦ κυβερνεῖου τῶν χωρῶν τοῦ Οὐϊστόυλα καὶ τοῦ κυβερνεῖου ἢ τῆς ἐπαρχίας τῆς Βαρσοβίας, κέντρον δὲ εὐρέως περιεχαρακωμένου στρατοπέδου. Κἀτ. 456,000, ἐξ ὧν 274,000 καθολικῶν καὶ ὑπὲρ τὰς 100,000 Ἰουδαίων.

Ἡ πολωνικὴ αὕτη πόλις κειμένη ἐν τῷ κέντρῳ γονίμου πεδίου καὶ βρεχομένη ὑπὸ πλωτοῦ ποταμοῦ, τοῦ Οὐϊστόυλα, χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 18^{ου} αἰῶνος· ἰδρυταὶ αὐτῆς ὑπῆρξαν οἱ Μαζοῦραι, οἵτινες καὶ ἔδωκαν τὸ ὄνομα αὐτῶν εἰς τὴν χώραν (Μαζοβία). Τῷ 1569, μετὰ τὴν εἰς τὴν Πολωνίαν προσάρτησιν τῆς Λιθουανίας, ἡ Βαρσοβία κατέστη μητρόπολις τῶν δύο κρατῶν. Αἱ βασιλικά ἐκλογαὶ ἐγένοντο ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ Βόλα (πρὸς Δ τῆς πόλεως)· ἔκει 200,000 εὐγενῶν ἐνόπλιως συνεζήτουν περὶ

τῆς ἐκλογῆς τῶν μοναρχῶν αὐτῶν. Ἡ Βαρσοβία, καίπερ δοκιμασθεῖσα ὑπὸ σερῶς ἄλλης ἀτυχημάτων, ἄτινα δὲν δύνανται νὰ χωρισθῶσι τῆς γενικῆς ἱστορίας τῆς Πολωνίας, δὲν ἔπαυσεν ὀπωσθήποτε τοῦ ν' ἀναπτύσσεται καὶ διακοσμηθῆναι. Ὡς ἐκ τοῦ πληθυσμοῦ δέ, τῆς βιομηχανίας καὶ τῶν ἐμπορικῶν αὐτῆς συναλλαγῶν, κατέχει τὸν τρίτον βαθμὸν μετὰ τὴν Πετρούπολιν καὶ τὴν Μόσχαν. Ἔστι δὲ ἔδρα τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ, κέντρον μεγάλης στρατιωτικῆς διοικήσεως καὶ ἔδρα τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἀνώτερων διοικήσεων τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Οὐίστουλα.

Ἀφετηρία δύο σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, συνδεουσῶν αὐτὴν μετὰ τῶν κυριωτέρων ρωσικῶν, αὐστριακῶν καὶ γερμανικῶν πόλεων, ἡ Βαρσοβία εἶναι ἐκτισμένη ἐν ἡμικυκλίῳ ἐπὶ τῆς δυτικῆς ὄχθης τοῦ Οὐίστουλα καὶ διαιρεῖται εἰς ἀρχαίαν καὶ εἰς νέαν πόλιν. Τὸ πρόστασιον Πράγα, ὑποκειμένον εἰς πλημμύρας ὡς καὶ ἄλλα παραποτάμια τμήματα, ἐκτείνεται ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης, συνδεομένης διὰ γεφύρας καὶ μεγαλοπρεποῦς ὁδραγωγείου μετὰ τῆς ἀντιπέρας ὄχθης.

Ἡ ἀκρόπολις Ἀλεξάνδρου, ἥτις ὑποστηρίζεται ὑπὸ ἀρχῆς γεφύρας καὶ ὑπὸ ἀπεσπασμένον φρουρίων, κεῖται πρὸς Β. Ἐν τοῖς περίεξ τῆς ἀκροπόλεως καὶ τοῦ φρουρίου εὑρηται ἐν ὄμιλῳ οἱ στρατώνες καὶ αἱ στεναὶ ὁδοὶ τῆς ἀρχαίας πόλεως, συσφιγόμεναι ὑπὸ τῶν ὄχυρωμάτων. Πληθυσμός, οὐχὶ ἀπληλαγμένος νοσημάτων, κατοικεῖ τὰ ἥκιστα ὑγιεινὰ ταῦτα τμήματα.

Ἐν τῷ κέντρῳ, ὁπόθεν ἐν εἴδει ἀκτίων ἐκτινάσσονται ἐπιβλητικαὶ ὁδοί, ἔχουσαι ἐκατέρωθεν ἀριπρεπεῖς οἰκοδομὰς, ἀριστοκρατικὰ μέγαλα καὶ πολυτελεῖ ἑνδιατήματα, εὑρηται τὸ παμμέγεθες βασιλικὸν μέγαρον, οἱ ἐν ἀνδύροις κῆποι τοῦ ὁποίου ἐκτείνονται κατὰ μῆκος τοῦ ποταμοῦ. Ὁ μητροπολιτικὸς ναὸς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου (ΙΔ' αἰὼν) ἀποτελεῖ τὴν ἀξιολογωτέραν ἐκκλησίαν.

Αἱ νέα νότιοι συνοικίαι ἔχουσι ὡς κυριώτερον ἀντικείμενον προσελκύσεως τὸ μέγαρον Λαζιέγκη καὶ τὰ θελκτικώτατα σύσκια τόπια τῆς ἡγεμονικῆς ταύτης κατοικίας. Ἄλλα δημόσια ἄλσῃ, πλατεῖαι, περίπατοι, παλυάριθμοι ἐπαύσεις καὶ μνημεῖα εἰς ἀνάμνησιν γεγονότων συμπληροῦσι τὸν διάκοσμον τῆς προεχούσης ταύτης πόλεως.

Ἡ Βαρσοβία, εὐμοιροῦσα ἀφθόνων δημοσίων καθιδρυμάτων, τραπεζῶν, νοσοκομείων καὶ ἀσύλων, γυμνασίων, διαφόρων σχολῶν, μουσείων, ἀστεροσκοπεῖου καὶ βοτανικοῦ κήπου δικαίως σεμνύνεται ἐπὶ τῷ πανεπιστημίῳ καὶ τῇ βιβλιοθήκῃ αὐτῆς (περιλαμβανούσῃ 552,000 τόμων).

ΙΓ'.

Βίλνα (ρωσιστὶ Βίλνο καὶ λιθουανιστὶ Βιλνινύα), πόλις τῆς εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας, πρωτεύουσα κυβερνεῖου ἐπὶ τοῦ Βιλγία καὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Πετρούπολεως-Βαρσοβίας. Κάτ. 103,000.

Ἡ Βίλνα, μνημονευομένη τὸ πρῶτον τῷ 1128 παρὰ χρονογράφῳ, κατέστη ἀπὸ τοῦ 1323 πρωτεύουσα τῆς Λιθουανίας, ἡγεμονίας, ἥτις, κατὰ τινὰ περίοδον τῆς ἱστορίας αὐτῆς, εἶχε τὴν ἑκτασιν κράτους· τὸ πρόνομον αὐτῆς ὡς πρωτεύουσας διετήρησε μέχρι τοῦ 1788. Πολλὰς ὑπέστη πολιορκίας τῶν τευτόνων ἱπποτῶν καὶ, παρὰ τὰς ἐπιδημίας καὶ τὰς πυρκαϊὰς, διετέλεσεν ἀκαμιά μέχρι βαθμοῦ ὥστε ν' ἀριθμῆ 100.000 ψυχῶν ἐντὸς τῶν τειχῶν αὐτῆς τὸν ΙΣΤ' αἰῶνα· ἡ παρακμὴ αὐτῆς ἤρξατο ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἐνώσεως τῆς Λιθουανίας μετὰ τοῦ βασιλείου τῆς Πολωνίας τῷ 1569. Λιμὸς καὶ ἐπιδημία ἐμάστισαν αὐτὴν τὸν ΙΖ' αἰῶνα. Τῷ 1654 ἄλωθεῖσα καὶ πυρποληθεῖσα ὑπέστη προσέτι τὰ ἀτυχήματα τοῦ πολέμου ὡς καὶ τὰ δεινὰ νέας πείνης καὶ δευτέρας ἐπιδημίας κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα. Ἡ Βίλνα εἶναι ἡ πόλις, ἐν ἣ ἡ ἀποτυχία τοῦ μεγάλου στρατοῦ ἔλαβεν ἀξιοβρηνήτους διαστάσεις ἄσπερ οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ φαντασθῆ.

Ἡ Βίλνα, ὑποδομημένη ἐπὶ κοιλάδος, περικυκλουμένης ὑπὸ μικρῶν λόφων, διαίρεται εἰς δύο τμήματα, εἰς τὴν Ἄνω καὶ εἰς τὴν Κάτω πόλιν. Οἱ Ἰουδαῖοι, οἵτινες ἔχουσι ἐν αὐτῇ 7 συναγωγὰς, δύνανται νὰ θεωρῶσιν αὐτὴν ὡς θρησκευτικὴν μητροπόλιν. Τὸ πανεπιστήμιον καταργηθὲν τῷ 1833 μετηνέχθη εἰς Κίεβον, καὶ ἡ βιβλιοθήκη αὐτοῦ ἐπλούτισε τὴν δημοσίαν βιβλιοθήκην τῆς Πετρούπολεως.

Τὸ φρούριον τῶν Ἰαγγελλόνων ἀφῆκε μόνον ἐρείπια, ἀλλὰ τὸ ἀρχαῖον μέγαρον Ράδζιβιλ διατηρεῖται εἰσέτι. Ἐν τοῖς λοιποῖς οἰκοδομήμασιν

ὁ μητροπολιτικὸς ναὸς τοῦ ἁγ. Στατισλάου, ἀνεγερμένος ἐπὶ τῆς τοποθεσίας τοῦ ναοῦ τοῦ θεοῦ Περκοῦν (θεοῦ τῆς βροντῆς), ὁ ὑπερμεγέθης ναὸς τοῦ ἁγ. Ἰωάννου, ὁ ὠραῖος ναὸς τοῦ ἁγ. Πέτρου, ὁ τῆς ἁγ. Ἄννης, τὸ δημαρχεῖον καὶ τὸ θιοικητήριον κατατάσσονται ἐν τῇ πρώτῃ τάξει.

Ἡ Βίλνα ἔχει ἀστεροσκοπεῖον, βοτανικὸν κήπον, δύο ἱερατικὰς σχολὰς (ὀρθόδοξον καὶ καθολικὴν), ἐν ἰουδαϊκῶν ἰνστιτούτων, τέσσαρα γυμνάσια, ἐν ἰνστιτούτων τῶν εὐγενῶν δεσποινίδων, διαφόρους σχολὰς, ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον, δημοσίαν βιβλιοθήκην, θέατρον, ἰνστιτούτων τῶν κωφάλλων, φρενοκομεῖον καὶ ἄλλα φιλανθρωπικὰ καθιδρύματα.

Ἡ βυρσοδεφικὴ καὶ ἡ κατασκευὴ τοῦ χάρτου εἰσὶ τὰ σπουδαιότερα εἶδη τῆς βιομηχανίας τῆς Βίλνας.

Η ΡΩΣΙΑ

ΥΠΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΝ ΕΠΟΨΙΝ.

Αἱ πρόοδοι, ἄσπερ ἡ Ρωσία ἐπετέλεσεν ἀπὸ αἰῶνος ὅλου, δύνανται νὰ συνοψισθῶσι δι' ὀλίγων ἀριθμῶν. Τὸ 1800 τὰ συνήθη ἔσοδα τοῦ κράτους ἀνῆρχοντο μόνον εἰς 67 ἑκατομμύρια ρουβλίων, ἐνῶ τῷ 1890 ὑπερέβησαν τὰ 980 ἑκατομμύρια. Αἱ τελωνειακαὶ πρόσοδοι ἀνῆρχοντο τῷ 1788 εἰς 5 ἑκατομ. ρουβλίων, τῷ 1889 ὅμως ἐφθασαν εἰς τὸ ποσὸν 138 ἑκατομμυρίων· μετὰ πεντηκονταετίαν ἀπὸ τοῦ 1839 αἱ εἰσπράξεις τῶν ταχυδρομείων καὶ τηλεγράφων ἀνῆλθον ἐκ 3 ἑκατομ. εἰς 29 ἑκατομ. Τῷ 1788 ἡ τῶν ρωσικῶν προϊόντων ἐξαγωγή ἀνῆρχετο εἰς 28 ἑκατομ. ἡ δὲ εἰσαγωγή εἰς 49, ἦτοι τὸ ὅλον 47 ἑκατομμύρια. Μετὰ ἑκατονταετίαν οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ἀνῆλθον εἰς 793 ἑκατ. διὰ τὴν ἐξαγωγήν καὶ εἰς 390 διὰ τὴν εἰσαγωγήν, ἦτοι ἐν ὅλῳ εἰς 1183 ἑκατομμύρια, τῷ δὲ 1889 ἡ ἐξαγωγή καὶ εἰσαγωγή ἀντεπροσώπευον διὰ τῶν ἀριθμῶν 766 καὶ 437 ἑκατ., ἐν ὅλῳ 1203 ἑκατομ.

Τῷ 1790 ἡ Ρωσία εἶχεν ἐξαγάγει σιτηρὰ ἀξίας 1,453,000 ρουβλ. τῷ δὲ 1888 ἀξίας 442 ἑκατ.

Τῷ 1790 εἰσῆχθη εἰς Ρωσίαν διὰ τὴν τότε μὲν ἐν τοῖς σπαργάνοις διατελοῦσαν, μετέπειτα δὲ μεγάλως ἀναπτυχθεῖσαν βιομηχανίαν, βάμβαξ ἀξίας μόνον 14,300 ρουβλ., ἐνῶ ὁ κατὰ τὸ 1890 εἰσαχθεὶς ἀνῆλθεν εἰς 11,556,000 πουτίων, ὧν τὰ 3,453,000 πουτίων διὰ τῶν ἀσιατικῶν μεθορίων.

Πρὸς τοῦτους ἐνῶ κατὰ τῷ 1809 ἐν ταῖς μέσαις σχολαῖς ἐξεπαιδεύοντο μόνον 5,569 παῖδες, τῷ 1886 ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν εἶχεν ἀνέλθει εἰς 234,158.

Ἡ βιομηχανικὴ πρόοδος τῆς Ρωσίας μεγίστας ἐποικίδατο προόδους, τοῦθ' ὅπερ καὶ οἱ ξένοι ἐπισκέπται ἐπικυροῦσι καὶ ἐν τῇ κατὰ τὸ 1882 ἐθνικῇ ἐν Μόσχῃ ἐκθέσει καὶ ἐν ταῖς ξέναις ἐκθέσεσιν, ὧν ἀπὸ πεντηκονταετίας ἡ Ρωσία μετέσχεν, ἐτεκμηριώθη, καὶ αὐτοὶ οἱ Γάλλοι, οἵτινες ἐσχάτως τὴν Μόσχαν ἐπεσκέψαντο, παρετήρησαν. Ἡ εἰσαγωγὴ βιομηχανικῶν προϊόντων ἠλαττώθη οὐ μόνον ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἐπαχθῶν τελωνειακῶν δασμῶν, ἀλλὰ καὶ ἐνεκα τοῦ ὅτι ἡ ἐπιχώριος παραγωγή, ὀσήμεραι προαγομένη, δύνανται νὰ ἰκανοποιήσῃ τὰς ἀνάγκας τῶν πλουσιωτέρων ἅμα καὶ πενεστέρων. Ἐν τισὶ κλάδοις, ἰδίᾳ δὲ ἐν τοῖς βαμβακεροῖς, ἡ Ρωσία προήχθη εἰς μοναδικὸν βαθμὸν τελειότητος ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῆς ποιότητος, τῆς καθαρότητος, τῆς πρωτοτυπίας τῶν σχεδίων καὶ τῆς εὐθυνίας· τὰ ρωσικὰ βιομηχανικὰ προϊόντα ἰδιαζόντως ὑπερβάλλουσι τὰ τῆς Μιλχούζης καὶ τὰ τῆς Ρουένης. Κατὰ τὴν ὁμολογίαν γενικοῦ τινος προξένου τῆς Ἀγγλίας ἐν Περσίᾳ οἱ κατασκευασταὶ ρωσικῶν ἐντύπων, ἰνδικῶν δὲ καλουμένων, βαμβακερῶν προβαίνουσιν εἰς κατὰ κτησιν τῆς περσικῆς ἀγορᾶς καὶ εἰς τὴν ἐκείθεν ἔξωσιν τῶν ἄγγλων αὐτῶν ἀνταγωνιστῶν, οἵτινες διεπράξαντο τὸ σφάλμα νὰ πέμπωσιν αὐτότε ἐμπορεύματα κατωτέρας μόνον ποιότητος. Κατὰ τὸν τελευταῖον ἀφγανικὸν πόλεμον οἱ ἄγγλοι ἀξιοματικῶς μετ' ἐκπλήξεως εἶδον ὅτι τὰ ρωσικὰ ἐμπορεύματα συνγωνίζοντο μεγάλως μετὰ τῶν ἀγγλικῶν ἐν ταῖς τῆς Καβούλης ἀγοραῖς.

Κατά συνέπειαν δὲν δυνάμεθα πλέον νὰ θεωρήσωμεν τὴν Ρωσίαν ὡς χώραν ἀποκλειστικῶς παραδεδομένην εἰς τὴν γεωργίαν, μολοντί ἡ γεωργία μεγάλῃν κέκτηται ἐν ταύτῃ καὶ ἰδιόζουσαν σπουδαιότητα καὶ μολοντί ἐπλήρη ὑπὸ τοῦ συναγωνισμοῦ τῶν ἀμερικανικῶν καὶ αὐστραλιακῶν προϊόντων ἄλλως τὰ ἐκ τούτου μαθήματα δὲν ἀπωλέσθησαν, ἀλλ' ἐχρησίμευσαν εἰς τὸ νὰ ὑποδείξωσι τὴν ἀνάγκην τοῦ ἐπωφεληθῆναι καὶ ἐξ ἑτέρων πηγῶν τοῦ φυσικοῦ πλούτου ἢ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου π. χ. μεγάλας ποιεῖται προόδους.

Ἡ Ρωσία λοιπὸν εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς μεγάλης βιομηχανίας· ὑπῆρξεν ἐποχὴ, καθ' ἣν διεκρίνετο ἐν τοῖς διεθνεσὶ συμβουλίαις διὰ τῆς συσσωρεύσεως μαλαχίτων, βύρσας, μπλωτῶν, εἰδῶν ἐξ ἐπεξεργασμένου καὶ κεχρυσωμένου ἀργύρου· ἦδη ὅμως πολλῶ ἀπέχονεν ταύτης·

Ἡ Ρωσία δύναται ἐν πᾶσι σχεδὸν τοῖς κλάδοις νὰ ἐπαρκέσῃ ἑαυτῇ· ὁ φυσικὸς πλοῦτος τοῦ ἐδάφους αὐτῆς εἶναι ἄπειρος εἰς ὀρυκτολογικὴν ἕλκην, εἰς ἔλαια, εἰς δημητριακά, εἰς λῖνον, εἰς κάρναβιν, τὸ δὲ μέλλον ἐπιφυλάσσει εἰς ἐπιπλήρεις ἐφ' ὅσον ἡ ἐκμετάλλευσίς ἐπιστημονικωτέρῃ καθίσταται, ἐφ' ὅσον αἱ σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ διευκολύνουσι τὴν συγκοινωνίαν καὶ ἐφ' ὅσον τὰ κεφάλαια ἐπὶ πλέον εἶτι εἰσρέουσιν.

Ἀπὸ τοῦ 1860 μέχρι τοῦ 1889 κατασκευάσθησαν πλεῖονα τῶν 24,500 χιλιαμέτρων σιδηροδρομικῶν γραμμῶν. Τῷ 1891, τὸ ὅλικόν μῆκος τοῦ ὑπὸ ἐκμετάλλευσιν συμπλέγματος ἀνήρχετο εἰς 32,595 χιλιάμετρα, ὧν αἱ 13961 χιλιαμέτρων ἀνήκον εἰς τὸ κράτος.

Τῷ 1885 ὁ ἀριθμὸς τῶν μεταδιβασθέντων ταξειδιωτῶν ἀνῆλθον εἰς 34 ἑκατομμύρια, τῷ δὲ 1890 εἰς 40 ἑκατομμύρια περίπου· τὸ ὄλικόν τῶν διὰ μικρᾶς ταχύτητος ἀποσταλέντων ἐμπορευμάτων ἀπὸ 2,606,888,894 πούτιων (16 χιλιαγρ.) τῷ 1885, ἀνῆλθεν εἰς 3,243,540,291 πούτια τῷ 1890.

Τῷ 1885 τὰ ἀκαθάριστα ἔσοδα ἀνῆλθον εἰς 230 ἑκατομ. ρουβλίων, τῷ δὲ 1890 εἰς 275 ἑκατομμύρια, τὰ δὲ καθαρὰ ἔσοδα κατὰ χιλιάμετρον νῦξήθησαν ἀπὸ 2,612 ρουβλίων τῷ 1881, εἰς 4,283 ρουβλία τῷ 1889.

Ἐὰν παραλείψωμεν τὰ διυλιστήρια σακχάρους, τὰ καπνεργοστάσια, τὰ ζυθοπωλεῖα, τὰ οἶνοπνευματοποιεῖα καὶ τὰ μεταλλουργικὰ ἐργοστάσια θὰ ἴδωμεν ὅτι τῷ 1885 ὑπῆρχον ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ Ρωσίᾳ 19,343 ἐργοστάσια, τῷ 1886 δὲ 18,749 καὶ τῷ 1887 18,963. Ἡ παραγωγή τῶν βιομηχανικῶν τούτων προϊόντων ἀνῆλθε βαθμυδὸν ἀπὸ 999,529,600 ρουβλ. τῷ 1885, εἰς 1,004,574,880 ρουβλ. τῷ 1886 καὶ εἰς 1,074,967,000 τῷ 1887. Ἐὰν ἦδη προσθέσωμεν εἰς τὰ καθιδρύματα ταῦτα καὶ τὰ ἐργοστάσια καὶ χυτήρια τοῦ Καυκάσου, τῆς Σιβηρίας καὶ τοῦ Τουρκεστάν, θὰ ἔχωμεν ὄλικόν ἀριθμὸν ἐργοστασίων διὰ μὲν τὸ 1886 ἔτος 20,847, μετὰ παραγωγῆς ἀξίας 1,043 ἑκατομ. διὰ δὲ τὸ 1889 22,006 μετὰ παραγωγῆς ἀξίας 1,240 ἑκατομ. Ἐν τοῖς ἀριθμοῖς ὅμως τούτοις περιλαμβάνονται ἐργοστάσια, ὧν ἡ ἔτησι παραγωγή ὑπερβαίνει τὰ 1,000 ρουβλία κατ' ἔτος. Καθόσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὰ ἐργοστάσια ἐκεῖνα, ὧν ἡ παραγωγή εἶναι κατωτέρα, ταῦτα ἀνήρχοντο τῷ 1889 εἰς 58,569 μετὰ 91,728 ἐργατῶν.

Τὸ τμήμα τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας, ἐξ οὗ προσέρχονται αἱ ἐνταῦθα παρατιθέμεναι λεπτομέρειαι, ὑποδιαιρεῖ τὰ βιομηχανικὰ καταστήματα εἰς ὀκτὼ κυρίας κατηγορίας. Κατὰ τὴν διαίρεσιν ταύτην, ὑπῆρχον ἐν Ρωσίᾳ :

	Ἀριθ. ἐργοστασίων	Ἀριθ. ἐργατῶν	Παραγωγή εἰς ἑκατ. ρουβλ.
Βιομηχ. ὑφασμ.	3,096	419,448	485.0
Μεταλλουργ. βιομηχ.	1,373	113,300	112.6
Ἐδώδιμα	7,869	79,559	335.7
Γαλικά, πλινθουργικά.	2,380	67,346	28.9
Ζωϊκὰ προϊόντα	4,425	43,876	79.5
Βιομηχ. ξύλων	1,093	30,703	25.7
Χημικ. προϊόντα	588	21,134	21.5
*Ἄλλα εἶδη βιομηχ	419	13,956	31.3
	21,243	789,322	1120.2

Ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν διανέμεται ὧδε :

	Ἑκατομ. Ρουβλ.	
	1886	1889
Μόσχα	209,737	234,588
Πετρούπολ.	138,008	145,052
Βλαδιμίρ	86,010	115,176.

Εἰς τῶν μᾶλλον ἐνδιαφερόντων κλάδων τῆς ρωσικῆς βιομηχανίας εἶναι ὁ τῶν ὑφασμάτων, καὶ ἰδίᾳ ὁ τῶν βαμβακερῶν εἰδῶν. Ὡς καταναλώτρια βάμβακος ἡ Ρωσία κατέχει τὴν τετάρτην θέσιν, ἐπερχομένη ἀμέσως μετὰ τὴν Ἀγγλίαν, τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Γερμανίαν, προσεγγίζουσα δὲ πρὸς τὴν τελευταίαν ταύτην. Οὐδεὶς ἄλλος κλάδος τῆς μεγάλης ρωσικῆς βιομηχανίας παρουσιάζει τι τὸ ὅμοιον πρὸς τὴν παραγωγικὴν ταύτην δύναμιν, ἥτις τῷ 1888 ἐχρησιμοποίησε 23,5000 ἐργάτας καὶ ἀπέδιδε 290 ἑκατομ. ρουβλίων ἀπέναντι 72 ἑκατομ. ρουβλίων τῷ 1867.

Τῷ 1889 ἐξετέθη ἐν Παρισίοις βάμβαξ, ὃν ἡ Ρωσία ἀρύεται ἐκ τῆς κεντρῆς Ἀσίας. Ἀπὸ μακροῦ ἦδη ἡ Μόσχα ἐλάμβανε κατ' ἔτος 2 1/2 ἑκατομ. πούτιων βάμβακος τῆς κεντρῆς Ἀσίας, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον συνίστατο ἐκ κατωτέρας ποιότητος καὶ ἐν κακῇ καταστάσει, ἐν οἷα ἠδύνατο νὰ παραδώσῃν αὐτὸν οἱ Ἀσιανοὶ ἢ μπεπολιτισμένοι γεωργοί, οἱ στερούμενοι χρημάτων τε καὶ εἰδικῶν γνώσεων. Τὰ γόνιμα πεδία τῆς κεντρῆς Ἀσίας εἰσὶν ἐπιδεκτικὰ παραγωγῆς ἐξωτερικῶν ἐδωδίων, ὧν τινα δὲν ἠδύνατο νὰ παραχθῶσιν ἐν τοῖς λοιποῖς τοῦ κράτους τμήμασιν: ὁ βάμβαξ, π. χ., ἢ ὀπτιν, ἢ ὄρυζα. Ἡ κυβέρνησις ἔχει μέγα συμφέρον εἰς τὸ νὰ βελτιώσῃ τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἐπιχωρίου βάμβακος, ἔστω καὶ πρὸς μόνην τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς Ρωσίας ἀπὸ τοῦ ἐτησίου φόρου τῶν 125—150 ἑκατομμυρίων φράγκων, ἅτινα πληροῖει εἰς τὴν Ἀμερικὴν, τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Ἰνδικίαν. Τούτου δ' ἕνεκα κυρίως ὁ ὑπουργὸς τῶν κτημάτων τοῦ στέμματος ἀνέλαβε τὴν διὰ τεχνικῶν μέσων ἄρδουσιν εὐρείων ἐκτάσεων γαιῶν, τὴν αὐτόθι ἐγκατάστασιν φυτειῶν βάμβακος ἢ τὴν ἐνοικίασιν αὐτῶν ἀντὶ ὀνομαστικοῦ ἐνιαυσίου ἐπιδόματος εἰς πρόσωπα ἐπαρκῶς ἐφωτισμένα διὰ κεφαλαίων καὶ γνώσεων, ἱκανῶν δὲ νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς λογικὴν ἐκμετάλλευσιν. Οὕτω δὲ καὶ ἡ Ἐμπορικὴ Ἐταιρία τῆς κεντρῆς Ἀσίας ἔλαβε γαίας, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἀπέδειξεν ὅτι ὁ ἀμερικανικὸς βάμβαξ ἠδύνατο νὰ ἐγκλιματισθῇ καὶ νὰ παραγάγῃ ποιοτήτα, δυναμένην νὰ συγκροθῇ πρὸς τὴν καλλίτεραν ἀμερικανικὴν τοιαύτην (upland). Ἡ ἔταιρία αὕτη ἐξαπέστειλεν ἦδη εἰς Μόσχαν ποσὰ βάμβακος, δι' ἃ ἐπληρώθησαν τιμαὶ οἷαι αἱ εἰς τὸν καλλίτερον ἀμερικανικὸν βάμβακα πληρονομεναι καὶ αἵτινες ἀφίνουσι μέγα κέρδος.

Τῷ 1891 ἡ εἰσαγωγή βάμβακος τῆς κεντρῆς Ἀσίας μείζονας εἶτι ἐποῦισατο προόδους.

Ἡ τοῦ βάμβακος βιομηχανία γιγαντιαίας ἐποῦισατο προόδους ἐν Ρωσίᾳ. Κατὰ τὴν παγκόσμιον ἔκθεσιν τοῦ 1851 τὰ ρωσικά βυμβακερὰ εἶδη κατεῖχον κατὰ τὴν ὁμόφωνον γνώμην τὴν τελευταίαν σχεδὸν θέσιν· τῷ 1882 οἱ αὐστριακοὶ ἀντιπρόσωποι ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Μόσχας ἐκήρυξαν ὅτι ταῦτα ἦσαν ἐξαιρέτου ποιότητος καὶ ὅτι ἠδύνατο νὰ ὑποστῶσι πάντα συναγωνισμὸν πρὸς ξένα ἐμπορεύματα. Κατὰ τὴν γνώμην αὐτῶν δὲν ὑπῆρχον βαμβακερὰ προϊόντα, ἅτινα εἶχον σπουδαίας πιθανότητας εἰσαγωγῆς εἰς Ρωσίαν καὶ ἄνευ εἶτι τῶν τελωνειακῶν δασμῶν, ἐξαιρουμένων πάντοτε τῶν ἄνω τοῦ ἀριθμοῦ 60 νημάτων. Ἡ νηματουργία νῦξῆσε πολλῶ ταχύτερον ἢ ἡ ὑφαντουργία, οὕτω δὲ ἡλαττώθη βαθμυδὸν ἢ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγωγή νημάτων. Τῷ 1888 ἡ τῶν βαμβακερῶν εἰσαγωγή δὲν ἐφθασεν εἰς τὴν ἀξίαν 1 1/2 ἑκατομ. ρουβλίων, ἢ δὲ τῶν βαμβακερῶν νημάτων εἰς 10 ἑκατομ.

Ἀπὸ τοῦ 1870 μέχρι τοῦ 1882 ἡ παραγωγή ἐδιπλασιάσθη· ἀπὸ τοῦ 1867 μέχρι τοῦ 1888 ἡ παραγωγή βαμβακερῶν νημάτων νῦξῆθη ἀπὸ 42 ἑκατομ. ρουβλίων εἰς 133 ἑκατομ. Παρὰ τὴν κολοσσιαίαν ταύτην παραγωγὴν, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργοστασίων δὲν ἀνεπτύχθη, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῆς βιομηχανίας τῶν ἐντύπων διαρκῶς ἐμειώθη ἀπὸ τοῦ 1870. Ἡ τοῦ βάμβακος βιομηχανία ἐν Ρωσίᾳ ἔλαβε τὴν αὐτὴν καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς χώραις φάσιν, ἥτοι συγκεν-

τροῦται. Τὰ μεγάλα καθιδρύματα ἀπορροφῶσι τὰ μικρά. Ἡ παραγωγικὴ δύναμις τῶν πρώτων αὐξάνει μετὰ μεγίστης ταχύτητος, ἀναλόγως μάλιστα τῶν τεχνικῶν τελειοποιήσεων· τὰ ἐργαλεῖα τῆς ρωσικῆς νηματουργίας ἀνικοῦσιν εἰς τὴν πρώτην τάξιν. Ἐνδιαφέρει νὰ σημειώσωμεν ὅτι τὰ διὰ χειρὸς τεχνουργήματα δὲν ἐξέλιπον εἰσὶ ἐν Ρωσίᾳ. Κατὰ τὰ δέκα ἢ πεντεκαίδεκα τελευταῖα ἔτη ἡ τιμὴ τῶν βαμβακερῶν ἠλαττώθη, χάρις εἰς τὰς προόδους τῆς κατασκευῆς· ταυτοχρόνως ὅμως ἡ ποιότης ἐβελτιώθη. Δέον ἰδίᾳ νὰ σημειωθῇ ἡ ἐν τῇ βαφικῇ ἐπελθοῦσα τελειοποίησις. Τοῦ ἐρυθροῦ χρώματος ἀποτελοῦντος τὸ προσφιλέστατον τῷ λαῷ χρώμα, οἱ ἐργοστασιάρχαι ἐπέτυχον νὰ δώσωσι τὸ χρῶμα τοῦτο εἰς τὰ ὑφάσματα αὐτῶν εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἴηται ἀπαράμιλλα. Περὶ τούτου κατεπίσθησαν πάντες κατὰ τὴν ἐν Παρισίῳ παγκόσμιον ἐκθεσὶν τῷ 1889, ὅπου ἀπεθαιμάζοντο τὰ ἐν τῷ ὑαλωτῷ τοῦ Ἀδάφ Βαρόνωφ περιεχόμενα. Οὐδαμοῦ ἡ βιομηχανία τοῦ χρωματισμοῦ καὶ τῆς ἐντυπώσεως εἶναι τοσοῦτον προηγμένη ὅσον ἐν Ρωσίᾳ, ὅπου ἐν Μόσχᾳ π. χ. ἀπαντᾷ τὸ ἐργοστάσιον τοῦ Α. Χοῦμπνερ καὶ Σας, ὅπερ παράγει 900,000 τεμαχίων κατ' ἔτος, τὸ τοῦ Τζοῦνδελ κλπ. Οἱ υἱοὶ Μορόζωφ κατασκευάζουσιν ἐκ βάμβακος πᾶν ὅ,τι εἶναι δυνατόν νὰ κατασκευασθῇ ἐκ τούτου, ὡς νήματα, ὑφάσματα, χρωματιστά, ἔντυπα, φανταστικά εἶδη καὶ βελούδα. Τὸ ἐργοστάσιον αὐτῶν, Βογοδόδοσκο-Γκλουκόφσκι, ἰδρυθὲν τῷ 1842, κέκτται 90,000 ἀτράκτων καὶ 1701 μηχανικοὺς ἰστούς καὶ περιλαμβάνει 3,100 ὑφαντάς. Ὁ ὅλικός ἀριθμὸς τῶν ἐργατῶν τοῦ ἐργοστασίου τούτου ἀνέρχεται εἰς 13,000. Παράγει δὲ κατ' ἔτος βαμβακερὰ ἀξίας 25 ἑκατομ. φράγκων. Μέγα μέρος τῶν προϊόντων αὐτοῦ πωλεῖται ἐν τῇ κεντρῷ Ἀσίᾳ, τὰ βαμβακερὰ ὅμως βελούδα πωλοῦνται κυρίως ἐν Σινικῇ.

Ἡ ἀρχὴ τῶν μεταξωτῶν ἐν Ρωσίᾳ ἀνάγεται εἰς τὸν 17' αἰῶνα· ἀπὸ τοῦ 1855 ὅμως κυρίως ἀνεπτύχθη συνεισφορά τῆς αὐξήσεως τῆς ζήτησεως καὶ τῆς ἐπεκτάσεως τῶν ρωσικῶν κτήσεων ἐν τῇ κεντρῷ Ἀσίᾳ, ἥτις εἶναι ὁ κύριος προμηθευτὴς ἀκατεργάστου μεταξῆς διὰ τὴν Ρωσίαν. Τῷ 1888 ἡ Ρωσία εἰσέγαγε μεταξῶν μὲν ἀξίας 11 ἑκατομμυρίων ρουβλίων, μεταξωτὰ δὲ ἀξίας 1 1/2 ἑκατ. Τὸ κυριώτερον χαρακτηριστικὸν τῆς βιομηχανίας ταύτης συνίσταται ἐν τῷ ἔξῃς, ὅτι ἐξασκεῖται διὰ τῆς χειρὸς καὶ προάγεται ἰδίᾳ παρὰ τοῖς μικροῖς πάτρωσι, βιοτέχναις καὶ χωρικοῖς τῶν κυβερνητικῶν Μόσχας καὶ Βλαδιμήρ, οἵτινες ἐργάζονται κατὰ παραγγελίαν τῶν μεγάλων ἐργοστασιάρχων.

Ἐνθυμοῦνται πάντες τὴν ἐκθεσὶν Σαπόζνικωφ τῷ 1889· αὕτη ἀπετέλεσε ὄρον θαυμασίων καὶ λαμπρῶν τεχνουργημάτων χρυσοῦφάντων τε καὶ ἀργυροῦφάντων, βελούδων μεταξωτῶν καὶ λοιπῶν· ἐν αὐτῇ ἦν ἐκτεθειμένον καὶ θαυμάσιον ὑφάσμα ἐκ χρυσοῦ διαφόρων χρωμάτων. Τὰ ρωσικὰ χρυσοῦφανα καὶ ἀργυροῦφανά εἰσι διάσημα, φέρουσι δὲ τὸν τύπον τῆς ἐθνικῆς καλαισθησίας. Οἱ κ.κ. Σαπόζνικωφ ὑπῆρξαν οἱ πρώτοι, οἵτινες ἐδημιούργησαν καὶ ἀνεπτύξαν τὴν τῶν μεταξωτῶν ἐν Ρωσίᾳ βιομηχανίαν. Παρ' αὐτοῖς διακρίνονται καὶ ἐργοστασιάρχαι, οἵτινες φέρουσι γαλλικὰ ὀνόματα: Ζιρώ, Γκουζὸν καὶ Νουρῆ.

Ἡ τῶν μαλλίνων ἐν γένει βιομηχανία καὶ ἡ τῶν δερματίνων εἰδῶν σπουδαίας ἐποιήσατο προόδους, ὡς καὶ ἡ τῶν πανίων.

Ἡ παραγωγή τῶν μαλλίνων νημάτων ἐξετιμήθη τῷ 1867 εἰς 2,605,000 ρουβλίων καὶ τῷ 1888 εἰς 19,989,000· ἡ τῶν μαλλίνων ὑφασμάτων ἐκ 12,567,000 ρουβλίων τῷ 1867, ἀνῆλθε τῷ 1888 εἰς 37,179,000 ρουβλίων· κατὰ τὴν χρονολογίαν ἐκείνην ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργατῶν ἀνῆρχετο εἰς 41,000.

Ἡ τῶν μηχανῶν βιομηχανία παρήγε τῷ 1867 δι' ἐργασίας 46,000 ἐργατῶν προϊόν ἀξίας 14,041,000 ρουβλίων, τῷ δὲ 1888 δι' ἐργατῶν 48,315 προϊόν ἀξίας 48,315,000.

Ἐὰν μεταβῶμεν εἰς τὴν ἐν Ρωσίᾳ μεταλλουργίαν, θὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ παραγωγή τοῦ χρυσοῦ ἀνῆλθε τῷ 1881 εἰς 36,770 χιλιάρ. 722, ἀξίας 126,286,838 φράγκων καὶ τῷ 1889 εἰς 37,250 χιλιάρ. 250, ἀξίας 127,933,748 φράγκων.

Τὸ κυριώτερον κέντρον εὑρίσται ἐν τῇ ἀνατολικῇ Σιβηρίᾳ, ὅπου ἡ ἐν τῷ λεκανοπεδίῳ τοῦ Ἀμοῦρ ἐκμετάλλευστις πλουσιῶν χρυσοφόρων ἄμμων τοῦ ποταμοῦ Δζαλὸν ἐπνύξησε τὴν παραγωγὴν. Τῷ 1888 ἡ ἀνατολικὴ Σιβηρία παρέσχε 1252 πούτια, ἡ δυτικὴ Σιβηρία 142 πούτια καὶ τὰ Οὐράλια 666. Τῷ 1888 ἡ παραγωγή τῆς Ρωσσίας ἀντεπροσώπευε 21,65 0/0 τῆς ὅλικῆς παραγωγῆς τοῦ κόσμου, ἐν ἧ αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς ἀντιπροσώ-

πεύουσι 30,69 0/0 καὶ ἡ Αὐστραλία 25,27 0/0. Ἡ Ρωσία παρήγαγε τῷ 1888 165 πούτια πλατίνας, ἥτοι ἔλαττον ἢ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη. Ἡ ἐκμετάλλευστις συγκεντροῦται ἀποκλειστικῶς ἐν τοῖς Οὐραλίοις, ἐν τῷ κυβερνεῖοι τοῦ Πέρι (μεταλλορυχεῖα τοῦ Νιζνι-τακίλ, τοῦ Γκορομπλαγκοδάτ). Δύο χυτήρια ἐν Πετροσπόλει χρυσομεύουσιν εἰς καθαρισμὸν τοῦ μετάλλου· τὸ πλεῖστον μέρος αὐτοῦ ἐξάγεται.

Ἡ Ρωσία παρήγαγε 450 πούτια ἀργύρου τῷ 1883, 810 τῷ 1886 καὶ 924 τῷ 1888. Ἐξάγεται δ' οὗτος ἰδίᾳ ἐκ τῶν ὄρυχείων τῶν Ἀλταίων καὶ τῶν κρηνησίων στεππῶν.

Τὸν μόλυβδον ἐκμεταλλεύονται ἐν Ρωσίᾳ ὡς δευτερευόν προϊόν τῆς ἐπεξεργασίας τῶν ἀργυροῦσιν μετάλλων (48,810 πούτια τῷ 1888). Ἡ τοῦ μόλυβδου παραγωγή εἶναι πολλῶν κατωτέρα τῶν ἀναγκῶν τῆς χώρας, ἥτις εἰσέγαγε τῷ 1889 1,215,652 πουτίων ἐξ αὐτοῦ.

Ἐν Ρωσίᾳ ὑπάρχουσι 21 χυτήρια χαλκοῦ, ἅτινα διὰ τῆς ἐκκαμινεύσεως 6,916,170 πουτίων μεταλλοῦχου γῆς παρήγαγον τῷ 1888 281,015 πούτια χαλκοῦ εἰς λάμας. Τὰ κυριώτερα παραγωγικὰ κῆθρα εἰσὶ τὰ Οὐράλια καὶ ὁ Καύκασος. Ἡ παραγωγή ἀνεπτύχθη ἀπὸ πενταετίας καὶ ἱκανοποιεῖ τὰ 9/10 τῶν ἐπιχωρίων ἀναγκῶν. Τὰ ὑπὸ ἐκμετάλλευσιν διατελοῦντα χαλκορυχεῖα ἀνέρχονται εἰς 416.

Ἡ ἐκμετάλλευστις τοῦ ψευδαργύρου συγκεντροῦται ἐν Ρωσίᾳ ἀποκλειστικῶς σχεδὸν ἐν Πολωνίᾳ· ὁ ἀριθμὸς τῶν ψευδαργυρορυχείων ἀνέρχεται εἰς 12, ἐκ τούτων δὲ ἐξήχθησαν 2,800,000 πουτίων μεταλλοῦχου ὕλης. Ἡ τῆς χώρας παραγωγή προμηθεύει μόνον 74 0/0, τοῦ λοιποῦ εἰσαγομένου ἐξώθεν.

Ὁλόκληρος σχεδὸν ὁ ἐν Ρωσίᾳ χρησιμοποιοῦμενος κασσίτερος εἰσάγεται ἐξώθεν.

Ὁ ὑδράργυρος ἐξάγεται ἐν ἐνὶ μόνον τμήματι τῆς χώρας, παρὰ τὸν σταθμὸν Νικιτούκ· τῷ 1888 ἐξήχθησαν ἐκεῖθεν 10,062 πούτια καθαροῦ ὑδραργύρου τῷ δὲ 1890 17,836. Ἡ Ρωσία ἄρχεται ἤδη ἐξάγουσα ὑδραργυρον.

Ἡ τοῦ σιδήρου βιομηχανία εἶναι σπουδαιότατη· 522 ὄρυχεῖα ἐν τοῖς Οὐραλίοις ἐπρομηθεύσαν 49 ἑκατομ. πουτίων τῷ 1888, 20 ὄρυχεῖα ἐν τῷ μεσοβιορῶν τμήματι 14 ἑκατομμύρια, καὶ 63 ὄρυχεῖα τῆς Πολωνίας 12 ἑκατομμύρια. Ἡ ὅλικὴ παραγωγή ἀνέρχεται εἰς 87 1/2 ἑκατομ.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν χωνευτηρίων ἀνῆρχετο εἰς 132 μετὰ 200 καμίνων, ἐν αἷς ἐχωνεύθησαν 82 1/2 ἑκατομ. μεταλλοῦχου ὕλης· τὸ προϊόν τῆς χωνεύσεως ἦν 40 ἑκατομ. καὶ 3/4 πουτίων, ὧν πλεονα τῶν 3/4 ἐξήχθησαν διὰ ξυλανθράκων, 1/5 δὲ διὰ γαιανθράκων. Τὰ Οὐράλια κατέχουσι τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῇ χωνεύσει. Τὰ ἐργοστάσια, ἅτινα παρήγαγον τὰ μείζονα ποσὰ τῷ 1888, εἰσὶ τὰ τῆς ἑταιρίας τῆς Νέας Ρωσίας, τὰ τῆς ἑταιρίας Χοῦτα-Μπαγκόβα καὶ τὰ τῆς ἑταιρίας τῆς Βριάνσκα.

Ἐν τοῖς τμήμασιν, ἐν τοῖς ὁποίοις αἱ κάμνοι ἐργάζονται διὰ ξυλανθράκων, ἡ μεταλλορυχικὴ βιομηχανία δὲν δύναται ν' αὐξήσῃ τὴν παραγωγὴν αὐτῆς ἢ κατ' ἀναλογίαν, περιοριζομένην ὑπὸ τῆς δυσχερείας τοῦ αὐξῆσαι τὴν καύσιμον αὐτῆς ὕλην· ἐν τοῖς τμήμασιν δὲ, ἐν οἷς χρησιμοποιοῦται ὁ γαιάνθραξ, (ἥτοι ἐν τῇ νοτίῳ Ρωσίᾳ καὶ τῇ Πολωνίᾳ) ἡ ἀνάπτυξις εἶναι πολλῶν ταχυτέρα. Ἐντὸς δεκαετίας ἡ ὅλικὴ παραγωγή προήχθη κατὰ 54 0/0 ἐν ταῖς Ν καὶ ΝΔ ἐπαρχίαις μάλιστα ἐπενταπλασιάσθη, ἐν Πολωνίᾳ δὲ ἐτριπλασιάσθη.

Τῷ 1888, 173 ἐργοστάσια κατεργάζοντο τὸν σίδηρον (22 ἑκατομ. καὶ 1/4 πουτίων)· ἡ παραγωγή προχωρεῖ βραδέως, ὡς καὶ ἡ τοῦ χάλυδος (13 1/2 ἑκατομ. πουτίων).

Αἱ σχέσεις τῆς ρωσικῆς παραγωγῆς πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς ἐπιχωρίου καταναλώσεως ἦσαν κατὰ τὸ 1888 85 0/0 διὰ τὸν σίδηρον καὶ 96 0/0 διὰ τὸν χάλυδα.

Τῷ 1888 τὰ ὑπὸ ἐκμετάλλευσιν ἀνθρακορυχεῖα ἀνῆρχοντο εἰς 330, παρήγαγον δὲ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους τούτου 316 ἑκατομ. πουτίων, ὧν 282 1/2 ἑκατομ. γαιάνθρακος, 31 ἀνθρακίτου καὶ 2 1/2 λιγνίτου.

Τὸ βασίλειον τῆς Πολωνίας παρήγαγεν 145,918,368 πουτίων γαιάνθρακος, τὸ λεκανοπέδιον τῆς Μόσχας 16,865,031 πούτια καὶ τὰ Οὐράλια 12,757,123 πούτια.

Τὰ κυριώτερα ὄρυχεῖα ἐν τῷ βασιλείῳ τῆς Πολωνίας ἀνήκουσι τῷ κ. Κράμπτα (48 ἑκατομ. πουτίων), τῇ γαλλοϊταλικῇ ἑται-

ρία (25 εκατ.), ἐν τῷ λεκανοπεδίῳ τοῦ Δονέτς, εἰς τὴν ἑταιρίαν τῆς νέας Ρωσίας (16 εκατομ.), εἰς τὴν μεταλλουργικὴν ἑταιρίαν τῆς μεσημβρινῆς Ρωσίας (13 1/2 εκατομ.), εἰς τὴν ἐν τῷ κέντρῳ Ἑταιρίαν Τσουλκόβου (10 εκατομ.).

Τῷ 1879 ἡ παραγωγὴ τοῦ γαιάνθρακος ἀνῆλθεν ἐν Ρωσίᾳ εἰς 178 εκατομ. πούτιων, τῷ 1888 εἰς 316 εκατομ. Ἐν Πολωνίᾳ προέχουσιν ἰδίᾳ τὰ μεγάλα ἀνθρακωρυχεῖα, ὧν μεγίστη εἶναι ἡ παραγωγὴ, ἐν δὲ τῷ Δονέτς αἱ μικραὶ ἐκμεταλλεύσεις.

Τὴν καύσιμον ὕλην, ἥς ἡ Ρωσία ἔχει ἀνάγκην, χορηγεῖ κατὰ πρῶτον λόγον ἡ Ἀγγλία καὶ εἶτα ἡ Γερμανία. Ἡ Ἀγγλία ἐχορήγησε τῷ 1889 102 1/2 εκατομ. πούτιων, ἡ Γερμανία 10 εκατομ. καὶ ἡ Αὐστρία 500,000 πούτιων.

Ὁ ἀνθραξ τοῦ Δονέτς εἰσάγεται εἰς Σεβαστοπόλιν ἐν τιμῇ 48—25 φράγκ. κατὰ τόννον, ἐνῶ ὁ ἀγγλικὸς γαιάνθραξ στοιχίζει αὐτόθι 36—48 φρ. Ἡ κυβέρνησις ἔλαβε πολλὰ μέτρα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ διευκολύναι τὴν ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν καὶ τὴν ἐξαγωγὴν αὐτοῦ εἰς ἄλλας χώρας.

Ἡ ἐξαγωγὴ τῆς νάφθας (πετρελαίου) συγκεντροῦται ἀποκλειστικῶς σχεδὸν ἐν τῷ Καυκάσῳ καὶ ἰδίᾳ ἐν τοῖς πέριξ τῆς Βακοῦς, τοῦ ἐδάφους τούτου τοῦ αἰωνίου πυρός. Ἐπίσης ἐξάγεται πετρελαίον ἐν Κριμαίᾳ καὶ ἐν ταῖς πέραν τοῦ Καυκάσου χώραις. Μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Βακοῦς εἰς τὴν Ρωσίαν ἡ βιομηχανία αὕτη ὑπῆρξε κατ' ἀρχὰς ἀντικείμενον μονοπωλίου, ὅπερ ἐξεμεταλλεύοντο ἐνίοτε μὲν τὸ κράτος, ἐνίοτε δὲ προνομιοῦχοι, καὶ ὅπερ ἐπρομύθισεν εἰς τὸ δημόσιον ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1872 ἐτησίαν πρόσοδον 89,000 ρουβλ. κατὰ μέσον ὄρον. Κατὰ τὴν κατάργησιν τοῦ μονοπωλίου τούτου τῷ 1872 μέρος τῶν πετρελαιοφόρων μερῶν ἀπεξενώθη, τὸ δὲ πετρελαίον ὑπεδλίθη εἰς φορολογίαν 25 καπικίων κατὰ πούτιον. Ὁ φόρος οὗτος ὑψίστατο μέχρι τοῦ 1877 καὶ ἀπῆνεγκεν ὀλικὸν εἰσόδημα 1,218,739 ρουβλίων. Κατόπιν, καταργηθεὶς, ἀποκατέστη ἐκ νέου ὑπὸ ἄλλην μορφήν καὶ ἀπῆνεγκε τῷ μὲν 1888 61/2 εκατομ. τῷ δὲ 1889 9 1/4 εκατομ.

(Ἐπεται τὸ τέλος).

Ο ΠΛΑΣΤΗΣ ΠΡΟΓΟΝΩΝ.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον ἀριθμὸν).

Ὁ Μάκφερσον δὲν ἐπεδοκίμασε μὲν τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' οὐδέποτε ἐκραυγάζεν ἐπὶ γενομένῳ πράγματι, διότι εὗρισκε τοῦτο ὅλως ἀνωφελές· ἠθέλησεν ὅμως νὰ μὴ συμβῇ τὸ αὐτὸ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι καὶ διὰ τοῦτο ὠδήγησεν ἅπασαν τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ εἰς Νέαν Ὑόρκην. Ἄλλως τε ἡ συμπεριφορὰ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ καὶ ἡ ἐπιφυλακτικότης τοῦ ζωγράφου καθυσύχασαν αὐτὸν ἀμέσως περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς πράξεως τῆς Κᾶτ χρησιμευσάσης ὡς πρότυπον τῷ ζωγράφῳ. Οὐδὲν τὸ ρωμαντικὸν ἐνέβλεπεν ἐν τῇ συμπεριφορᾷ ἀμφοτέρων. Ἡ Κᾶτ ἦτο ἐλευθέρᾳ νὰ διαθέτῃ ἑαυτὴν ὅσῳ καὶ ὡς ἠθελεν, ὁ πατὴρ ὅμως αὐτῆς προσεπέθει πάντοτε νὰ ἀπομακρύνῃ τῆς ὁδοῦ αὐτῆς τοὺς νέους, ὅσους δὲν ἠδύνατο νὰ δεχθῇ ὡς γαμβρούς, ἄρα καὶ ὁ γάλλος πτωχὸς ζωγράφος συγκαταλέγετο εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην.

Ἡ σιγὴ καὶ ἡ μόνωσις ἐφάνησαν σκληραὶ εἰς τὸν Μάκρελλον, κατόπιν τῶν ἐδομαθῶν, ἃς διῆλθεν ἐν θελκτικωτάτῃ συναναστροφῇ, τὸ δὲ περίεργον εἶνε ὅτι ὠργίζετο καθ' ἑαυτοῦ διότι οὕτως, ὑπέφερον ἐξέπλησεν ἐπίσης αὐτὸν τὸ ἐξῆς ὅτι ἡ ἔλλειψις τῆς συναναστροφῆς τῆς Μιννῆς προξέεινε αὐτῷ πλείοτερον κόπον ἢ ἡ τῆς Κᾶτ. Ἡ ψεῦσις ἐλπίδων δι' αὐτὸν ὑπῆρξε σκληρὰ, ἀλλὰ καὶ πλήρης ἕκαστος, περὶ τῶν γυναικῶν προκειμένου, σχηματίζει ἰδέαν, ἣτις παρακολουθεῖ αὐτῷ καθ' ἅπαντα τὸν βίον, καὶ

πρὸς τὴν ἰδέαν ἐκείνην, χωρὶς νὰ ἐνοῆ πολλὰκις διατί, παραβῆλαι πάσας τὰς γυναικας, ἃς βλέπει καὶ αἱ ὁποῖαι ἐπισύρουν τὴν προσοχὴν αὐτοῦ. Τὸ ἰδεῶδες τοῦ Μαρκέλλου περὶ τῶν γυναικῶν, ὅπερ διετήρησεν ἀπρόσβλητον καὶ ἀγνὸν ἐν μέσῳ τῶν στιγμιαίων αὐτοῦ ἀδυναμιῶν, ἦν ἰδεῶδες γυναικὸς ἀληθῶς τοιαύτης, ἥτοι εἰλικρινοῦς, ἀπλῆς, ἐπιδεικτικῆς ἡρωισμοῦ, ἀλλὰ συνάμα φιλησῦχου καὶ ἐχέφρονος, πρὸ πάντων ὅμως ὅσον οἶόν τε ὀλιγώτερον κομποπρεποῦς, ἐπιδεικτικώσης καὶ προσπαθούσης νὰ προσελκύσῃ ἐφ' ἑαυτῆς τὴν προσοχὴν. Σκεπτόμενος καλῶς ἀνεύρισκε παρὰ τῇ μετριόφρονι φίλῃ τῆς Κᾶτ πάσας ταύτας τὰς ἀρετάς. Ὅσῳ μᾶλλον παρετήρει τὰς δύο εἰκόνας τῶν νεανίδων, τόσῳ ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῷ ὅτι ἠδυνήθη νὰ προτιμῆσῃ τὴν Κᾶτ, ἐπὶ τέλους δὲ μιᾶ τῶν ἡμερῶν ἀνέκραξεν.

— Καὶ ὅμως οὔτε κἄν νόστιμη εἶνε αὐτὴ ἡ Κᾶτ!

Ἐν τῇ εἰκόνι ὅμως τῆς Μιννῆς, ἐν τοῖς εὐθυγράμμους αὐτῆς χαρακτηριστικοῖς καὶ ἐν τοῖς μεγάλους καὶ συμπαθητικοῖς αὐτῆς ὀφθαλμοῖς ἐνουπῆρχε, τὸν ἀντίον, ὠραιότης καὶ ὠραιότης πραγματική. Καὶ ὅμως αὐτὸς ὑπῆρξε τυφλὸς καὶ ἀδιόφορος! Ἡ ἀπουσία δὲν βλέπτει πάντοτε τοὺς ἀπόντας. Ὅσῳ πλείοτερον ὁ Μάρκελλος ἀπεμάκρυνε τῆς φαντασίας αὐτοῦ τὴν ἐλκυστικὴν μορφήν τῆς Κᾶτ, τόσῳ ἐσκέπτετο τὴν Μιννῆν. Ἡ χάριστεῖτο ἀναπολῶν τὰς μετ' αὐτῆς συνδιαλέξεις αὐτοῦ. Ἡ νεάνις οὐδέποτε ὀμιλοῦσα εἶχεν ὑπ' ὄψει τὸ ἀποτέλεσμα, ὅπερ θὰ ἐξήσκουν οἱ λόγοι αὐτῆς, πᾶν ὅ,τι ἔλεγε ἐφαίνετο ὅτι ἦτο ἀποτέλεσμα μακρῶς καὶ ὠρμου σκέψεως. Εἶχεν ἀναγνώσει πολλὰ καὶ ἐνεθυμειτο ὅ,τι ἀνέγνωσε. Χωρὶς νὰ προσποιῆται, ἐδείκνυεν ὅτι ἔμαθε πολλὰ ἀφοῦ τὰ ἐβασάνισε προηγουμένως. Πόσον λοιπὸν ταχέως παρήρχοντο αἱ στιγμαὶ αὐτῆς παρουσίας, καὶ πόσον εὐτυχῆς καὶ καλὸς θὰ ἦτο ὁ παρ' αὐτὴν βίος! Ἄ! Ἐὰν εἶχεν ἀσφαλῆ θέσιν, θὰ ἐξῆται τὴν χεῖρα αὐτῆς εὐχαρίστως. Ἐὰν ὅμως ἔρως πρὸς πλουσιωτάτην νεάνίδα εἶναι ἀσυγχώρητος παραφροσύνη, ἀλλ' ἐπίσης παραφροσύνη εἶναι καὶ ὁ πρὸς πτωχὴν καὶ εἰθισμένην εἰς τὴν πολυτέλειαν πάντοτε. Δὲν ἠθελε βεβαίως νὰ ἐγκαταστήσῃ τὴν Μιννῆν ἐν τῷ πτωχῷ αὐτοῦ ὡς ἀγάμου δωματίῳ, ἀλλὰ μήπως ἠδύνατο νὰ τῇ προσφέρῃ καλλίτερόν τι; Τὸ καλλίτερον λοιπὸν θὰ ἦτο νὰ περατώσῃ ὡς τάχος τὴν ἐργασίαν του, νὰ λάβῃ τὰ δολλάρια καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Παρισίους χωρὶς νὰ ἴδῃ οὔτε τὴν Κᾶτ, οὔτε τὴν Μιννῆν.

Ἐφθασεν ὁ χειμὼν, χειμὼν τρομερὸς ὡς ὁ τῆς Σιθηρίας. Εὐτυχῶς ὁ οἶκος ἐθερμαίνετο καλῶς, τὸ γυμνὸν ὅμως φυλλωμάτων δάσος καὶ ὁ πεπηγὸς ποταμὸς, ὅστις ἐνίοτε ἐκύλιεν ὄγκους πάγου, δὲν παρεῖχον αὐτῷ τὸ θέρρος νὰ ἐξέλθῃ. Ἐκ τούτου ὠφελήθησαν οἱ πρόγονοι τοῦ Μάκφερσον, καὶ ὁ Μάρκελλος μετ' εὐτυχίας καὶ χαρᾶς μαθητοῦ βλεπόντος πλησιάζοντα τὸν χρόνον τῶν διακοπῶν ἐβλεπε πλησιάζουσαν τὴν στιγμὴν τῆς ἀπελευθερώσεως αὐτοῦ.

Ἐπὶ τέλους ἠδυνήθη νὰ γράψῃ πρὸς τὸν Μάκφερσον ἀγγέλων ὅτι ὅλοι οἱ πρόγονοι αὐτοῦ ἀνεκλήθησαν εἰς τὸν βίον καὶ ἐγκατέστησεν ἕκαστον ἐν τῇ κόγχῃ, ἣτις ἐπεφυλάχθη αὐτῷ. Ὁ Ἀμερικανὸς ἔσπευσεν.

Πᾶς τεχνίτης εἶναι καὶ ἀστείος, ὁ δὲ Μάρκελλος ἦν διττῶς ἀστείος, ὡς τε τεχνίτης καὶ ὡς Παρισιανός. Ἡ ἰδέα τοῦ μεταλλουργοῦ εἶχε φανῆ αὐτῷ κατὰ πρῶτον ὡς ἐκτάκτως γελοία. Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως καὶ τῇ μοναξίᾳ ἤρξατο εὐχαριστούμενος εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτὴν καὶ προσπαθῶν νὰ ἐργασθῇ ὅσον τὸ δυνατόν τελειότερον. Ἡ ἐργασία αὐτοῦ ἦτο τοῦτ' αὐτὸ αὐταπάτη, ἀσχολούμενος ὅμως εἰς αὐτὴν τοσαύτην ἡσθάνῃ βαθμηδὸν κλίσιν, ὥστε ἐφθασεν εἰς σημεῖον νὰ νομίζῃ ὅτι πρόκειται περὶ ἀντικειμένων ζώντων καὶ ὑφισταμένων. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Μάρκελλος μετὰ μεγίστης σοβαρότητος ἐπαρουσίασε τοὺς προγόνους εἰς τὸν κύριον Μάκφερσον καὶ τὰνᾶπαλιν.

Πρῶτος τῶν τριᾶκοντα καὶ δύο προγόνων τοῦ Μάκφερσον ἦν ὁ Βλόνδελ Μάκφερσον, ὁ σύντροφος, ὁ φίλος, ὁ λυτρωτῆς Ρι-

χάρδου τοῦ Λεοντοθύμου. Ἐπὶ μίαν στιγμὴν ὁ ζωγράφος ἐσκέφατο ν' ἀνέλθῃ ἔτι πρὸς τὰς σκοτεινότερας καὶ μᾶλλον ἀπομακρυσμένας ἐποχὰς τοῦ μεσαίωνα, ἐσκέφατο ὅμως ὅτι ἰκανῶς ἐντιμὸν ἦν νὰ τεθῇ ὁ πρῶτος πρόγονος τοῦ Μάκφερσον κατὰ τὰς ἐποχὰς τῶν Σταυροφοριῶν. Ἐὰν οἱ μεταγενέστεροι δὲν ἐτήρησαν ἐκ τοῦ Βλονδέλ ἀλλ' ἢ μόνον τὸ κύριον αὐτοῦ ὄνομα καὶ ἐλησμονήσαν τὸ ἐπίθετον, δὲν ἐσφαλκε διὰ τοῦτο ὁ ζωγράφος, διότι οἱ μεταγενέστεροι εἶναι ἐνίοτε ἐπιλήσμονες. Ἰππότης συνάμα καὶ τρουβαδοῦρος ὁ Βλονδέλ Μάκφερσον ἀνεγνωρίζετο ὡς τοιοῦτος ἀμέσως ἐκ τῆς εἰκόνας. Τὸ κράνος καὶ ὁ ἄλυσσιδωτός θώραξ ἀντεπροσώπευον τὸν ἰππότην, ἡ δὲ κιθάρα τὸν τρουβαδοῦρον.

Παρ' αὐτὸν ἐφαίνετο ἕτερος Μάκφερσον, ὁ Πέρσου Μάκφερσον. Οὗτος πάλιν ὑπῆρξε σύντροφος τοῦ Μέλανος ἡγεμόνος καὶ παρ' αὐτὸν ἐπολέμησε καὶ ἐνίκησεν ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Ποατιέ. Καὶ οὗτος ἔφερε τὸν μέλανα θώρακα.

Ὀλίγον ἀπωτέρω ἄλλος Μάκφερσον ἀντεπροσώπευε τὴν ἐποχὴν τοῦ πολέμου τῶν δύο Ρόδων. Ἐὰν ὅμως ἐκράτει ἐν χειρὶ τὸ λευκὸν καὶ οὐχὶ τὸ ἐρυθρὸν ρόδον, τοῦτο ἐγένετο διότι εἰς τὸν ζωγράφον ἐφάνη καταλληλότερον νὰ μεταχειρισθῇ ἐν τῇ εἰκόνι τὸ λευκὸν χρῶμα. Διότι συνετέλεσε τοῦτο νὰ καταστήσῃ ζωηρότερον τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα τῆς πορφύρας ἄλλου Μάκφερσον κατέχοντος τὴν παρακειμένην κόγχην. Οὗτος πάλιν ὀνόματι Θωμᾶς ἦν κερδινάλιος, θανατωθεὶς ὑπὸ Ἑρρίκου τοῦ Η'· εἶπετο εἴτα θελκτικωτάτῃ Ἰσπανίᾳ, φέρουσα ἱματισμὸν εὐφάνταστον· αὕτη εἶχεν ἔλθει εἰς Ἀγγλίαν μετὰ τοῦ Φιλίππου τοῦ Β' καὶ εἶχεν ἐπισκιάσει τὴν κακὴν βασιλίссαν Μαρίαν. Τοῦτο ὅμως δὲν ἠμποδίσεν αὐτὴν νὰ νυμφεθῇ τὸν τότε ζῶντα Μάκφερσον, οὗ ἡ εἰκὼν ἐφαίνετο ἐν τῇ ἀμέσως ἐπομένῃ, κόγχῃ φέρουσα τὸν πλούσιον ἱματισμὸν ἄρχοντος τῆς αὐλῆς Ἐδουάρδου τοῦ Γ'. Πλησίον τοῦτο ὑπῆρχε μία κυρία Μάκφερσον, ἥτις εὐκόλως ἀνεγνωρίζετο ὡς τῆς ἐποχῆς τῆς βασιλίссης Ἐλισάβετ. Τοιοῦτοτρόπως ἐφθάνεν ἡ ἐποχὴ τῶν Μάκφερσον ἐν Ἀμερικῇ πλέον, ἥτοι μετὰ τὴν μετανάστευσιν αὐτῶν, τελευταία δὲ τὴν σειρὰν μεταξὺ αὐτῶν ἥτοι τριακοστῇ δευτέρᾳ τῆς ὅλης συλλογῆς ὑπῆρχεν αὕτη αὕτη ἡ εἰκὼν τοῦ Κύρου Μάκφερσον. Ἀνὰ μέσον ὅλης τῆς μακρᾶς ἐκείνης σειρᾶς τῶν προγόνων, ὁ τύπος τῶν Μάκφερσον ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν ἀνεπτύσσεται, καθίστατο εὐγενέστατος. Ἐπὶ σειρᾶς ὑψηλῶν ὀρέων ἐφαίνετο ὁ Κύρος Μάκφερσον κρατῶν ἐν χειρὶ μεγίστην χρυσὴν ράβδον ἀπαστρέπτουσαν, ὡς ἡ χρυσὴ σφαῖρα ἐφ' ἧς εἶναι ἐμπεπηγμένος Σταυρός, ἣν ζωγραφεῖται φέρων Κάρολος ὁ Μέγας.

Ὁ ζωγράφος μετ' ἄκρας σοβαρότητος συνέστησεν εἰς τὸν Μάκφερσον τοὺς προγόνους αὐτοῦ, οὗτος δὲ πάλιν ἠκούσεν ἐκείνου μετ' ἴσης σοβαρότητος. Ὁ Μάρκελλος εἶχεν ἐννοήσει καὶ ἐκτελέσει καλῶς τὰς σκέψεις τοῦ Μάκφερσον, ὅστις ἦτο λίαν εὐχαριστημένος. Ἐπὶ τέλος, δὲν ἦτο τάχα δυνατόν νὰ ἦσαν ἀληθῆ ὅλα ἐκεῖνα τὰ πράγματα; Ἡ χρυσὴ ράβδος, ἣν ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα, ὑπερέφερεν αὐτῷ ὡς ἰδέα. Εἶναι ἀληθές ὅτι τὰ μεταλλεῖα αὐτοῦ ἦσαν μεταλλεῖα ἀργύρου, ἀλλ' ὅταν ὁ ἀργυρὸς ἦναι εἰς μεγίστην ποσότητα εὐκόλως μετατρέπεται εἰς χρυσόν. Μῆτοι καὶ οὗτος ὡς ἐκ τῶν ἑκατομμυρίων αὐτοῦ δὲν ἦτο εἶδος τι Καρόλου Μεγάλου. Ἐθαύμαζεν ἰδίχ τὴν ἰκανότητα τοῦ ζωγράφου, ὅστις μόνον ἐκ μνήμης ἐργασθεὶς ἐναπετύπωσε τὸσον ὁμοιότητα τὴν μορφήν αὐτοῦ. Ἦρεσεν ἐπίσης λίαν τὴν ἰδέαν τοῦ ζωγράφου γράψαντος χρυσοῖς μεγίστοις γράμμασι τὸ ὄνοματεπώνυμον ἐκάστου τῶν προγόνων αὐτοῦ ὑφ' ἐκάστην εἰκόνα. Ἐν τῇ μόνον ἐλύπησεν αὐτὸν ὅτι δὲν εὗρισκεν ὑπὸ τὴν εἰκόνα ἐκάστου τῶν προγόνων αὐτοῦ τὴν ὑπογραφὴν διασήμεου ζωγράφου, ἐπεθύμει δ' ἐκεῖνος ἵνα ἡ πρώτη εἰκὼν φέρῃ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ διασημοτέρου τῶν ζωγράφων.

— Διατί, ἠρώτησεν ὁ Μάκφερσον, δὲν ἠρχίσαστε ἀπὸ τοῦ Ραφαήλ;

— Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Σταυροφοριῶν; ἐπανέλαβεν ὁ τεχνί-

της. Πιστεῦσατέ με, κύριε, ἀφήσατε τὰ ἀριστουργήματά μου αὐτὰ ἀνευ ὑπογραφῆς. Ἄλλως τε ἐγὼ ἀρνούμαι ἀπολύτως νὰ γράψω ψευδεῖς ὑπογραφάς, ὅπερ ἤθελεν ἀντίκεισθαι εἰς τὴν τιμὴν μου ὡς τεχνίτου καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτὴν.

Ὁ κύριος Μάκφερσον ἐποίησε κίνημα ἀνυπομονησίας, διότι ἡ λεπτολογία αὐτῆ τοῦ ζωγράφου ἐφάνη αὐτῷ ὡς ἀναξία λόγου. Βλέπων ὅμως ὅτι οὐδὲν θὰ ἐπετύγχανε διὰ τῆς ὀργῆς, σκεφθεὶς δὲ ὅτι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ προσθέσῃ τὰς ὑπογραφὰς ἀκολούθως, ἤλλαξε γνώμην καὶ λαβὼν τὸ διπλότυπον ἔγραψεν ἔνταλμα ἐπὶ τοῦ ἐν Νέξ Ἰόρκῃ τραπεζίτου αὐτοῦ.

— Πότε ἀναχωρεῖτε;

— Ἐντὸς ὀλίγου. Ἐν τούτοις σκέπτομαι νὰ κάμω μερικὰς διακοπὰς μετὰ τὴν ἐργασίαν μου. Θὰ ἐπισκεφθῶ πιθανῶς τὴν Βοστώνην καὶ τὴν Οὐασιγκτῶνα καὶ θὰ διαμείνω ὀλίγον καιρὸν ἐν Νέξ Ἰόρκῃ, ἣν μῶλις εἶδον.

Ὁ Μάρκελλος δὲν ἐπροσέθεσεν ὅτι, ἐὰν ἐπεθύμει νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Νέαν Ἰόρκην, ἐπραττε τοῦτο διότι ὑπῆρχε πρόσωπον τῶν ἐν αὐτῇ οἰκούντων, ὅπερ ἐπεθύμει νὰ ἐπανιδῆρ πρὶν ἢ ἐγκαταλίπῃ τὸν Νέον Κόσμον.

— Καλὰ λοιπόν! Αὐριοῦν ἔχομεν χορὸν καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ ἔλθητε καὶ σεις, ἄλλως τε ἡ κυρία καὶ αἱ δεσποινίδες Μάκφερσον σὰς παρακαλοῦν δι' ἐμοῦ νὰ πκρευρεθῆτε εἰς τὸν χορὸν τῶν καὶ ἐκεῖ δύνασθε νὰ τὰς ἀποχαιρετίσητε.

Τὸ μέγαρον τοῦ ἀρχαίου μεταλλουργοῦ ἦν ὅλως πριγκηπικὸν ἢ μᾶλλον ὁμοιάζε πρὸς τὰ μέγαρα ὀλίγων πριγκηπῶν. Ὅλοι οἱ συμπατριῶται αὐτοῦ ἐγίνωσκον τὸ ἐν τῷ πέμπτῳ Διαδρόμῳ μέγαρον αὐτοῦ, ἐκχυῶντο δὲ ἐπὶ τῇ ἐκτάκτῳ αὐτοῦ λαμπρότητι. Ἡ αἴθουσα τοῦ χοροῦ, εἰς ἣν ὁ Μάρκελλος, ἐν ἐκστάσει πῶς διατελῶν, ὠδηγήθη ὑπὸ ὑπηρετῶν φερόντων οἰκοσολῆν, ἣν θαῦμα θαυμάτων. Ἡ ὄροφῆ ἦν ἐζωγραφησμένη ὑπὸ διασήμεου ζωγράφου, τοὺς τοίχους ἐκάλυπτον κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος γιγαντιαῖοι καθρέπται, οἵτινες ἀναπαρίστων ἀπειράκις τὸ ἐν τῇ αἰθούσῃ κινούμενον πλήθος, εὗρισκε δὲ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ὁ Μάρκελλος ἐπὶ τῶν τοίχων τὸ ὄνομα διασήμεου τινος γάλλου ζωγράφου, πρὸς μεγάλην αὐτοῦ ἐκπληξιν. Τὸν ὠραιότερον κόσμον τῆς αἰθούσης ἀπετέλουν τὰ ἄνθη. Ὑπῆρχον πανταχοῦ ἐν αὐτῇ ἄνθη, ἰδίχ δὲ ἐν ταῖς γωνίαις τῆς αἰθούσης θάμνοι ὀλόκληροι ἐκ ρόδων, στέφανοι καὶ ἀνθοδέσμαι. Ἐξω ὁ καιρὸς ἦν παγερός, μολονότι ὁ χειμὼν εὗρισκετο περὶ τὰ τέλη αὐτοῦ. Τὰ σπάνια ὅμως φυτὰ καὶ ἄνθη ἀπέστελλον εἰς τοὺς προσκεκλημένους, πανταχοῦθεν, ἐκ τῶν αἰθουσῶν, ἐκ τῶν διαδρόμων καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν μᾶλλον μικροσκοπικῶν δωματίων, ἄρωμα καὶ ὄσμην ἔαρος. Ἐξαίφνης ὁ Μάρκελλος ἐνεθυμήθη τὴν γυμνότητα τοῦ ἐργαστηρίου αὐτοῦ, ἡ δ' ἐπὶ μίαν στιγμὴν διελθούσα τὸν νοῦν αὐτοῦ ἰδέα φρενοβλαβοῦς ἐφάνη αὐτῷ τὸσον τερατώδης, ὥστε ἀνεμνησθετο αὐτῆς νῦν μετὰ περιεργείας. Ἦδη ἦν λίαν νῦχάριστῆμένος. Διότι ἦν πτωχὸς μὲν ἀλλὰ καὶ ὑπερήφανος, ἡ δὲ ὑπερηφάνεια τῆς πτωχείας κέκτηται ὅλως ἰδιόζοντα χαρακτῆρα. Ἐκαλύπτετο δι' αὐτῆς ὡς Ἰσπανὸς καλύπτεται διὰ τοῦ ἐσχισμένου αὐτοῦ ἐπανωφορίου.

Ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ὁ οἰκοδεσπότης ὠδήγησεν αὐτὸν πρὸς στιγμὴν παρὰ τῇ κυρίᾳ Μάκφερσον. Οὐδεμίαν εἶχεν ἀπαντήσῃ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ καὶ περιεπάτει ἀνὰ μέσον τῶν αἰθουσῶν παρατηρῶν τὸ πλῆθος ἐκεῖνο, ὅπερ πλουσιώτατον ἔφερον ἱματισμὸν καὶ ἐκ τοῦ ὁποῖου οὐδεμίαν μορφήν ἦν αὐτῷ γνωστή. Ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ χοροῦ παρετήρησεν αἴφνης τὴν Κὰτ στροβιλίζουσαν μεθ' ἐνὸς ὠραιοτάτου νέου. Ἐκεῖνη ἄμα παρατήρησασα αὐτὸν ἠρυθρίασεν ὀφθαλμοφανῶς, αἴφνης δὲ καταλιμπάνουσα τὸν συγχορευτὴν αὐτῆς προὐχώρησε πρὸς τὸν ζωγράφον προτείνουσα τὴν χεῖρα.

Ὁ Μάρκελλος προσέκλινεν.

— Ὅχι, πρέπει νὰ μοι δώσητε τὴν χεῖρα. Μήπως δὲν εἶμεθα πλέον φίλοι; Ἐὰν ἐλησμονήσατε τὰς μακρὰς μὰς συνδιαλέξεις ἐν τῇ ἐξοχῇ, ἐγὼ ὅμως δὲν τὰς ἐλησμονήσα.

— Δεσποινίς, μοί προξενείτε πράγματι ἑκτακτον τιμὴν. Ὁ συγχορευτὴς σας, ὅστις ἑκπληκτος ὄλος μᾶς παρατηρεῖ μακρόθεν, θὰ μὲ νομίση κανένα πρίγκηπα ἐκ βασιλικοῦ αἵματος καταγόμενον, ἐνῶ δὲν εἶμαι ἀλλ' ἢ πτωχός, ὅστις ὡς θυρεὸν δὲν ἔχω ἀλλ' ἢ μόνον τοὺς χρωστήρες μου.

— Καὶ αὐτὸ εἶναι θυρεὸς ὡς καὶ πᾶς ἄλλος. Θέλετε νὰ κάμωμεν τὸν συγχορευτὴν μου νὰ γείνη καθ' ὀλοκληρίαν κεραυνόπληκτος; Νὰ κάμωμεν ἓνα γύρον βάλς μαζῆ;

Ἦτο θελκτικωτάτη ὁμιλοῦσα τοιοῦτοτρόπως, μετὰ τῶν ροδοχρόων αὐτῆς ἐκ τοῦ χοροῦ παρειῶν, τοῦ ἀστραπηβόλου ὀφθαλμοῦ καὶ τῶν ὡς διὰ γαλθανισμοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν χορὸν τάσεως κινουμένων ποδῶν αὐτῆς. Ὡς αἱ πλείεσται τῶν Ἀμερικανίδων, ἡ Κὰτ ἐλάτρευε τὸν χορὸν. Ἐν μιᾷ στιγμῇ ὁ Μάρκελλος εὐρέθη ἐν τῷ μέσῳ τῆς δίνης τῶν χορευτῶν, ὑπὸ δὲ τῆς δίνης ἐκείνης παρεσύρθησαν ἐπίσης ἡ ψυχραιμία καὶ ἡ ὑπερηφάνεια αὐτοῦ. Εὐτυχῶς ἡ μουσικὴ ἔπαυεν. Ἐν Ἀμερικῇ δὲν ὑπάρχει συνήθεια ἵνα ὁ χορευτὴς ὀδηγῆ, ὅταν παύσῃ ἡ μουσικὴ, τὴν συγχορευτρίαν αὐτοῦ εἰς τὴν θέσιν τῆς. Ἐκαστον χορὸν ἐπακολουθεῖ μικρὸς περίπατος καὶ συνομιλία παρατεινομένη ἐπὶ τινὰς στιγμὰς. Ἡ Κὰτ λοιπὸν ὀδήγησε τὸν ζωγράφον, αὐτὴ χρέη ὀδηγοῦ ἀνταλαμβάνουσα, εἰς μικρὸν κήπον, ἀντρῶ νυμρῶν ὁμοιῶντα, πλήρη εὐωδίας ἀνθέων.

— Εἴσθε λίαν εὐτυχῆς, εἶπε, διότι μᾶς ἐγκαταλείπετε.

— Εἶμαι εὐτυχῆς διότι ἐπιστρέφω εἰς τὴν πατρίδα μου, δεσποινίς. Ἐκεῖ θὰ εὐρίσκωμαι μετὰξὺ ἀνθρώπων τῆς τάξεως καὶ τῆς συμπεριφορᾶς μου, οἱ ὅποιοι μὲ ἐννοοῦν καὶ τοὺς ὁποίους ἐννοῶ.

— Ἐνῶ ἡμᾶς δὲν μᾶς ἐννοεῖτε. Νομίζω ὅμως ὅτι ὁ χαρακτήρ σας μετεβλήθη διότι μᾶς ἐννοεῖτε κακῶς, καὶ δι' αὐτὸ σήμερον μὲν φαίνεσθε ὡς φίλος, αὔριον δὲ ὡς ἐχθρός. Βλέπετε ὅτι ἔχω καλὴν μνήμην. Τὸν παρελθόντα χειμῶνα διεσιέδασα πολὺ καὶ ἤκουσα πολλὰς κολακείας. Ἐν τῷ μέσῳ ὅμως ὄλου ἐκείνου τοῦ θορύβου μία ἐρώτησις προσεβάλλετο πάντοτε, ἐρώτησις, εἰς ἣν δὲν εὐρίσκον ἀπάντησιν . . .

— Καὶ ἡ ἐρώτησις ἐκείνη; . . .

— Τί ἔκαμα εἰς τὸν κύριον Μάρκελλον Λεροᾶ εἰς τρόπον ὥστε μολονότι, Γάλλος, κατὰ τὴν τελευταίαν συνέντευξιν ἡμῶν ἐφάνη σχεδὸν ἀνευλαβής. Διότι τὸ ἀπότομον τῆς συμπεριφορᾶς σας, σὰς βεβαιῶ, προέδιδεν ἑλλειψιν ἀνατροφῆς σχεδόν. Τὴν ἀπάντησιν ταύτην δὲν ἠδυνήθη νὰ εὖρω· θὰ μοί τὴν προμηθεύσῃ ὁ κύριος Λεροᾶ;

— Ἐὰν τὸ ἀπαιτῆτε δεσποινίς.

— Σὰς πρκακαλῶ, ὅπερ δὲν εἶναι νομίζω ἐν καὶ τὸ αὐτό.

— Ἰδοὺ λοιπὸν ἡ ἀπάντησις. Ὁ κύριος Λεροᾶ παρετήρησεν ὅτι ἡ δεσποινίς Κὰτ Μάρκερσον, διὰ νὰ διασκεδάσῃ, προσεπάθει νὰ τὸν καταστήσῃ ἐρωτόληπτον μόνον καὶ μόνον ὅπως λάβῃ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ τὸν ἐμπαίξῃ. Ὁ δὲ κύριος Λεροᾶ δὲν ἀγαπᾷ ποσῶς νὰ ἐμπαίξῃται, τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ δὲν ἦτο οὐδαμῶς ἐρωτόληπτος τῆς δεσποινίδος Κὰτ Μάρκερσον, καθάτι τοιοῦτον αἴσθημα εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ μετὰξὺ νεάνιδος, προσπαθοῦσης ν' ἀγοράσῃ διὰ τῶν ἑκατομμυρίων αὐτῆς στέμμα, καὶ πτωχοῦ ζωγράφου, ὅστις ζωγραφίζει κατόπιν συμφωνίας διὰ Ναβάρην τρέχοντα εἰς ἀνεύρεσιν προγόνων.

Ἡ δεσποινίς Κὰτ ἠγέρθη τρέμουσα ἐξ ὄργῆς.

— Κύριε, σεῖς ὠτακουσεῖτε ὡς βλέπω.

— Ἀπτασθε δεσποινίς, τοῦτο εἶναι ἀνάξιον Γάλλου, μόνον ἐμάντευσα τὸ πρᾶγμα, ὅπερ νῦν μετὰ τοσαύτης ἐλαφρότητος ἠμολογήσατε.

— Τότε, ἡ Μιννῆ;

— Ποῖος μὲ φωνάζει;

Πράγματι ἡ Μιννῆ καθ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν διήρχετο τὸν χειμερινὸν κήπον καὶ ἐπλησίασε μετὰ ζωηρότητος. Ὁ Μάρκελλος δὲν τὴν εἶχεν ἀκόμη παρατηρήσει ἐν τῷ πλήθει. Ἐφόρει ἀπλου-

στάτην λευκὴν ἐσθῆτα, ἄνευ οὐδενὸς κοσμηματος, καὶ ἦτο οὕτω θαυμασίως ὠραία.

— Ἐγώ, εἶπεν ἡ Κὰτ μετ' ὄργῆς. Ἐνθυμεῖσαι, Μιννῆ, μίαν συνδιάλεξιν τὴν ὁποίαν ἐκάμαμεν μίαν ἡμέραν ἐν τῇ ἐξοχῇ περὶ τοῦ κ. Λεροᾶ;

— Μάλιστα.

— Τῷ ἐκάματε λόγον περὶ αὐτῆς;

— Ὡ! Κὰτ . . .

Μόνον τὸ βλέμμα τῆς ψευδῶς κατηγορηθείσης φίλης ἤρκεσε νὰ καταπέσῃ τὴν Κὰτ, ἥτις ἠσχύνθη. Ἦτο νεᾶνις βιαία μὲν τὸν χαρακτήρα, ἀλλὰ γενναίων ἐνστάτων. Ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἀμφοταλαντεύθη, εἶτα αἰφνιδίως ἠσπάσθη τὴν φίλην αὐτῆς καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Μάρκελλον Λεροᾶ.

— Εἶμαι χαυδευμένη, κύριε. Πάντοτε εἶχον εἰς τὴν διάθεσίν μου τὰ ἀθύρματα, ὅσα ἐπέθιμον. Συγχορήσατέ μοι, ἐὰν πρὸς στιγμὴν ἐνόμισα ὅτι δύναται νὰ σὰς μεταχειρισθῶ καὶ σὰς ὡς ἄθυρμα. Μὲ περιτριγυρίζουν πολλοὶ νέοι, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν κολακευτικῶν αὐτῶν λόγων ὁ νοῦς μου σχηματίζει ἀλλοπροσάλλους ἰδέας εὐκόλως. Ὑπῆρχεν ὅμως πιθανῶς ἐν τῇ πρὸς ὑμᾶς συμπεριφορᾷ μου ἄλλο τι παρ' ἀπλῆ καὶ μόνη κομψοπρέπεια. Ὑπῆρχε πιθανῶς πραγματικὴ συμπάθεια πρὸς ἀνθρώπον τίμιον καὶ ὑπερήφανον. Πιστεῦσατέ με, ἐκ τῆς κακῆς συεννοήσεως, ἥτις ἐγένετο μετὰξὺ ἡμῶν, σχηματίζομεν δεσμούς ἀληθοῦς φιλίας, ἥτις κατορθοῦται εὐκολώτερον μετὰξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, τὴν δὲ συμπάθειαν ἐκείνην, ἣν τόσον μακρὰν ὑμῶν ἐρρίψατε, θὰ σὰς παρακαλέσω νὰ συγκαταβῆτε ὥστε νὰ τὴν περισυλλέξῃτε. Θέλετε;

— Ἄ! δεσποινίς, αἰσχύνομαι ὄλος καὶ σὰς ζητῶ μυριάκις συγγνώμην διὰ τὰς βιαιότητάς μου καὶ τὴν συμπεριφορὰν μου.

Ἐλαβε τὴν χεῖρα τῆς Κὰτ, καὶ ἀμφοτέροι ἐπὶ τινὰς στιγμὰς παρετήρησαν ἀλλήλους κατὰ πρόσωπον ἐν πλήρει εἰλικρινείᾳ. Εἶτα δὲ ἡ Κὰτ μειδίασα ἐπανήλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ χοροῦ.

Ἡ Μιννῆ ἔμεινεν ὅμως καὶ οἱ δύο νέοι συνδιελέξαντο ἐπὶ πολὺ καὶ ἐπὶ μακρόν. Ἐνόμιζέ τις ὅτι ἐγνωρίζοντο ἐκ παιδικῆς ἡλικίας, ἀμφοτέροι δὲ ἐφαίνοντο οἷοι πράγματι ἦσαν, ἀπλούστατοι τὸν χαρακτήρα, ἄνευ ὀπισθολογιῶν καὶ ἄνευ τῆς παραμικρᾶς αὐταρεσκείας. Τῇ ἐπαύριον συνητήθησαν, ἐπίσης καὶ τῇ μετεπιούσῃ. Ἦδη ἐγενήθη μετὰξὺ αὐτῶν ἰσχυρότερος ἀπλῆς συμπαθείας καὶ ἐκτιμῆσεως δεσμός, ὃν δὲν ἐξωμολογοῦντο μὲν διὰ λόγων, ἀλλ' ὑπεδείκνυον ἀμφοτέροι ἀκούσιως.

Ἐπειτα, ὅταν ἐφθασεν ἡ στιγμὴ τῆς ἀναχωρήσεως, ὁ Μάρκελλος δὲν εὐρίσκεν ἐν ἑαυτῷ τὴν ἰσχὺν ν' ἀποσπασθῇ τῆς ἡδέας ἐκείνης συνδιαλέξεως.

— Ὑγιαίνετε, εἶπεν αὐτῷ ἡ Μιννῆ.

— Πῶς εἶπατε; εἶναι ἀδύνατον. Νομίζω ὅτι ἀπομακρυνόμενος ὑμῶν ἐγκαταλείπω τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ζωῆς μου, τοῦ ἐγώ μου. Καὶ ὅμως δὲν τολμῶ νὰ εἶπω οὔτε «καλὴν ἐντάμωσιν». Δὲν τολμῶ νὰ σὰς εἶπω, «περιμείνατε νὰ καταστῶ ἄξιος ὑμῶν, νὰ ἔχω μικρὰν περιουσίαν νὰ σὰς προσφέρω», διότι τοῦτο θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ σὰς κάμω νὰ περιμείνητε ἐπὶ μακρόν, Μιννῆ.

Ἡ Μιννῆ ἐφάνη ἐπὶ τινὰ στιγμὴν ὡς ὑπὸ δισταγμοῦ κατεχομένη, ὅπερ συνέβαιεν ὁσάκις ἤκουε νὰ ὁμιλῶσι περὶ αὐτῆς.

— Εἶπατε καλὴν ἐντάμωσιν, ἀλλὰ μόνον τοῦτο. Τὸ προσεχὲς φθινόπωρον θὰ μεταβῶ εἰς Εὐρώπην μετὰ τινος οἰκογενείας, τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀποφασισμένον σχεδόν. Θὰ ἐπανίδωμεν ἀλλήλους ἐν Παρισίαις.

(Ἀκολουθεῖ).

Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΕΟΛΟΓΟΥ.